

TÜRKİYE CUMHURİYETİ SAĞLIK BAKANLIĞI

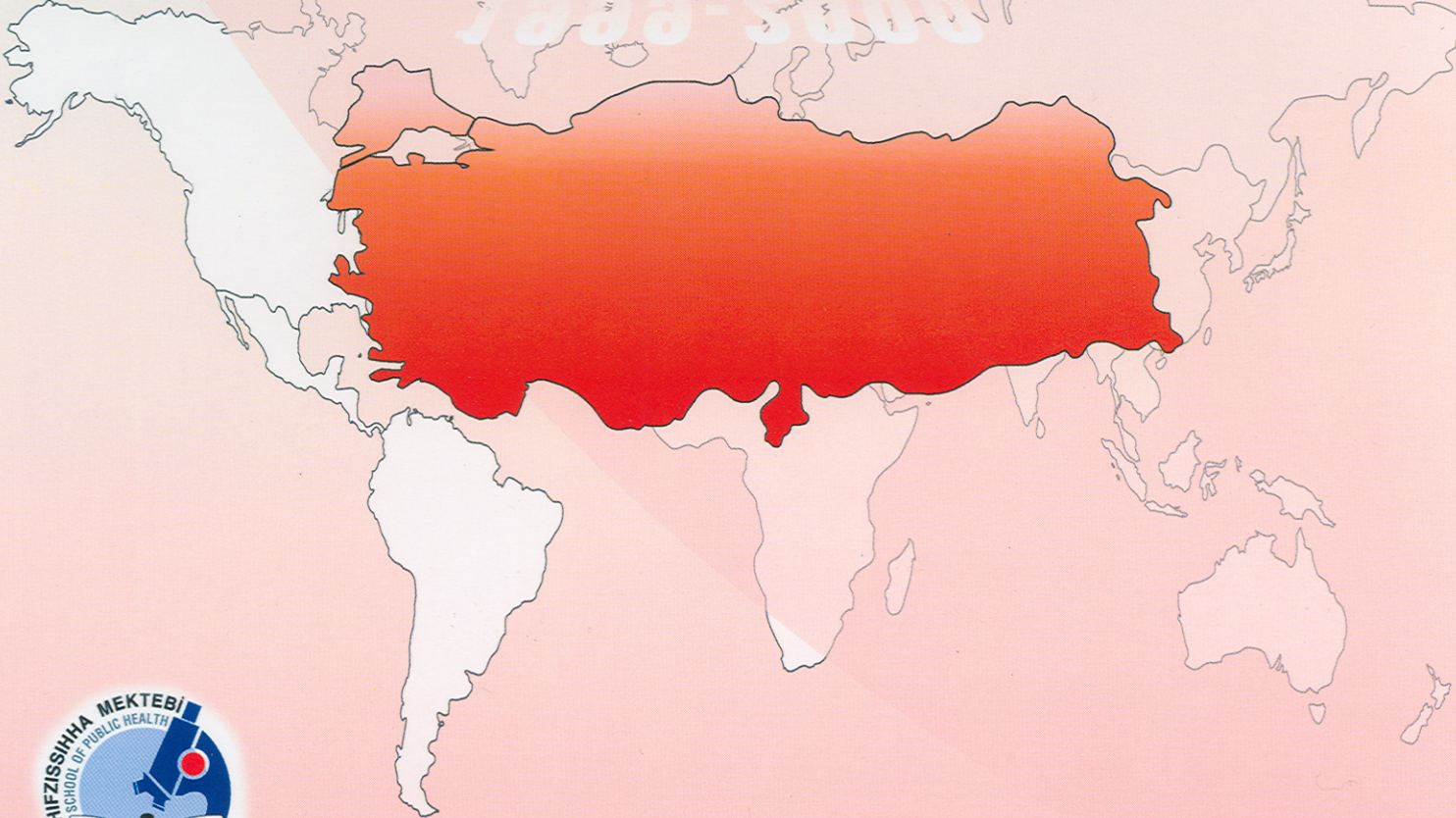
OECD SAĞLIK HESAPLARI SİSTEMİNE GÖRE

OECD SAĞLIK HESAPLARI SİSTEMİNE GÖRE

TÜRKİYE

ULUSAL SAĞLIK HESAPLARI

1999-2000

**T.C. Sağlık Bakanlığı ■ Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı,
Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü**

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
REFİK SAYDAM HIFZISSIHHA MERKEZİ BAŞKANLIĞI
HIFZISSIHHA MEKTEBİ MÜDÜRLÜĞÜ

*OECD SAĞLIK HESAPLARI SİSTEMİNE GÖRE
TÜRKİYE
ULUSAL SAĞLIK HESAPLARI
1999 - 2000*

EDİTÖRLER

Uzm. Dr. Mehtap KARTAL
Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU

YAZARLAR

Dr. Halil Erkan ERİŞTİ
Dr. Hüseyin ÖZBAY
Hakan Oğuz ARI
Dr. Nuray IMİL DUYURAN
Dr. Hasan Gökhan ÖNCÜL
Özgül KARAMAN

Ankara, 2004

Sağlık Bakanlığı
RSHMB, Hıfzıssıhha Mektebi M¼d¼rl¼ę¼
R¼zgarlı Cad. İbrahim M¼teferrika Sok.
No: 5, 06030 Ulus/Ankara
T¼RKİYE

<http://www.hm.saglik.gov.tr>
Telefon: +90 (312) 309 12 24
E-mail: mektep@hm.saglik.gov.tr

1. Basım, 3.500 adet, Ankara, Aralık 2004
İ.Ayg¼l Ofset • +90 (312) 310 59 95

ISBN: 975-590-109-4

Yayın No: SB-HM-2004 / 08

© Bu yayının t¼m hakları Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı Hıfzıssıhha Mektebi M¼d¼rl¼ę¼ne aittir. Kaynak g¼sterilmeksizin alıntı yapılamaz. Alıntı yapıldığında kaynak g¼sterimi "SB, RSHMB, Hıfzıssıhha Mektebi M¼d¼rl¼ę¼, yayın no ve tarihi" şeklinde olmalıdır. 5846 sayılı yasa gereği Mektep M¼d¼rl¼ę¼n¼n onayı olmaksızın tamamen veya kısmen çoğaltılamaz.

TEŞEKKÜR*

1999 ve 2000 yılları için gerçekleştirilen Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları Çalışmasına olan katkılarından dolayı;

Harvard Halk Sağlığı Okulu ve Hacettepe Sağlık İdaresi Araştırmaları İşletmesi adına çalışmayı yürüten; Çetin AKAR, Nesrin AKÇA, Ersen ALOĞLU, Teresa Saint-AMOUR, Peter BERMAN, Paolo BELLİ, Naomi BURNS, Yusuf ÇELİK, Ravindra Rannan-ELİYA, Gülpembe ERGİN, Gülsün ERİGÜÇ, Joseph FOLAN, Ömer GİDER, Sıdıka KAYA, Ajay MAHAL, Nerissa MAJID, Hacer ÖZGEN, Erdal SARGUTAN, Seedang SIMONIN, Sinem SOMUNOĞLU, Bayram ŞAHİN, İsmet ŞAHİN, Menderes TARCAN, Mehtap TATAR, Andrew THOMPSON, Mehmet TOP, Aykut TOROS, Özgür UĞURLU, Pınar YALÇIN, Hasan Hüseyin YILDIRIM,

Danışma Kurulu Üyeleri olarak çalışmaya katkı veren, Sönmez ALTINCI, Gökçen ALTINOK, Şengül ARSLAN, Berrak BORA BAŞARA, Hüsnü BULUT, Rasim CEYHAN, Özlem COŞKUN, Sedat ÇETİK, Günnur DEMİR, Merih DİZİCİ, Songül DOĞAN, M. Kamil ERCAN, Ahmet Yaşar ERDEN, Gülay ERDEN, Halil Erkan ERİŞTİ, Yılmaz ERŞAHİN, Sevim ETKESEN, Mehmet FETTAHOĞLU, Ufuk GÜVEN, Tarık KANGAL, Ayla KARABULUT, Mehtap KARTAL, Rasim KÖSELERLİ, Salih MOLLAHALİLOĞLU, Kayıhan PALA, Arzu SEMATİ, Nuri ŞAŞMAZ, Murat TAD, Dilaver TENGİLİMOĞLU, Ömer TOPRAK, Muharrem UÇAR, Nevin UYSAL, Necdet ÜNÜVAR, Nazan YARDIM, Abdullah YILDIZ, Halit YILMAZ, tüm Devlet İstatistik Enstitüsü çalışanları,

Çalışmada Harvard Halk Sağlığı Okulu ve Sağlık İdaresi Araştırmaları İşletmesi adına danışmanlık yapan Selçuk CİNGİ, A. Hakim KÖSE, Fahrettin TATAR, Özhan ULUATAM,

Dünya Bankası yetkilileri İbrahim AKÇAYOĞLU, Enis BARIŞ, Mukesh CHAWLA ve Betty HANNAN,

Bu kitabın yayına hazırlanmasında katkıları bulunan Hıfzıssıhha Mektebi çalışanları Hakan Oğuz ARI, Bekir Lütfi ÇELEPÇİKAY, Nuray IMİL DUYURAN, Özgül KARAMAN, Candan OBUZ, Hasan Gökhan ÖNCÜL, Hüseyin ÖZBAY, Berna SEZGİN, Ömer VAROL, Hatice YAKARYILMAZ ve diğer Hıfzıssıhha Mektebi çalışanları,

Ulusal Sağlık Hesapları Çalışmasının yaygınlaştırılması ve kullanılmasında katkılarından dolayı Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sabahattin AYDIN, bu kitabın basılmasındaki desteklerinden dolayı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı Kenan BOZGEYİK,

Tüm katkılarından dolayı Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanı Turan ASLAN, Sağlık Projesi Genel Koordinatörü Haydar MEZARCI, Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Rüstem ZEYDAN, verilerin toplanması aşamasındaki özverili çalışmalarından dolayı Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı ve İl Sağlık Müdürlükleri yetkilileri ve çalışanlarına teşekkürü bir borç biliriz.

*Kişiler, soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	v
Sunuş	vii
Tablolar Listesi	viii
Şekiller Listesi	viii
Kitapta Geçen Kısaltmalar	ix
Ulusal Sağlık Hesapları Temel Kavramlar	x
ÖZET	xiii
GİRİŞ ve GENEL BİLGİLER.....	1
Finansman Kurumları.....	3
Hizmet Sunucuları	7
Sağlık Fonksiyonları	12
Sağlıkla İlgili Fonksiyonlar.....	15
SAĞLIK HESAPLARI ÇALIŞMALARI VE TÜRKİYE 1999-2000 USH ÇALIŞMASI.....	17
Ulusal Sağlık Hesapları Çerçevesi'nin Oluşturulması.....	18
Veri Toplanması	19
Hane Halkı Sağlık Harcamaları Araştırması	20
ULUSAL SAĞLIK HESAPLARI ÇALIŞMASI SONUÇLARI	21
Cari Sağlık Harcamalarının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı.....	21
Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı	22
Cari Sağlık Harcamasının Fonksiyonlara Göre Dağılımı	24
SAĞLIK HESAPLARI ULUSLAR ARASI KARŞILAŞTIRMALAR	28
GENEL DEĞERLENDİRMELER	35
GELECEK İÇİN NELER ÖNEREBİLİRİZ?	36
EKLER:	38
EK 1: OECD SHS VE TÜRKİYE USH SINIFLAMASI KARŞILAŞTIRMASI VE TANIMLARI	38
EK 2: TABLOLAR	51

ÖNSÖZ

Ülkelerin sağlık hesaplarının tanımlanması son yıllarda politika belirleyicileri için önemli bir konu olmuştur. Çünkü belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için, mevcut kısıtlı kaynakların sektör içindeki miktarı ve dağılımı, bu kaynakların akış yönü, şekli ve geçmişte gözlenen hareketleri ile gelecekte beklenen trendleri konusunda detaylı, doğru bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır.

Sağlık Bakanlığı, kendisine ayrılan kaynaklar dahilinde, toplumumuzun sağlıkla ilgili sorunlarını çözmeyi ve sağlık seviyesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda sağlık sektörünün ulusal ve uluslar arası tüm bileşenleri arasında koordinasyonu sağlamakta ve böylece tüm bireyler için eşit, ulaşılabilir, kaliteli ve ihtiyacı karşılayıcı nitelikte sağlık hizmeti sunumunu gerçekleştirmek için çalışmaktadır.

Giderek artan sağlık harcamaları belirlenen hedeflere ulaşılmasında başlı başına bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülke genelinde hem kamu hem de özel kaynaklarca yapılan harcamanın bilinmesi, kaynak planlama ve hizmet sunumunda yapılacak düzenlemeler için önemli bilgiler sağlamaktadır. Yakın gelecekte kurulması planlanan ve toplumumuzun tüm bireylerini kapsayacak şekilde organize edilmesi planlanan Genel Sağlık Sigortası çalışmaları başta olmak üzere, hakkaniyetli ve kaliteli hizmet sunulması için sektördeki fon akışının belirlenmesi ve sistemin finansmanının kurumsallaştırılmasına yönelik yapılan harcamaların, finansman kurumları, hizmet sunucuları ve sağlık fonksiyonları açısından tespit edilmesi çok önemlidir.

Ulusal Sağlık Hesapları sadece mevcut durumu tanımlayan dokümanlar olmayıp, sağlık sektörünün yönetim kapasitesini geliştirebilecek önemli bir araçtır. Bu hesaplar aracılığıyla, yeni yönetsel stratejilerin belirlenmesi, izlenmesi ve yapılan müdahalelerin etkisinin değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Ayrıca, elde edilen sonuçlar sayesinde sektör içindeki kaynakların dağılımını incelemek ve öncelik belirleme yöntemlerini planlamak ve uygulamak konularında da rehberlik edebilir. Özellikle özel sektör sağlık harcamalarının, sağlık harcamaları içinde önemli bir yer tuttuğu ülkelerde, bu harcamaların tespiti sektörün gerçek büyüklüğünün ve önceliklerinin belirlenmesinde önemli girdiler sağlamaktadır.

Türkiye sağlık harcamaları sistemi ve finansmanı konusunda yapılan bu araştırmada sağlığa finansman sağlayan ve sağlık hizmeti sunan tüm kamu ve özel kurum ve kuruluşlarının harcamaları kapsanarak, OECD Sağlık Hesapları Sistemine uygun olarak sağlık sisteminin finansman kaynakları ve yapılan sağlık harcamaları için ayrıntılı ve karşılaştırılabilir veriler elde edilmiştir.

Bu çalışmanın, sektörle ilgili tüm kurum, kuruluş ve kişilere faydalı olacağı inancıyla; çalışmada emeği geçen herkese teşekkür eder, başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Sağlık Bakanı

SUNUŞ

Ülkelerin sağlık finansman sistemleri incelenirken, hem sağlık için ayrılan kaynaklar hem de bu kaynakların ne kadar etkili kullanıldığı göz önüne alınmalıdır. Özellikle sağlık sisteminin finansmanında, farklı finansman kurumlarından farklı hizmet sunucularına aktarılan fonların şekli ve miktarı, bu fonların kullanımları sağlanan sağlık hizmetlerinin ortaya konulması gereklidir.

Günümüzde hem sağlık hizmetlerine talebin artması hem de gelişen teknoloji ile sağlık hizmeti sunumunda artan çeşitlilikle her geçen gün daha da karmaşık hale gelmesi tüm ülkelerde milli gelirden sağlık bakım hizmetlerine ayrılan kaynakları sürekli olarak artırmaktadır. Bu artış sağlık hizmetlerinin finansal sürdürülebilirliği konusunu sağlıklı ilgili her ulusal ve uluslar arası platformun gündeminde önemli yer tutmasına yol açmaktadır.

Ülkemizde sağlık hizmeti vererek ve satın alarak sağlık harcaması yapan tüm kurum ve kuruluşlarla ilgili akış şemasının çıkarılması, gerek sağlık sigorta fonlarının gerekse kişilerin kendi ceplerinden yaptıkları kişisel sağlık harcamalarının miktar ve dağılımlarının tespiti ve tüm bu bilgilerin OECD Sağlık Hesapları Sistemi çerçevesinde derlenmesi sağlığa ayırdığımız kaynakların sistematik, bilimsel analizlerinin yapılmasını sağlayacaktır.

Ülkemizdeki sağlık harcamalarının tespiti için daha önce yapılan çalışmalardan en önemli farklılığı OECD standartlarına uygun olması ve ulusal hedefler için gerekli detayları içeren "Ulusal Sağlık Hesapları Çerçevesi"nin oluşturulmasıdır. Bu çerçeve kapsamında sağlık harcamalarına detaylı bir şekilde ulaşılmış ve daha sonraki yıllarda yapılacak olan araştırmalar için de bir model oluşturulmuştur. Çalışmanın bir diğer özelliği ise kamu kuruluşları, sosyal güvenlik kuruluşları, özel sektör harcamaları ve kişilerin cepten yaptıkları tüm sağlık amaçlı harcamaların çalışma kapsamına alınmış olmasıdır.

Ulusal Sağlık Hesapları Çalışması ülkemizde OECD sınıflamasına uygun olarak yapılan ilk sağlık harcamaları araştırmasıdır. Aynı zamanda ülkeler arası karşılaştırmalarda yer almamızı sağlayan ve önümüzdeki yıllarda tekrarlanması ile sağlık planlaması bakımından da büyük önem arz edecek finansal verilerin temelini oluşturacaktır.

Ulusal Sağlık Hesapları Çalışması yaklaşık 2,5 yıl süren sağlık sektörünün farklı kurumlarının işbirliği ve yoğun çabası ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında düzenlenen eğitimler ile çalışmanın sürdürülebilirliğine ve etkin kullanımına katkı sağlayacak kurumsal kapasite oluşturulması da hedeflenmiştir.

Bu çalışmaya katkı sağlayan herkese şükranlarımı sunar, çalışmayı önümüzdeki yıllarda başta dünya gündeminde önemli bir yer alan sağlık hizmetlerinin finansal sürdürülebilirliği olmak üzere sağlıkla ilgili pek çok konuya ışık tutması, sağlık sektörü çalışanları ve planlayıcılarının faydalanması için bu kitap aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılmasını sağlayan Müdürlüğümüz Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı Bölümü çalışanlarına teşekkür ederim.

Dr. Salih MOLLAHALİOĞLU
Hıfzıssıhha Mektebi Müdürü

Tablolar Listesi

Tablo 1: Temel Değişim Değerleri Tablosu, Türkiye 1999-2000	xiii
Tablo 2: Sağlık Harcamaları, Türkiye 1999-2000	xiv
Tablo 3: Kamu Sektörü Sağlık Harcaması, Türkiye 1999-2000	xv
Tablo 4: Özel Sektör Sağlık Harcaması, Türkiye 1999-2000	xv
Tablo 5: Finansman Kurumlarına Sağlık İçin Yapılan Devlet Sübvansiyonları, Türkiye 1999-2000	6
Tablo 6: Cari Sağlık Harcaması, Türkiye 1999-2000	21
Tablo 7: Temel Hizmet Sunucu Türlerine Göre Cari Sağlık Harcama Dağılımı, Türkiye 1999-2000	23
Tablo 8: Cari Sağlık Harcamasının Fonksiyonel Dağılımı, Türkiye 1999-2000.....	25
Tablo 9: Bazı Sağlık Fonksiyonlarının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000	25
Tablo 10: Toplam İlaç Harcamaları, Türkiye 1999-2000	26
Tablo 11: Sosyal Güvenlik Fonlarının Cari Sağlık Harcamalarının Dağılımı, Türkiye 1999-2000	26
Tablo 12: Sosyal Güvenlik Fonlarının İlaç Harcamalarının Dağılımı, Türkiye 1999-2000	27

Şekiller Listesi

Şekil 1: Türk Sağlık Sistemindeki Finansal Akış	1
Şekil 2: Cari Sağlık Harcamasının Finansman Kurumlarına Dağılımı, Türkiye 1999	21
Şekil 3: Cari Sağlık Harcamasının Finansman Kurumlarına Dağılımı, Türkiye 2000	22
Şekil 4: Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000	22
Şekil 5: Kamu Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000	23
Şekil 6: Özel Sektör Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000	24
Şekil 7: Cari Sağlık Harcamasının Sağlık Fonksiyonlarına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000	24
Şekil 8: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Oranı (%), 2000.....	28
Şekil 9: OECD Ülkelerinin Kişi Başına Toplam Sağlık Harcamasının Satın Alma Gücü Paritesi Açısından Karşılaştırmaları, 2000	29
Şekil 10: OECD Ülkelerinin Satın Alma Gücü Paritesine Göre GSYİH ve Toplam Sağlık Harcamaları, 2000.....	29
Şekil 11: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının Kamu ve Özel Sektör Paylarının GSYİH İçindeki Oranı (%), 2000	30
Şekil 12: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Kamu ve Özel Sektör Karşılaştırmaları (%), 2000	31
Şekil 13: OECD Ülkeleri Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı, 2000.....	31
Şekil 14: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının Fonksiyonel Dağılımı, 2000	32
Şekil 15: OECD Ülkelerinin İlaç Harcamalarının Satın Alma Gücü Paritesine Göre Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı (%), 2000	33
Şekil 16: OECD Ülkelerinin Cepten Yapılan Harcamalarının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı, 2000	33

KİTAPTA GEÇEN KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
CSH	Cari Sağlık Harcaması
DİE	Devlet İstatistik Enstitüsü
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
ES	Emekli Sandığı
FK	Finansman Kurumu
GSH	Genel Sağlık Harcaması
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
HHEKAK	Hane Halkına Hizmet Eden Kar Amaçsız Kurumlar
HS	Hizmet Sunucusu
KCSH	Kamu Cari Sağlık Harcaması
KGSH	Kamu Genel Sağlık Harcaması
KİT	Kamu İktisadi Teşekkülü
KTSH	Kamu Toplam Sağlık Harcaması
KYH	Kamu Yatırım Harcaması
MB	Merkez Bankası
MSB	Milli Savunma Bakanlığı
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
ÖSCSH	Özel Sektör Cari Sağlık Harcaması
ÖSGSH	Özel Sektör Genel Sağlık Harcaması
ÖTSH	Özel Sektör Toplam Sağlık Harcaması
ÖSYH	Özel Sektör Yatırım Harcaması
s.d.k.	Sınıflanamayan Diğer Kategoriler
SB	Sağlık Bakanlığı
SF	Sağlık Fonksiyonu
SGP	Satın Alma Gücü Paritesi
SHS	Sağlık Hesapları Sistemi
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
TSH	Toplam Sağlık Harcaması
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
UGH	Ulusal Gelir Hesapları
USAID	Amerika Birleşik Devletleri Uluslar Arası Kalkınma Ajansı (United States Agency for International Development)
USH	Ulusal Sağlık Hesapları
USHS	Uluslararası Sağlık Hesapları Sınıflaması
YH	Yatırım Harcamaları

ULUSAL SAĞLIK HESAPLARI TEMEL KAVRAMLAR (*)

Ayakta Tedavi	Bir hastalık olayı süresince ayakta hastalara verilen hizmetlerden oluşur. Ayakta hasta, kuruma formal olarak kabul edilmeyen ve geceyi kurumda geçirmeyen hastadır.
Cari Harcama	Sermaye veya yatırım kalemleri dışındaki kalemlere yapılan harcamalardır. Maaş ve ücretleri, sarf malzemesine yapılan harcamaları ve mal ve hizmet üretildikçe günlük olarak tüketilen mal ve hizmetlere yapılan harcamaları içerir.
Cari Sağlık Harcaması	Cari sağlık harcaması; tüm tedavi, rehabilitasyon, koruyucu ve halk sağlığı, yardımcı tıbbi hizmetler ile bu hizmetlerin yönetimi ve topluma sunulması için gerekli ilaç, tıbbi sarf ve tedavi malzemeleri, sağlık personeli maaş ve ücretleri için yapılan harcamaları kapsamaktadır. Doğrudan sağlık hizmeti olmayıp sağlıkla ilgili olarak tanımlanan sağlıkta araştırma geliştirme, sağlık eğitimi, çevre sağlığı hizmetleri, gıda, hijyen, içme suyu ve yatırım harcamalarını kapsamaz.
Cepten Yapılan Harcama	Maliyet paylaşımı, kendi kendine bakım ve diğer harcamalar için hane halkları tarafından doğrudan yapılan harcamalardan oluşur.
Dış Alem	Ülke içindeki birimlerle değişime giren ya da diğer ekonomik bağlantıları olan tüm ülke dışındaki birimler tarafından aktarılan kaynakları içerir.
Finansman Kaynakları	Finansman kurumları tarafından alınan fonları sağlayan birimlerin sınıflanmasıdır. Bu sınıflama, sağlık mal ve hizmetlerini satın almak ya da ödemek için finansman kurumları tarafından kullanılan paranın nereden geldiğini tanımlar.
Finansman Kurumları	Finansman kaynaklarından fonları alan ve bu fonları sağlık hizmetleri mal ve hizmetlerini satın almak ya da ödemek için kullanan birimler sınıflamasıdır.
Fonksiyonlar	Verilen sağlık hizmetlerinin hizmet türlerine göre sınıflanmasıdır.
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ulusal gelirin bir ölçümüdür. Belirli bir dönemde (genellikle bir yıl) yurt dışından gelen net gelir haricinde yurt içinde üretilen mal ve hizmetlerin toplam değeridir.
Genel Sağlık Harcaması (Türkiye) Sınırı	OECD toplam sağlık harcamasına, sağlıkta araştırma geliştirme, sağlık eğitimi, çevre sağlığı hizmetleri, gıda, hijyen, içme suyu harcamalarının da eklenmesi ile ortaya çıkan sağlık harcaması tanımıdır. Ülkeler arası karşılaştırmalarda kullanılmamaktadır.
Hane Halkı	Hane halkı, aynı konutu paylaşan, gelirlerinin ve refahlarının bir kısmını bir havuzda toplayan ve temelde konut ve gıda gibi mal ve hizmet türlerini ortak olarak tüketen bireylerden oluşan grubu tanımlar.
Hizmet Sunucuları	Finansman kurumlarından fonları alan ve sağlık mal-hizmetlerini üreten ya da sunan birimlerin sınıflamasıdır.
Koruma Ve Halk Sağlığı Hizmetleri	Fonksiyonel sınıflamada yer alan amacı, bireylerde ve toplumlarda hastalıkları önlemek olan hizmetleri içeren sınıftır. Örnek olarak, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması, okul sağlığı hizmetleri, bulaşıcı hastalıkları önleme, bulaşıcı olmayan hastalıkları önleme, mesleki sağlık hizmetleri sayılabilir.
Mali Yıl	Bir örgütün finansal ya da muhasebe yılıdır. Takvim yılı ile aynı olabilir ya da olmayabilir.
Merkezi Devlet	Merkezi devlet sınıflaması, otoritesi bütün bir ülkenin sınırlarına genişleyen tüm genel devlet kurumlarını ve bunların doğrudan kontrol ve finanse ettiği tüm birimleri kapsar.
Özel Sigorta	Kamu otoritesi rolünü yerine getirirken devlet tarafından kontrol edilmeyen sosyal koruma düzenlemeleridir. Kar amacı gütmeyen kurumlar ve ticari sigorta sunucuları tarafından yönetilen programlardır. İşverenler tarafından aynı fonlar sağlamadan yürütülen özerk olmayan programlar da bu kapsamdadır.
Özel Sosyal Sigorta	Finansman kurumları sınıflaması altında yer alan bir kategoridir. "...poliçe sahibinin, genel devletin doğrudan kontrolü altında olmayan üçüncü bir tarafça – sosyal güvenlik fonlarından farklı olarak– katılma zorlandığı ya da teşvik edildiği bir sosyal sigorta programı" ve sosyal güvenlik fonları dışındaki tüm sosyal sigorta fonları olarak tanımlanabilir.
Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	Sağlıkla ilgili fonksiyon sınıflamasında yer alan insan sağlığının geliştirilmesi ve korunmasına yönelik programları içeren sınıftır. Bilgi birikimini geliştirmek ve bu bilginin yeni uygulamalarda kullanımını sağlamak için yapılan faaliyetlerdir. İnsan sağlığının korunması ve geliştirilmesi ile ilgili araştırma ve geliştirme programları olarak tanımlanmaktadır: Gıda hijyeni ve beslenme, radyasyonun tıbbi

(*) Alfabetik olarak sıralanmıştır.

	amaçlarla kullanımı, biyo-tıp mühendisliği, tıbbi bilgi, tedavinin rasyonelasyonu ve farmakoloji (ilaçların denenmesi ve bilimsel amaçlı olarak hayvan beslenmesi de dahil olmak üzere), epidemiyoloji ile ilgili araştırmalar ve endüstriyel hastalıkların önlenmesini de içerir.
Sağlık Harcaması	Genel olarak, sağlığı geliştirme veya koruma amacını benimseyen tüm koruma, geliştirme, esenlendirme, bakım, beslenme ve acil programlar için yapılan harcamalardır. Sağlık olarak tanımlanan malların nihai tüketimi ve sağlık faaliyeti olarak tanımlanan belirli faaliyetlerin üretimi için yapılan harcamaların değeridir. Sağlık mal ve hizmetlerine yapılan harcama piyasa üretim ve tüketiminden ölçüldüğünde, harcama basit anlamda nihai tüketim noktasında bu tür mal ve hizmetlere ödenen toplam para miktarı hakkında bilginin toplanması anlamına gelir.
Sağlık Hesapları Sistemi	OECD tarafından, üye ülkeler ve konu ile ilgilenen diğer ülkelerin sağlık hesaplarının uluslar arası karşılaştırılabilirliğini sağlamak amacı ile geliştirilen sistemdir.
Satın Alma Gücü Paritesi	Genellikle 'SGP', 'SGP terimleri ile' ya da 'uluslar arası dolar' olarak kullanılır. Satın alma gücü paritesi farklı para birimlerinin satın alma gücünü eşitleyen bir para birimi oranıdır. Yani belirli bir para miktarı SGP oranlarıyla farklı para birimlerine dönüştürüldüğünde tüm ülkelerde aynı mal ve hizmet sepetini satın alacaktır. SGP, ülkeler arasındaki fiyat farklılıklarını ortadan kaldıran para birimi dönüşüm oranlarıdır. SGP, nosyonel bir 'döviz kuru'nun ulusal para birimlerine uygulanarak bu para birimlerinin satın alma gücü açısından eşit hale gelmesini sağlar. Bu hesaplama, ülkelerdeki satın alma gücü ya da fiyatlardaki sistematik farklılıkları düzeltir.
Sermaye Yatırımı	Sağlık bakımı ve ilgili hizmetlerin üretiminde kullanılan girdiler için yapılan harcama sınıflamasıdır. Sermaye yatırımı harcamaları, bina ve temel ekipman gibi, üretime uzun bir dönem boyunca katkıda bulunan malları satın alır.
Sınıflanamayan Diğer Kategoriler	Sağlık hesapları (veya diğer ekonomik sistemler) sınırları içinde kalan ancak yeterli verinin olmaması nedeniyle belirli bir kategori altında sınıflanamayan faaliyetleri ya da değişimleri yansıtmak üzere kullanılan kategoridir.
Sosyal Sağlık Sigortası	Devlet birimleri tarafından düzenlenen, empoze edilen veya kontrol edilen bir risk paylaşımı şeklidir. Sosyal sağlık sigortası tipik olarak fayda ve katkıların tanımlandığı yasal düzenlemelerle kurulur ve katılım tüm nüfus için zorunludur.
Tahakkuk Yöntemi	Harcamaların, fiili nakit ödemesinin gerçekleştiği zaman değil ekonomik değer yaratıldığı zaman hesaplaştırıldığı bir muhasebe yöntemidir. Sağlık Hesapları çalışmalarında OECD tarafından önerilen yöntemdir.
Tahsil Yöntemi	Harcamaların fiili nakit ödemesinin gerçekleştiği zaman hesaplaştırıldığı bir muhasebe yöntemidir.
Tedavi Edici Bakım	Bu kalem bir tedavi edici bakım olayı süresince verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetlerden oluşur. Bir tedavi edici bakım olayı; temel tıbbi niyetin bir hastalık ya da yaralanmanın semptomlarını azaltmak; bir hastalık ya da yaralanmanın ciddiyetini azaltmak veya yaşamı ya da normal fonksiyonu tehdit edebilecek bir hastalık ve/veya yaralanmanın daha kötüye gitmesini ve/veya komplikasyonuna karşı koruyacak bakımdır. Doğum hizmetleri, hastalıkların tedavisi ya da yaralanmaların kesin tedavisi, cerrahi işlemleri, teşhis ve tedaviye ait işlemleri kapsar.
Toplam Sağlık Harcaması	Cari sağlık harcaması ve yatırım harcamalarının toplamını tanımlar.
Ulusal Sağlık Hesapları	Bir ülkenin sağlık harcamalarını, tüm harcamaların tür ve amaçlarına ve sağlık sistemi içindeki aktörlere göre sınıflayan tablolar dizini; sağlık için yapılan tüm harcamaların kaynak, yapıldığı yer ya da amacına bakılmaksızın hesaplanması ve ayrıntılı bir tahmin yapılması yöntemidir.
Uluslar Arası Sağlık Hesapları Sınıflaması	Bu sınıflama USH'nın üç önemli boyutu için kapsamlı bir sınıflamadır. Bunlar finansman kurumları, hizmet sunucuları ve fonksiyonlardır.
Yatarak Tedavi	Fonksiyonel sınıflamada tedavi edici bakımın bir alt kategorisidir. Yatan hasta, bir kuruma tedavi ve/veya bakım için kabul edilen ve hastanede ya da yatan hasta bakımı sağlayan kurumda en az bir gece ya da on iki saatten fazla kalan hastadır.
Yatırım Harcamaları	Bina, ekipman, motorlu taşıtlar vb. için yapılan ödemelerden oluşan, sağlıkla ilgili fonksiyonlarda yer alan bir alt sınıftır.
Yerel Yönetim	Yerel yönetim sınıflaması, belediyeler ve il özel idareleri otoritesinde, o yerleşim yerinde yaşayan insanlara verilen hizmetler ve bunların direkt olarak kontrol ve finanse ettiği tüm birimleri kapsar.

ÖZET

Ülkelerin sağlık hesaplarının tanımlanması son yıllarda politika belirleyicilerinin önemle üzerinde durdukları bir konu olmuştur. Çünkü amaçlarını gerçekleştirmede etkin rol oynayabilmeleri için, mevcut kısıtlı kaynakların sektör içindeki miktarı ve dağılımı, bu kaynakların akış yönü, şekli ve geçmişte gözlenen hareketleri ile gelecekte beklenen hareketleri konusunda hem kamu hem de özel sektörü kapsayan detayda doğru bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkelerin Ulusal Sağlık Hesaplarını (USH) geliştirmelerinin genellikle iki önemli amacı bulunmaktadır: Birincisi ve en önemlisi, kendi sağlık sistemlerinin performansını iyileştirmede kullanılabilecek temel bilgileri sağlamak ve ikincisi ise uluslar arası karşılaştırma ve raporlamalarda yer almaktır.

OECD tarafından geliştirilen Sağlık Hesapları Sistemi (SHS) belirli bir dönem için yapılan harcamalar üzerinde odaklanır. Bu çerçevede, sağlık amacı ile örtüşen tüm harcama ve faaliyetler ekonomik amaçlarına bakılmaksızın USH içinde yer alır.

Genel olarak, sağlığı geliştirme veya koruma amacını benimseyen tüm koruma, geliştirme, esenlendirme, bakım, beslenme ve acil programlar için yapılan harcamalar “**Sağlık Harcaması**” olarak kabul edilmektedir.

Türkiye USH sonuçları farklı sınırlar içerisinde değerlendirilebilir. Bu farklılık Türkiye USH kapsamının OECD sınırından daha geniş olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye USH kapsamı OECD sınırına ek olarak sağlıkla ilgili personelin eğitimi, sağlıkta araştırma geliştirme çalışmaları, gıda, hijyen ve içme suyu kontrolü ve çevre sağlığı fonksiyonları için yapılan harcamaları da içererek Genel Sağlık Harcaması (Türkiye) sınırı olarak tanımlanmıştır.

Kitabın özet bölümü dışındaki tüm veriler ülkeler arası tanım ve karşılaştırmaları mümkün kılan OECD sınırı çerçevesinde yer almaktadır.

Bu kitapta kullanılan temel değişkenler ve kaynakları aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Temel Değişim Değerleri Tablosu, Türkiye 1999-2000

	Kaynak	1999	2000
Nüfus	DİE	66.305.933 kişi	67.803.927 kişi
GSYİH	DİE (31.3.2003)	77.374 trilyon TL	124.982 trilyon TL
1 ABD \$	MB ortalama	422.581 TL	627.912 TL
1 SGP ABD \$	www.oecd.org	191.716 TL	274.412 TL

USH Çalışması kapsamında 1999 ve 2000 mali yıllarına ait cari sağlık harcaması (CSH), toplam sağlık harcaması (TSH), yatırım harcaması (YH) ve genel sağlık harcaması (GSH) ile bu harcamaların Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki payları, hem ABD \$’ı hem de ülkeler arası karşılaştırma yapmaya imkan veren Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) üzerinden Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Sağlık Harcamaları, Türkiye 1999-2000

	1999			2000		
	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$
GSYİH (DİE 31/03/2001)	77.374	183.099	403.587	124.982	199.044	455.454
CSH	4.785	11.323	24.958	7.888	12.563	28.746
CSH/GSYİH %	6,2			6,3		
Yatırım Harcaması	200	473	1.042	360	573	1.311
YH/GSYİH %	0,2			0,3		
TSH	4.985	11.796	26.000	8.248	13.135	30.057
TSH/GSYİH %	6,4			6,6		
GSH	5.244	12.409	27.353	8.619	13.726	31.407
GSH/GSYİH %	6,8			6,9		

Kişi başına yapılan harcama açısından bakıldığında;

- 1999 yılında cari sağlık harcaması olarak 72.163.226 TL (171 ABD \$-376 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 75.174.872 TL (178 ABD \$-392 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 79.087.493 TL (187 ABD \$-413 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

- 2000 yılında ise cari sağlık harcaması olarak 116.338.837 TL (185 ABD \$-424 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 121.643.249 TL (194 ABD \$-443 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 127.110.042 TL (202 ABD \$-463 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

Yatırım harcamalarının toplam sağlık harcamaları içindeki payı incelendiğinde, 1999 yılında toplam sağlık harcamasının %4,01'ini 2000 yılında ise %4,36'sını oluşturmaktadır.

Sağlık için yapılan harcamalar kamu sektörü ve özel sektör kaynakları tarafından karşılanmaktadır. Kamu sektörü sağlık harcamaları içinde merkezi devlet ve yerel yönetim ile sosyal güvenlik fonları tarafından yapılan harcamalar yer almaktadır. Özel sektör harcamaları çoğunlukla hane halklarının ceplerinden yaptıkları ödemeler, firmaların personel için yaptığı ödemeler, özel sağlık sigortaları ve hane halklarına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların harcamalarından oluşmaktadır.

1999 ve 2000 yılları için kamu sektörü sağlık harcamalarına ilişkin olarak verilen bulgular Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3: Kamu Sektörü Sağlık Harcaması, Türkiye 1999-2000

	1999			2000		
	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$
KCSH	2.871	6.794	14.975	4.865	7.748	17.728
KCSH/GSYİH %	3,7			3,9		
KYH	176	416	918	325	518	1.185
KYH/GSYİH %	0,2			0,3		
KTSH	3.047	7.210	15.893	5.190	8.266	18.914
KTSH/GSYİH %	3,9			4,2		
KGSH	3.296	7.800	17.193	5.545	8.831	20.208
KGSH/GSYİH %	4,3			4,4		

Kişi başına yapılan kamu sektörü harcaması açısından bakıldığında;

- 1999 yılında cari sağlık harcaması olarak 43.289.539 TL (102 ABD \$-226 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 45.953.203 TL (109 ABD \$-240 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 49.710.785 TL (118 ABD \$-259 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

- 2000 yılında ise cari sağlık harcaması olarak 71.747.614 TL (114 ABD \$-261 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 76.546.156 TL (122 ABD \$-279 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 81.783.464 TL (130 ABD \$-298 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

Kamu sektörü sağlık harcamalarının sağlık harcamaları içindeki payı incelendiğinde, 1999 yılında cari sağlık harcamasının %60,00'ünü, toplam sağlık harcamasının %61,13'ünü ve genel sağlık harcamasının %62,86'sını kamu sektörü harcamalarının oluşturduğu görülmektedir. 2000 yılında cari sağlık harcamasının %61,67'sini, toplam sağlık harcamasının %62,93'ünü ve genel sağlık harcamasının %64,34'ünü kamu sektörü harcamaları oluşturmaktadır.

Sağlık harcamaları içerisinde özel sektör sağlık harcamaları oldukça önemli bir yere sahiptir. 1999 ve 2000 yılları için özel sektör sağlık harcamaları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Özel Sektör Sağlık Harcaması, Türkiye 1999-2000

	1999			2000		
	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$	Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$
ÖSCSH	1.914	4.529	9.983	3.024	4.815	11.018
ÖSCSH/GSYİH %	2,5			2,4		
ÖSYH	24	56	123	34	55	125
ÖSYH/GSYİH %	0,0			0,0		
ÖSTSH	1.938	4.585	10.107	3.058	4.870	11.143
ÖSTSH/GSYİH %	2,5			2,4		
ÖSGSH	1.948	4.609	10.160	3.073	4.895	11.200
ÖSGSH/GSYİH %	2,5			2,5		

Kişi başına yapılan özel sektör sağlık harcama açısından bakıldığında:

- 1999 yılında cari sağlık harcaması olarak 28.864.687 TL (68 ABD \$-151 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 29.221.669 TL (69 ABD \$-152 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 29.376.708 TL (70 ABD \$-153 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

- 2000 yılında ise cari sağlık harcaması olarak 44.591.075 TL (71 ABD \$-162 SGP ABD \$), toplam sağlık harcaması olarak 45.096.945 TL (72 ABD \$-164 SGP ABD \$) ve genel sağlık harcaması olarak 45.326.578 TL (72 ABD \$-165 SGP ABD \$) harcama yapılmıştır.

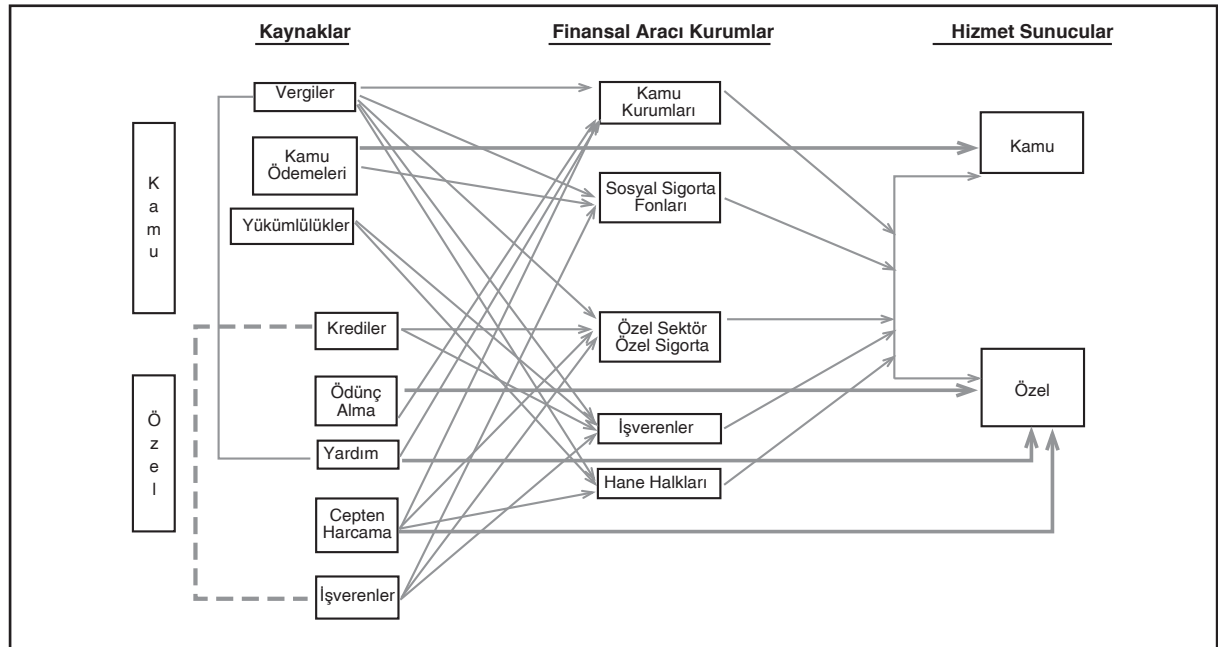
Özel sektör sağlık harcamalarının toplam sağlık harcamaları içindeki payı incelendiğinde, 1999 yılında cari sağlık harcamasının %40,00'ını, toplam sağlık harcamasının %38,87'sini ve genel sağlık harcamasının %37,14'ünü özel sektör sağlık harcamalarının oluşturduğu görülmektedir. 2000 yılında cari sağlık harcamasının %38,33'ünü, toplam sağlık harcamasının %37,07'sini ve genel sağlık harcamasının %35,66'sını özel sektör sağlık harcamalarının oluşturduğu görülmektedir.

GİRİŞ ve GENEL BİLGİLER

Ulusal Sağlık Hesapları (USH) sadece mevcut durumu tanımlayan doküman olmayıp, sağlık sektörünün yönetim kapasitesini geliştirmede kullanılan çok önemli bir araçtır. Bu hesaplar aracılığıyla, yeni sektörel stratejilerin belirlenmesi, izlenmesi ve yapılan müdahalelerin etkisinin değerlendirilmesi mümkün olur. Ayrıca, sektör içindeki kaynakların dağılımı incelenebilir ve öncelik belirleme yöntemlerinin planlanması ve uygulanmasında da rehberlik edebilir. Yeterli şekilde detaylandırılılabildiği takdirde, hane halkları ve kurumlar arasındaki kaynak akışını da ortaya koyabilir. Özellikle özel sektör sağlık harcamalarının, sağlık harcamaları içinde çok önemli bir yer tuttuğu ülkelerde, bu tür harcamaların hesaplanması sektörün gerçek büyüklüğünün ve önceliklerinin belirlenmesinde önemli veriler sağlar.

Ülkemizde sağlık hizmetleri sunum ve finansman sistemi oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Hem hizmet sunup hem de hizmeti finanse eden kurumlar, hizmeti satın alan kurumlar ve bu kurumlar arasındaki hizmet farklılıklarının varlığı sistemi daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu durum sağlık hesaplarının belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Ancak ülkelerin sağlık sistemlerinin topluma olan maliyetinin belirlenmesi gelecekte alınacak kararlar ve planlama faaliyetlerinin temel hareket noktasıdır. Sağlık harcamaları için devlet bütçesinden ve özel kaynaklardan ayrılan pay istenilen düzeyde olmasa da mevcut kaynakların toplum ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve en etkin şekilde kullanılması gereklidir. Bu amacı gerçekleştirebilmek sistemin özelliklerinin ve yapısının sağlıklı verilerle incelenmesi ile mümkündür. Mevcut sağlık sistemimizde; kamu sektörü ve özel kaynaklar ile, finansal aracı kurumlar ve hizmet sunucuları arasındaki finansal ilişki aşağıdaki Şekil 1’de özetlenmiştir.

Şekil 1: Türk Sağlık Sistemindeki Finansal Akış

Politika belirleyiciler ve planlamacıların ulusal amaçları gerçekleştirmede etkin rol oynayabilmeleri için, mevcut sınırlı kaynakların sektör içindeki miktarı ve dağılımı, akış yönü, şekli ve geçmişte gözlenen hareketleri ile gelecekte beklenen hareketleri konusunda doğru bilgiye ihtiyaçları vardır ve sağlık hesaplarının tahminine yönelik çalışmaların temel amacı bu bilgileri sağlamaktır.

Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda, ulusal sağlık hesaplarının tahmin edilmesi süreci başlangıç ya da yeni gelişme aşamasında olduğundan zaman içindeki gelişim ve/veya tahminleri yapmada karşılaşılan güçlükler, hem geriye dönük hem de bugüne dair USH oluşturmaya yönelik çabaları engellemektedir. Bu ülkelerde, sağlık yöneticisi ve planlamacılarının ulaşabildiği ya da kullanabildiği veriler geleneksel olarak genel bütçe kaynaklarından gelmektedir.

Tarihsel gelişim süreci içinde bakıldığında, devletler II. Dünya Savaşından sonra sağlıkla ilgili kamu sektörü sorumluluğunu üstlendiklerinde, sadece hizmetlerin sunumunu kabullendikleri için başlangıçta kamu sektörü dışında faaliyet gösteren kurumların çalışmaları göz ardı edilmiştir. Ancak kamu sektörü kaynaklarının, artan sağlık ihtiyaçlarını karşılayamaması ile birlikte, sağlık hizmeti sunum ve finansmanında alternatif yolların araştırılması ile gündeme gelmiştir.

USH, çıkış noktası olan Ulusal Gelir Hesapları (UGH) ile büyük benzerlik göstermesine rağmen, sağladıkları ve ihtiyaç duydukları veriler itibarıyla farklılıkları mevcuttur. UGH, USH'nın sadece sağlık sektörü için sağlamaya çalıştığı bilgileri tüm ekonomi için sağlamaktadır. UGH, kamu sektörü politikalarının belirlenmesine yardımcı olmak için bir ekonomideki çıktı, harcama, gelirin boyutlarını tanımlama ve bunları sistematik bir biçimde birbiri ile ilişkilendirmeye çalışır. UGH temel olarak ekonomik büyümenin analizi amacıyla geliştirildiği, bu nedenle üretim faaliyetleri ile üretilen mal miktarı üzerinde odaklandığı için, "hizmetler"den oluşan sağlık sektörü faaliyetlerini analiz edebilmede, çoğunlukla yeterli olamamaktadır. Örneğin; UGH, devlet harcamalarını kurumsal sınıflamalara dayalı olarak yapar, birimin yaptığı tüm harcamalar o birimin fonksiyonları altında (ordu için verilen tıbbi hizmetler ulusal güvenlik altında, okullarda verilen tüm tıbbi hizmetler eğitim altında gibi) toplanır.

Günümüzde sağlık sisteminin değerlendirilmesinde, hem kamu sektörü hem de özel sektörü kapsayan geniş bir bakış açısı benimsenmiştir. Bu bakış açısının temel gereği ise, tüm sağlık sistemi için ayrıntılı bilgiye sahip olmaktır. Bu bilgilerin mevcut geleneksel bütçe verilerinden çıkarılabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle OECD tarafından sağlık harcamalarına yönelik kaynak-kullanım matriksinin detaylı şekilde ortaya konulmasını sağlayan ve fon akışının izlenmesine imkan veren Sağlık Hesapları Sistemi (SHS) geliştirilmiştir.

Ülkemizde farklı kurum ve kuruluşların tüm sağlık giderleriyle ilgili bir akış şemasının çıkarılması, kişilerin gerek sağlık sigortası, gerekse kendi ceplerinden yaptıkları sağlık harcamalarının dağılımı ve miktarlarının saptanması ve tüm bunların uluslar arası karşılaştırmaları sağlayacak standartlarda yapılabilmesi için OECD SHS çerçevesinde USH sisteminin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Böylece, sağlık harcamalarını kamu sektörü ve özel sektör bazında finansman kaynağı, hizmet sunucuları ve fonksiyonlar açısından detaylı bir şekilde analiz ederek, sağlık sektörü planlayıcılarına ve karar vericilerine objektif bilgiler sunulabilecektir. Bu çalışma, ödemeyi kimin, ne kadar ve ne için yaptığını ortaya koyarak sağlık sistemine fon akışı anlayışını getirmeyi ve böylece sağlık harcamalarının ve finansmanının en etkin şekilde gerçekleştirilmesine yardımcı olmayı sağlayacaktır.

USH'de temel vurgu, kimin, ne için, ne kadar ödeme yaptığının ortaya konulmasıdır. Bu çerçevede USH için tanımlanan üç temel gruptan söz edilebilir;

- *Para nereden gelmektedir? (Finansman kurumları)*
- *Para nereye gitmektedir? (Sağlık hizmeti sunucuları)*
- *Ne tür mal ve hizmetler verilmektedir ve ne tür mal ve hizmetler satın alınmaktadır? (Fonksiyonlar)*

Mevcut Türk Sağlık Sistemi OECD SHS sınıflama çerçevesinde açıklanarak USH tablolarının daha iyi anlaşılmasına çalışılacaktır.

Finansman Kurumları

1. Genel Devlet

Bu tanım, merkezi devlet ve yerel yönetimlerin tüm kurumsal birimlerini ve devletin tüm düzeylerindeki sosyal güvenlik fonlarını içerir. Temelde devlet birimleri tarafından finanse edilen ve kontrol edilen piyasa dışı kar amaçsız kurumları da kapsar.

1.1 Merkezi Devlet

Merkezi devlet içindeki genel, katma ve bağımsız bütçeli kuruluşlar ve kamu sektörü denetimindeki fonları kapsar. Doğrudan finanse eden olarak bu sektör, temelde sağlık hizmetleri yönetimini (gerçek ortak tüketim altında kaydedilen) ve diğer doğrudan sağlık hizmetleri sunumunu (diğer sosyal faydalar ve aynı sosyal transferler) sağlamaktadır. Merkezi devletin net finansman dengesi, diğer finansman sektörlerine yapılan transferler nedeniyle doğrudan finansmanından büyük ölçüde yüksektir. Bu transferlerin büyük çoğunluğu sosyal güvenlik fonlarına yapılan transferleri kapsamaktadır.

1.1.1. Genel Bütçeli Kuruluşlar

Kamu sektörü hizmeti sunan ve yalnızca devletin bütçe gelirlerinden finanse edilen kuruluşlardır. Bu sınıflama altında aşağıdaki kurumlar vardır:

Sağlık Bakanlığı

13.12.1983 tarih ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile herkesin hayatının beden ve ruh sağlığı içinde devamını sağlamak, ülkenin sağlık şartlarını düzeltmek, fertlerin ve toplumun sağlığına zarar veren etkenlerle mücadele etmek ve halka sağlık hizmetlerini ulaştırmak, sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermelerini temin etmek için Sağlık Bakanlığının kurulması, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasların düzenlenmesi yapılmıştır.

SB Sağlık Programları, toplumun sağlık statüsünü yükseltmeyi amaçlayan tüm programları (Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ana ve Çocuk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Verem Savaş Dairesi Başkanlığı, Sıtma Savaşı Dairesi Başkanlığı ve Kansere Savaş Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen) içerir.

Belirli bir nüfus grubuna yönelik olarak iki sağlık programdan söz edilebilir. Bunlardan ilki, 1992 yılında herhangi bir sağlık güvencesi kapsamında olmayan ve sağlık hizmeti için ödeme gücü bulunmayan kişileri, sağlık güvencesine kavuşturmak için 18.06.1992 tarih ve 3816 sayılı kanunla düzenlenen "Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşlanması" hakkında kanun ile hayata geçirilen Yeşil Kart uygulamasıdır. Bu güvence için, bireylerin herhangi bir sigorta programı tarafından kapsanmamış ve aylık gelirinin kişi başına, asgari ücretin üçte birinden az olması gerekmektedir. Diğer program ise hiçbir sağlık güvencesi olmayan 65 yaş ve üstü vatandaşların 2022 sayılı kanun kapsamında Emekli Sandığından yaşlılık aylığı alanların yatarak ve ayakta sağlık hizmeti sunumu da aynı Yeşil Kart programında olduğu gibi SB aracılığı ile Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmasıdır.

Diğer Bakanlıklar

Sağlık Bakanlığı dışında kalan bakanlıkların sağlık programlarını kapsar. Örnek olarak Ulaştırma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gösterilebilir. Bir finansman kurumu olarak Milli Savunma Bakanlığı kaynaklarını devletten alarak, genellikle personeline ve personelinin bakmakla yükümlü olduklarına hizmet vermekte ancak, sınırlı olarak toplumun diğer kesimlerine de hizmet sunmaktadır. Bunlara ek olarak Milli Eğitim Bakanlığının ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sağlık programları bu kategori altında ele alınmıştır. Bunlar mesleki sağlık hizmetleri ile ilgili programlardır.

1.1.2. Katma Bütçeli Kurumlar

Giderlerini kamu sektörü ve özel kaynaklı gelirlerle karşılayan ve genel bütçe dışında yönetilen kamu sektörü kurumlarıdır.

Üniversiteler

Bir finansman kurumu olarak üniversiteler hem katma bütçeden pay almakta hem de ürettikleri hizmetler karşılığında döner sermayeleri aracılığı ile kendi kaynaklarını yaratmaktadır. 2547 sayılı Yüksek Öğrenim Kanunu'nun 3. Maddesi'nde, uygulama ve araştırma merkezleri olarak tanımlanan üniversite hastaneleri, hem sağlık sorunlarının çözümünde rol almakta hem de tıp eğitimi vermektedir.

Diğer Katma Bütçeli Kurumlar

Üniversiteler dışındaki katma bütçeli kuruluşları kapsar. Örnek olarak Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Piyango İdaresi, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü verilebilir.

1.1.3. Bağımsız Bütçeli Kurumlar

Bunlar devletin bazı ekonomik faaliyetlerini yerine getirmek amacı ile kurulan ancak genel ve katma bütçe dışında kalan kurumlardır. Örnek olarak Türk Standartları Enstitüsü, Milli Prodüktivite Merkezi gösterilebilir.

1.1.4. Kamu Sektörü Denetimindeki Fonlar

Fonlar, sosyal ve ekonomik amaçlarla özel kaynaklardan oluşturulur. Bu kaynaklar sadece toplandıkları belirli amaçlar için harcanabilirler. Bu kapsamdaki en büyük fon Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'dur.

1.1.5. Devlet Memurlarına Verilen Sağlık Hizmetleri

Devlet memurlarının ve bakmakla yükümlü olduklarının sağlık harcamaları, ilgili kurumun bütçesine bu amaçla aktarılan kaynaklardan karşılanmaktadır.

1.2 Yerel Yönetim

Mali, yasal ve yönetsel otoritesi belirli bir coğrafi alanla sınırlı olan kurumsal birimlerdir.

Belediyeler

Belde halkının ortak yerel gereksinimlerini karşılayan ve belde hizmetlerini gören kamu sektörü tüzel kişiliğe sahip bir yerel yönetim birimidir. Belediyelerin finans kaynakları, vergi ve harçlar, belediyelerce yönetilen kurum ve işletme gelirleri, belediye payları ve harcamalara iştirak payları, işletme karları, belediye malları gelirleri, çeşitli gelir ve cezalardan oluşmaktadır.

İl Özel İdareleri

Vali başkanlığında hizmet veren, ilin genel ve yerel hizmetlerine ait tüm işleri yapan tüzel kişilik olarak tanımlanabilir. Sistemde hem sağlık hizmetlerini finanse eden hem de sağlık yatırım harcamaları yapan kurumlardan biri olarak rol oynamaktadır. İl özel idarelerinin finans kaynakları, özel kanunlarla tanınmış vergi, resim ve harçlar; genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar; genel, katma ve özel bütçeli idarelerden aktarılan ödenekler; her çeşit teşebbüs ve faaliyetlerden sağlanan gelirler; taşınır-taşınmaz mallardan elde edilen gelirler; para cezaları, inşaat ruhsatı, yapı kullanma izninden alınan harçlar, kıymetli evrak ve banka faizleri, hizmet karşılığı alınan ücretler, her türlü bağışlar ve müze, belli sanat yerleri giriş ücretleridir.

1.3 Sosyal Güvenlik Fonları

Toplumun tamamını ya da büyük bir bölümünü kapsayan ve katılımın devlet tarafından zorunlu tutulduğu, devlet tarafından yönetilen sosyal güvenlik programlarıdır. Ülkemizde, üç temel sosyal güvenlik kurumu, değişen finansman yöntemleri ve hizmet paketleriyle, üyeleri için hem sağlık hizmeti hem de emeklilik faydası sağlamaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu

16.07.1945 tarih ve 6058 sayılı resmi gazetede yayımlanan 09.07.1945 tarih ve 4792 sayılı kanunla yürürlük tarihi 01.01.1946 dan başlamak üzere İşçi Sigortaları Kurumu kurulmuştur. İşçi Sigortaları Kurumunun adı 1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 136. maddesi ile Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) olarak değiştirilmiştir. Çalışma Bakanlığına bağlı olarak kurulan Kurum, 18.12.1974 tarihinde Sosyal Güvenlik Bakanlığına, daha sonra 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlanmıştır. 4 Ekim 2000 tarih ve 24190 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı'na dönüştürülerek, Başkanlığa bağlı Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü adı altında iki ayrı genel müdürlük oluşturulmuştur.

SSK; özel sektör çalışanlarına ve işçi statüsündeki kamu sektörü çalışanlarına hizmet verir. SSK bütçesinden ayrılan kaynak ve hastanelere bağlı vakıf ve dernekler, hastanelerinin finansman kaynaklarını oluşturur. Diğer taraftan SSK'lı olmayan hastaya hizmet sunulduğunda, kişinin bağlı bulunduğu finansman kurumu tarafından aktarılan kaynaklar, hastanede kalmayıp merkeze gönderilmektedir. Ayrıca SSK, sağlık hizmetlerinin yanı sıra yaşlılık, malullük ve ölüm yardımları da sağlamaktadır. Gelirler ile harcamalar arasındaki fark merkezi devlet kaynaklarıyla karşılanır.

Emekli Sandığı

Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü 1950 yılında 5434 sayılı Kanunla kamu sektörü kesiminde çalışan memurlarla askeri personelin emekliliklerinde ve maluliyetlerinde kendilerinin, ölümleri halinde ise dul ve yetimlerinin sosyal güvenliklerini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Kurumun finansman kaynağı; aktif çalışan memur ücretlerinden yapılan kişi ve kurum kesenekleridir. SSK'dan farklı olarak, kendi hizmet sunum birimleri bulunmayan Emekli Sandığı, sağlık hizmetlerini kamu sektörü ve özel hizmet sunucularından satın almakta olup, gelirler ile harcamalar arasında doğan fark, merkezi devlet kaynaklarıyla karşılanmaktadır.

Bağ-Kur

Bağ-Kur belirli bir prim karşılığında devlet eliyle esnaf, sanatkarlar ve bağımsız çalışan vatandaşların

sosyal güvencelerini sağlamak üzere kurulmuş bir sosyal güvenlik kuruluşudur. 2 Eylül 1971'de 1479 sayılı "Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu" kanunuyla kurulmuş olup, tüm yurttan 01.10.1972 tarihinden itibaren faaliyet göstermeye başlamıştır. 17.10.1983 tarih ve 2926 sayılı "Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigorta Kurumu" kanunu ile tarım sektöründe çalışanlar da Bağ-Kur kapsamına alınmıştır. Kurum, bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe haiz bir kamu sektörü kurumudur. Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili kuruluşu olup, mali ve idari bakımdan özerktir.

Esnaf, sanatkarlar, tarımla uğraşanlar ve bağımsız çalışan kişileri kapsayan bir sosyal güvenlik kurumu olan Bağ-Kur, üyelerinden toplanan primlerle finanse edilmektedir. Emekli Sandığında olduğu gibi, mevcut hizmet sunucularından hizmet satın almakta, gelirleri ile harcamaları arasındaki fark merkezi devlet kaynaklarıyla karşılanmaktadır.

Yukarıda finansman kurumu olarak bahsedilen sosyal güvenlik fonlarının öz kaynakları genellikle hitap ettiği kesimin sağlık hizmetlerini karşılamamakta ve devletin bu kurumları sübvansiyonla desteklemesi ihtiyacı doğmaktadır. Bununla birlikte kendi hesabına çalışanlar ile tarım vs. gibi sektörde çalışanlara sağlık hizmetleri için ödeme yapan bir program olan Bağ-Kur'un sübvansiyon şeklinde devletten aldığı miktarın kendi finansman payından daha fazla olduğu görülmüştür.

Sübvansiyonlar

Yıllara göre devletin Sosyal Güvenlik Fonları'na "sağlık harcamaları" için yapmış olduğu sübvansiyonlar Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5: Finansman Kurumlarına Sağlık İçin Yapılan Devlet Sübvansiyonları, Türkiye 1999-2000

Sosyal Güvenlik Kurumları	Trilyon TL		Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Sübvansiyon %	
	1999	2000	1999	2000
SSK	69	0	1,4	0
Emekli Sandığı	150	272	3,0	3,3
Bağ- Kur	268	385	5,4	4,7
TOPLAM	487	658	9,8	8,0

2. Özel Sektör

Devlet kurum ve kuruluşlarının dışında kalan birimlerden oluşur. Bu başlık altında aşağıdaki kurumlar vardır:

2.1. Özel Sosyal Sigorta

Sosyal güvenlik fonları dışındaki tüm sosyal sigorta fonlarını içerir. Sosyal sigorta, poliçe sahibinin üçüncü bir tarafça sigortalanmaya zorlandığı ya da teşvik edildiği merkezi devletin doğrudan kontrolü altında olmayan bir programdır.

Özel sosyal sigorta, sosyal katkılardan ve küçük bir kısmı mevcut cari transferlerden finanse edilen bir ara finansman kurumudur. Bu sektör tarafından sağlanan faydalar, özel olarak finanse edilen sosyal faydalar altında kaydedilmektedir. Türkiye'de 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20. maddesi uyarınca bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu kategori altında yer almaktadır. Özel sosyal sigortanın sektörel

hesabı sosyal güvenlik fonlarına benzerdir. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 20 adet özel sosyal sigortanın faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

2.2 Özel Sigorta Şirketleri

Özel sosyal sigorta dışındaki tüm özel sigorta işletmeleri bu kapsam altında ele alınmıştır. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 61 özel sigorta şirketinin sektörde faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

2.3 Hane Halkı Tarafından Cepten Yapılan Ödemeler

Bu ödemeler hane halkları tarafından sağlık hizmeti almak amacı ile doğrudan yapılan ödemelerdir. Maliyet paylaşımı ve informal ödemeleri de kapsar. Cepten yapılan harcamaların üçüncü taraf ödeme düzenlemelerinde sağlık politikası için özellikle önemli olan bir ögesi, çeşitli finansman kaynaklarından alınan faydalar için ödenen katılım paylarıdır.

2.4 Hane Halklarına Hizmet Eden Kar Amaçsız Kuruluşlar

Kar amacı olmayan, hane halklarına ücretsiz ya da ekonomik olarak anlamlı olmayan fiyatlarla mal ve hizmet sunan kurumlardır. Türkiye USH'sinde sağlık amaçlı vakıf ve dernekler bu kapsam altında ele alınmıştır. Örneğin, Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı ve Kızılay Derneği bu sınıflama içindedir. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 256 vakıf, 1.429 birinci basamak sağlık kurumları derneği ve 846 sağlıkla ilgili derneğin faaliyet gösterdiği belirlenmiştir.

2.5 İşletmeler

Piyasa mal ve hizmetleri üreten işletmeler, bu kapsam altında ele alınmıştır. Sağlık hizmetleri finansmanına temelde mesleki sağlık hizmetlerinin üreticisi olarak katkıda bulunmaktadır.

Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT)

Bunlar devletin otoritesi altında piyasa için mal ve hizmet üreten kamu sektörü iktisadi teşekkülleridir. Devlet Demiryolları, PTT, Toprak Mahsulleri Ofisi, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü gibi kurumlar bu kapsam altında değerlendirilmiştir.

Vakıf Üniversiteleri

Vakıflar tarafından kurulan üniversitelerdir.

Özelleştirme Kapsamındaki Kurumlar

KİT statüsünde faaliyet göstermekte iken Özelleştirme Yasasına göre özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşlardır. Et ve Balık Kurumu A.Ş., Sümer Holding A.Ş., Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. gibi kurumlar bu kapsam altında değerlendirilmiştir.

Diğer İşletmeler

Yukarıda sınıflananların dışında kalan tüm özel firma ve işletmeler yer almaktadır.

Hizmet Sunucuları

1. Hastaneler

Bu kategori, yatan ve ayakta hastalara hekim, hemşirelik ve diğer sağlık hizmetlerini içeren tıbbi, teşhis ve tedavi hizmetlerini ve yatan hastalara uzmanlaşmış hastane hizmetlerini veren kurumlardan oluşur. Hastaneler, ikinci bir faaliyet olarak ayakta hasta bakımı hizmetlerini de sunabilirler. Günümüzde,

birinci basamak sağlık hizmet sunucularının kullanımı istenilen düzeyde olmadığından, hastanelerin ayakta sağlık hizmeti kullanım talebi oldukça yoğundur. Artan gelir, eğitim ve nüfus ile paralel artış gösteren talep, çeşitli düzenlemelerle karşılanmaya çalışılmaktadır.

1.1 Genel Hastaneler

Bu kategori, çok çeşitli tıbbi koşullara sahip yatan hastalara teşhis ve tedavi hizmetlerini veren kurumlardan oluşur. Bu kurumlar ayrıca ayakta hasta bakım hizmetleri, patoloji hizmetleri, teşhis amaçlı radyoloji hizmetleri, klinik laboratuvar hizmetleri, cerrahi hizmetler ve eczane hizmetleri de verir.

Sağlık Merkezleri

1999 ve 2000 yılları için SB Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yürüten yataklı sağlık kurumları, Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği'nde düzenlenmiş olup yatak sayıları itibarı ile daha az fiili yatak içerirler. Sağlık merkezlerinde acil vakalar, doğumlar, ateşli hastalıklar, küçük müdahaleler, kısa zamanda iyileşmesi mümkün görülen hastalarla, fiilen görev yapan uzmanların branşıyla ilgili hastaların, kabul ve tedavi edildiği ve hükümet tabipliği, ocak tabipliği veya diğer koruyucu hekimlik hizmetleri ile acil tedavi hizmetlerini bünyesinde bütünleştiren kurumlardır. Sağlık merkezleri, yatak sayıları ve kapasitelerine göre bir kısmı ilçe devlet hastanelerine dönüştürülmüş, bir kısmı ise sağlık ocağına dönüştürülerek SB Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı Genel Hastaneleri

Bu hastaneler genel bütçeden, döner sermayeden ve bünyelerindeki vakıf ve derneklerden elde ettikleri gelirlerle harcama yaparlar. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri, uzmanlık eğitimi veren ve vermeyen genel SB devlet hastanelerince sunulmaktadır. SB'nin araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yılları için 14 uzmanlık eğitimi veren ve 431 uzmanlık eğitimi vermeyen genel hastanesi bulunmaktadır.

Üniversite Hastaneleri

Katma bütçeden, döner sermayelerinden ve bünyelerindeki vakıf ve derneklerden elde ettikleri gelirlerle harcama yaparlar. Türk sağlık sisteminde hizmet sunumu bakımından önemli role sahip katma bütçeli kuruluşlardır. Üçüncü basamak hizmet sunucusu olmalarına rağmen, birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerini de sunmaktadırlar. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 32 üniversite hastanesinin topluma sağlık hizmeti sunduğu tespit edilmiştir.

SSK Genel Hastaneleri

SSK hastaneleri, SSK bütçesi, hastanelere bağlı vakıf ve derneklerin gelirleri ve başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynaklar aracılığıyla harcama yaparlar. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 5 uzmanlık eğitimi veren ve 86 uzmanlık eğitimi vermeyen genel hastane ile özel sektör çalışanlarına ve işçi statüsündeki kamu sektörü çalışanlarına sağlık hizmeti sunduğu belirlenmiştir. 2003 yılından itibaren SSK kapsamındaki hastalar, yapılan protokoller çerçevesinde, SB'nin sağlık kurumlarını doğrudan kullanabilmekte ayrıca üniversite veya özel hastanelere de sevk edilebilmektedirler.

Özel Hastaneler

Etkin, verimli ve kaliteli sağlık hizmeti sunulmasını sağlamak üzere, bütün özel hastanelerin tesis, hizmet ve personel standartlarının tespit edilmesine, gruplandırılmasına, gruplarının değiştirilmesine, amaca uygun olarak teşkilatlandırılmasına ve bunların açılmalarına, faaliyetlerine, kapanmalarına ve

denetlenmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla 27.03.2002 tarih ve 24708 sayılı Resmî Gazete’de Özel Hastaneler Yönetmeliği yayımlanmıştır. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında 250 özel hastanenin sağlık hizmeti sunduğu belirlenmiştir. Toplam içinde küçük bir paya sahip olmasına karşın, özel sağlık hizmeti sunan birimleri özellikle ayakta tedavi hizmeti sunumunda önemli rol oynamaktadır. Ayrıca derneklerin, yabancı ve azınlıkların sahip oldukları hastaneler de bu grupta yer almaktadır.

Vakıf Üniversite Hastaneleri

Başkent Üniversitesi ve Fatih Üniversitesi’nin 1999-2000 yıllarında sahip olduğu 6 adet hastane bu kapsam altında değerlendirilmektedir.

1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri

Bu kategori, ruh sağlığı ve madde bağımlılığı problemleri olan yatan hastalara verilen teşhis, tıbbi tedavi ve izleme hizmetlerini veren yetkili kurumları içermektedir. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında SB’nin 1 uzmanlık eğitimi veren ve 4 uzmanlık eğitimi vermeyen; SSK’nın 2 uzmanlık eğitimi vermeyen ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanesi ile sağlık hizmeti sunulmuştur.

1.3 Özel Dal Hastaneleri

Bu kategori, belirli bir hastalık ya da tıbbi duruma sahip yatan hastalara teşhis ve tıbbi tedavi hizmetleri veren kurumları içerir. Bu hastaneler ayakta bakım hizmetleri, teşhis hizmetleri gibi diğer hizmetleri de verebilir. Doğumevi ve çocuk hastaneleri, göğüs kalp ve damar cerrahisi hastaneleri, fizik tedavi ve rehabilitasyon hastaneleri, onkoloji hastaneleri, göğüs ve meslek hastalıkları hastaneleri bu kapsam içindedir. Araştırmanın yapıldığı 1999-2000 yıllarında SB’nin 10 uzmanlık eğitimi veren ve 70 uzmanlık eğitimi vermeyen; SSK’nın 5 uzmanlık eğitimi veren ve 13 uzmanlık eğitimi vermeyen hastanesi vardır.

1.4 KİT, Belediye ve Diğer Bakanlıkların Hastaneleri

Bu kategori KİT, belediye ve diğer bakanlıkların hastanelerini içermektedir. Türkiyede 3000’den fazla belediye mevcuttur ve bunların bazıları Belediye Hastaneleri vasıtasıyla halka doğrudan sağlık hizmeti sunmaktadır. Belediye hastaneleri, 3 Nisan 1930 tarihinde çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. maddesinin 53. fıkrası uyarınca açılmakta ve işletilmektedir. Ayrıca Milli Savunma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı gibi bakanlıkların hastaneleri de bu kapsamdadır.

2. Ayakta Sağlık Hizmeti Sunucuları

Bu kategori, yataklı tedavi hizmetine gereksinimi olmayan ayakta hastalara doğrudan hizmet veren kurumları içerir. Gündüz vakalarının, günlük cerrahi hizmetlerinin ve evde bakım hizmetlerinin sunumunda uzmanlaşan kurumlar da bu kapsam içindedir. Sonuç olarak, bu kurumlar yatan hasta hizmeti vermezler. Bu başlık altında yer alan hizmet sunucuları şunlardır:

2.1 Hekim Muayenehaneleri

Bu kategori tıp doktoru derecesine sahip sağlık hizmeti sunucularının hizmet verdiği birimleri içerir. Ana finansman kaynakları kişilerin ceplerinden yaptıkları harcamalar olup, bağımsız çalışan birimlerdir.

2.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri

Bu kategori diş hekimi derecesine sahip sağlık hizmeti sunucularının hizmet verdiği birimleri içerir. Ana finansman kaynakları kişilerin ceplerinden yaptıkları harcamalar olup, bağımsız çalışan birimlerdir.

2.3 Diğer Sağlık Hizmeti Sunucuları

Bu kategori, optometrist, odyolog gibi diğer (tıp doktoru ve diş hekimleri dışında) bağımsız sağlık hizmeti uygulayıcılarını içerir.

2.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri

Bu kategori, çok geniş kapsamlı ayakta bakım hizmetlerini tıbbi, yardımcı tıbbi ekip ve diğer destek personeli ile hizmet veren kurumlardan oluşur.

Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezleri

Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı ana ve çocuk sağlığı merkezlerini kapsamaktadır. Özellikle ayakta koruyucu ve aile planlaması hizmetleri ile doğum kontrolü, genetik ve doğum öncesi danışmanlık, hamileliğin sona erdirilmesi gibi çeşitli aile planlaması hizmetlerini sunan kurumlardan oluşur.

Diyaliz Merkezleri

Bu kategori, doktorlar ve diğer personelin diyaliz hizmetlerini verdiği kurumlardan oluşmaktadır.

Diğer Tüm Ayakta Çok Uzmanlı ve Ortak Hizmet Merkezleri

Doktorlar ve diğer sağlık personeli ile birlikte yukarıdakilerin dışında sağlık hizmeti veren ayakta bakım merkezlerinden oluşmaktadır. Bu kategori Sağlık Bakanlığının genel amaçlı ayakta bakım merkezleri olan sağlık ocaklarını ve sağlık evlerini içerir. SB, tedavi edici sağlık hizmetlerinin yanında bağışıklama, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması, çevre sağlığı gibi koruyucu sağlık hizmetlerini de 2000 yılında 5700 sağlık ocağı ve 11.675 sağlık evi aracılığıyla sunmaktadır. Ek olarak Sağlık Bakanlığına bağlı Verem Savaş Dispanserleri, Deri ve Tenasül Hastalıkları Dispanserleri, Cüzzam Dispanserleri ve Ruh Sağlığı Dispanserleri de bu sınıflama altında yer alır. Bu hizmet basamağının en önemli sorunları, personel açığı ve finansman yetersizliği ile birlikte etkin hizmet sunumu ve kullanımının sağlanamamasıdır.

Ayrıca; SSK tarafından işletilen ayakta bakım merkezleri, dispanserler, sağlık istasyonları, ağız ve diş sağlığı dispanserleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri Dispanserleri de bu kapsam dahilindedir. Ayrıca kurumların kendi personeline sağlık hizmeti sunan ayakta bakım merkezleri, KİT'lere bağlı kurumsal ayakta bakım merkezleri, özel firma ve işletmelere bağlı kurumsal ayakta bakım merkezleri de bu kapsamdadır. Özellikle bir çok kamu sektörü kurumunun yapılarında yer alan kurum hekimlikleri, revirler, fabrikaların iş yeri hekimleri, sağlık hizmet kurumlarının protokol imzalayarak sağlık hizmeti kiralamaları, mevcut sağlık kurumlarının kiralama veya devredilme gibi yöntemler ile el değiştirmesi sağlık hizmetinin sunumunu ve yönetimini daha da karmaşıklaştırmaktadır.

Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar

Bu kategori, tıp profesyonellerine ya da sağlık hizmeti sunan birisi tarafından sevk edilen hastaya analiz veya teşhis hizmetlerini sunan kurumlardan oluşur.

3. Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunucuları

Bu kategori, temel faaliyeti topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende tıbbi malzeme sağlamak olan kurumları içermektedir. Satışla bağlantılı olarak uygulama ve tamirin yanı sıra temel faaliyeti kişisel veya hane halkı tüketimi için topluma satılmak üzere tıbbi malzeme üreten kurumlar da bu kapsam içindedir.

3.1 Eczaneler

Temel faaliyeti topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende ilaç satışı yapmak olan kurumlardır. Reçeteli ve reçetesiz ilaçların satışını kapsar.

3.2. Gözlük ve Diğer Görme Araçlarının Perakende Satıcıları ve Sunucuları

Temel faaliyeti topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende gözlük ve diğer görme araçlarının satışını yapmak olan kurumları içermektedir. Bu kategori gözlük ve diğer görme ürünlerinin satışla bağlantılı olarak takılması ve tamirini de içerir.

3.3 İşitme Araçlarının Perakende Satış ve Diğer Sunucuları

Temel faaliyeti topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için işitme cihazlarının satışını yapmak olan kurumları içermektedir.

3.4 Tıbbi Cihaz Perakende Satıcıları ve Sunucuları

Temel faaliyeti topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için gözlük ve diğer görme araçları ile işitme cihazları dışında tıbbi malzemelerin satışını yapmak olan kurumları içermektedir. Temelde tıbbi araçların üretimi ile ilgilenen ancak takma ve tamirin genellikle tıbbi aracı, üretilmesi ile ilgili olduğu kurumları da içerir.

4. Halk Sağlığı Programları Sunumu ve Yönetimi

Bu kategori hem kamu sektörü hem de özel sektörde sağlığın korunması ve geliştirilmesi gibi halk sağlığı programlarının sunumu ve yönetimini içermektedir.

5. Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta

Bu kategori, temel faaliyeti sağlık hizmeti sunan kurumların faaliyetlerini düzenlemek, sağlık politikası ve sağlık sigortasının genel yönetimi olan kurumları içermektedir.

5.1. Devlet Sağlık Yönetimi

Bu kategori, sağlık politikasının formüle edilmesi ve yönetilmesi, sağlık hizmeti sunucularının ruhsatlandırılması ve düzenlenmesi dahil tıbbi personel ile hastane, klinik gibi sağlık kurumlarının standartlarının belirlenmesi gibi faaliyetleri kapsamaktadır (sosyal güvenlik fonları hariç).

5.2. Sosyal Güvenlik Fonları Yönetimi

Bu kategori, hastalık nedeniyle ortaya çıkabilecek gelir kayıplarını tazmin eden ve devlet tarafından sağlanan zorunlu sosyal güvenlik fonlarının yönetimini içerir.

5.3. Diğer Sosyal Sigortaların Yönetimi

Bu kategori, devlet tarafından sağlanan zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışındaki sosyal sağlık sigortasının yönetimini kapsamaktadır.

5.4. Diğer (Özel) Sigorta

Sosyal güvenlik fonları ve diğer sosyal sigorta dışındaki sigorta yönetimini içermektedir.

6. Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Kurumlar

Bu kategori sağlık fonksiyonları sınıflamasında belirtilen sağlıkla ilgili fonksiyonları sunan kurumları içermektedir. Bu sınıflama; Dünya Bankası, Dünya Sağlık Örgütü ve USAID (The United States Agency For International Development-Amerika Birleşik Devletleri Uluslar Arası Kalkınma Ajansı) tarafından hazırlanan Guide to Producing National Health Accounts'da önerilen sınıflamadır ve Türkiye sağlık tanımı sınırında sağlıkla ilgili fonksiyonlar yer aldığı için eklenmiştir. Bu kategori sağlık hizmetleri araştırması yapan kurumları, sağlık hizmetleri sunacak personeli yetiştirmek üzere eğitim ve öğretim veren kurumları, tıp ve tıp dışı diğer sağlık profesyonellerinin eğitim hizmetlerini veren kurumları ve sağlıkla ilgili hizmet sunan ve yukarıda kapsanmayan kurumları içermektedir.

Sağlık Fonksiyonları

1. Tedavi Edici Hizmetler

Bu kategori bir tedavi edici bakım olayı süresince verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetlerden oluşmaktadır. Tedavi edici bakım, temel tıbbi amacın hastalık ya da yaralanmanın şiddetini azaltma veya yaşamı ya da normal fonksiyonları tehdit edebilecek hastalık ve/veya yaralanmaların komplikasyon ve/veya kötüye gitmesine karşı korumak amacıyla verilen hizmetlerdir. Bu hizmetler kadın-doğum hizmetlerini, hastalık tedavisi ya da yaralanmaların tedavisi, cerrahi işlemler, teşhis ve tedaviye ait işlemleri de kapsar.

1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler

Yatan hastalar, hastanede ya da kurumlarda, kuruma kabul edildikten sonra 12 saatten az olmamak üzere kalan hastalardır. Yatan hastalara verilen tedavi edici hizmetler, kabul edilmiş bir hastaya bir tedavi edici bakım olayı esnasında verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetleri içerir.

1.2 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler

Ayakta sağlık hizmeti veren kurum ve birimlerde verilen hizmetleri içerir. Ayakta tedavi edici hizmetler bir tedavi edici bakım olayı süresince ayakta hastalara sunulan tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetlerden oluşur. Bu hizmetler genellikle ayakta sağlık hizmet sunucularındaki doktorlar tarafından verilen hizmetlerden oluşur. Ayakta hastalar ayrıca hastanelerde örneğin uzmanlaşmış ayakta bakım servislerinde, toplumda veya diğer entegre bakım kurumlarında tedavi edilebilir. Ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler aşağıda yer alan 4 alt sınıfta değerlendirilir:

Temel Tıbbi ve Teşhis Hizmetleri

Bir çok tıbbi olayın ortak ögesi olan ve doktorlar tarafından ayakta hastalara verilen tıbbi teşhis ve tedavi hizmetlerini içerir. Bu hizmetler rutin muayeneler, tıbbi değerlendirmeler, reçete yazma, rutin hasta danışmanlık hizmetleri, diyet, enjeksiyon ve aşılamayı (eğer halk sağlığı koruma programları içinde kapsanmıyorsa) kapsar. Hasta kayıtlarını doldurma ya da yenileme gibi rutin yönetsel işlemler genellikle temel tıbbi bakımın entegre bir parçasıdır.

Ayakta Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri

Diş hekimleri tarafından ayakta hastalara verilen diş tedavi hizmetlerini içerir. Diş protezleri, diş çekimi, dolgu örnek olarak gösterilebilir. Bir ayakta bakım kurumunda ağız bakımı uzmanları tarafından verilen diş çekimi, protez takılması ve dental implantlar gibi hizmetleri kapsar.

Diğer Tüm Uzmanlaşmış Tıbbi Hizmetler

Temel tıbbi ve teşhis testleri ile ayakta ağız ve diş sağlığı hizmetleri dışında hekimler tarafından ayakta hastalara verilen tüm uzmanlaşmış tıbbi hizmetlerden oluşur. Örnek olarak ruh sağlığı ve madde bağımlılığı tedavisi gösterilebilir.

Diğer Tüm Ayakta Tedavi Edici Hizmetler

Hekimler ve yardımcı sağlık personeli tarafından ayakta hastalara verilen diğer tüm hizmetler bu kapsam altında ele alınmıştır. Kaplıca tedavisi ve odyologların verdiği hizmetler örnek olarak gösterilebilir.

2. Rehabilite Edici Hizmetler

Bu kategori bir rehabilite edici bakım olayı süresince hastalara verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetleri içerir. Rehabilite edici bakım, vurgunun hizmet edilen bireyin fonksiyonel düzeylerini geliştirme üzerinde olduğu ve fonksiyonel sınırlılıkların bir hastalık veya yaralanma sonucu ya da tekrarlayan nitelikte olduğu hizmetleri kapsar.

3. Yardımcı Sağlık Hizmetleri

Bu kategori yardımcı sağlık personeli tarafından verilen çok çeşitli hizmetleri içerir. Hizmetler, bir hekimin gözetiminde ya da gözetiminde olmaksızın verilebilir.

3.1 Klinik Laboratuvarlar

Hastadan alınan kan, idrar, doku ve hücreden bakılan tanıya yönelik tüm laboratuvar testlerini içerir.

3.2 Teşhis ve Görüntüleme

Ayakta hastalara sunulan radyoloji, bilgisayarlı tomografi ve nükleer manyetik görüntüleme gibi teşhis görüntüleme hizmetlerinden oluşmaktadır.

3.3 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma

Tıbbi ve cerrahi yardım almak amacı ile kurumlara ulaşım sağlayan özel olarak bu amaç için donatılmış kara aracı ya da hava ambulansı ile verilen hizmetleri içerir.

3.4 Diğer Tüm Yardımcı Sağlık Hizmetleri

Sağlık hizmetleri için yukarıda sayılanların dışında kalan diğer tüm yardımcı tıbbi hizmetleri içerir.

4. Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler

Ayakta hastalara sunulan tıbbi malzemeler ve bunların dağıtımı ile ilgili uygulama, koruma ve kiralama gibi hizmetlerden oluşur. Bu grup, genellikle bir sağlık kurumunun dışında birey ya da hane halkı tarafından tüketilmesi ya da kullanılması amacıyla bireylere reçeteli/reçetesiz olarak eczanelerden ya da tıbbi malzeme satıcılarından sağlanan, protezler, tıbbi araçlar ve ekipmandan oluşmaktadır.

4.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri

Tıbbi preparatlar, markalı ve jenerik ilaçlar, serumlar, aşular, vitamin ve mineraller ve doğum kontrol hapları gibi farmasötikleri içerir. Reçeteli ilaçlar, tüketicilere tıbbi bir reçete ile satılan ilaçlardır. Markalı ve jenerik ilaçlar da reçeteli ilaçlara dahildir. Reçetesiz ilaçlar ise hane halklarının reçete edilmeyen ilaçlar için

yaptıkları harcamaları içermektedir Bunlara ek olarak bandaj, elastik çorap, gibi çok geniş kapsamlı tıbbi sarf malzemeleri de bu kapsamdadır.

4.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler

Gözlük, işitme cihazı ve diğer tıbbi tedavi araçlarını kapsar. Düzeltici gözlükler ve kontakt lenslerle bunlarla ilgili temizleme malzemeleri ve uygulamaları, ortopedik ayakkabıları, takma uzuvlar gibi ortopedik araç ve protezleri, bütün taşınabilir işitme cihazları, tekerlekli sandalye ve engelli taşıyıcıları gibi çok çeşitli tıbbi-teknik cihazları ve kan basıncı ölçüm araçları gibi başka yerde kapsanmayan tedavi araçları ve malzemelerini içerir.

5. Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri

Koruma ve halk sağlığı hizmetleri, bir sağlık fonksiyonsuzluğunu düzeltten tedavi edici hizmetlerden farklı olarak nüfusun sağlık statüsünü geliştirmek için tasarlanan hizmetlerden oluşur. Tipik hizmetler bağışıklama kampanya ve programlarıdır.

5.1 Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması ve Danışmanlık Hizmetleri

Ana ve çocuk sağlığı hizmetleri, genetik danışmanlık ve doğuştan gelen anomalilerin önlenmesi, doğum öncesi ve doğum sonrası bakım, bebek ve çocuk sağlığı gibi hizmetleri içerir.

5.2 Okul Sağlığı Hizmetleri

Okullarda sağlanan çeşitli sağlık eğitimi ve taraması, hastalıklardan koruma, sağlıklı yaşam şartları ve tarzını geliştirmek için verilen hizmetleri içerir.

5.3 Bulaşıcı Hastalıkları Önleme

Bu kategoride belirli bulaşıcı hastalıkların raporlanması ve bildirimi, hastalıkların kaynağı ve bulaşma noktalarını bulma çabaları, aşılama ve bunun gibi hizmetler yer almaktadır.

5.4 Bulaşıcı Olmayan Hastalıkları Önleme

Bu kategori sağlık eğitimi, hastalıkların önlenmesi sağlıklı yaşam tarzının geliştirilmesi gibi halk sağlığı hizmetlerinden oluşmaktadır.

5.5 Mesleki Sağlık Hizmetleri

İşçi sağlığının izlenmesi ile ilgili hizmetlerden oluşur.

6. Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası

Sağlık yönetimi ve sağlık sigortası, özel sigortacılar, merkezi-yerel otoriteler ve sosyal güvenlik fonlarının faaliyetleridir. Bu kapsamda hizmet sunum sisteminin planlama, yönetim, düzenleme, fonların toplanması ve sunum sisteminde hasarların yönetilmesi gibi hizmetler içerilmektedir.

6.1 Genel Devlet Sağlık Yönetimi

Genel devlet içinde sağlık yönetimi ile ilgili harcamaları içerir. Sağlık politikası, planları, programları ve bütçelerinin formülasyonu, yönetimi, koordinasyonu ve izlenmesi gibi genel devletin faaliyetleri ve sosyal güvenlik fonlarının yönetim, işletme ve desteklenmesi ile ilgili faaliyetlerden oluşur.

6.2 Özel Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası
Özel sağlık sigortası kurumlarının yönetimi ve işletilmesini kapsar.

Sağlıkla İlgili Fonksiyonlar

1. Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı

Sağlık hizmeti sunan kurumların brüt sermayesini oluşturan bina, ekipman ve buna benzer olarak sermaye varlıklarını kapsar.

2. Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi

Devlet ya da özel sektörde sağlık personelinin eğitimi ve öğretimini, bu programların yönetimini ve incelenmesi de dahil olmak üzere hekimlerin, dış hekimlerinin, eczacıların, hemşirelerin ve diğer sağlık personelinin eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamaları kapsar. Ek olarak faaliyetleri hastanelerde sağlık personeli eğitimine yönelik olarak verilen hizmetleri içerir.

3. Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme

İnsan sağlığının korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak yapılan araştırma ve geliştirme programlarından oluşur.

4. Gıda Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü

İçme suyunun kontrolü ile hijyen ve gıda kontrolü ile ilgili aktiviteleri kapsar.

5. Çevre Sağlığı

Halk Sağlığı amacına yönelik olarak çevrenin izlenmesi ile ilgili faaliyetleri içerir. Çevrenin geliştirilmesi ile ilgili büyük altyapı yatırımlarını, şehir sanitasyon hizmetlerini ve çevrenin geliştirilmesi ile ilgili endüstri harcamalarını kapsamaz.

OECD sınıflamasında yer almasına rağmen ülkemizde bulunmayan kategoriler ise şöyle sınıflanabilir:

Finans Kurumları

- *Eyalet/İl Devleti Sınıflaması: Türkiye’de bu tür bir yapılanma mevcut olmadığı için bu sınıflama kullanılmamıştır.*

Hizmet Sunucuları

- *Hemşirelik ve Yataklı Bakım Kurumları: İçinde kalanlar tarafından istenen hemşirelik, denetim ya da diğer bakım türlerini içeren yataklı bakımı sağlayan kurumlardan oluşur.*
- *Evde Sağlık Hizmeti Sunan Sağlık Hizmeti Sunucuları: Evde ileri hemşirelik hizmeti sunan kurumlardan oluşur.*
- *Kan ve Organ Bankaları: Kan ve kan ürünlerini toplayan, depolayan ve değişen, vücut organlarını depolayan ve dağıtan kurumlardan oluşur.*
- *Diğer Endüstriler: İkinci üretici ya da diğer üretici olarak sağlık hizmeti sunan ve başka yerlerde sınıflanamayan endüstrilerden oluşur.*
- *Dış Alem: Bu kalem, yurt dışındaki kurumsal birimlerden oluşur. Yurt içi ekonomi ile dış alemdeki sağlık hesapları arasında finansman akışı temelde mevcut uluslar arası işbirliği (örneğin dış yardım) ve özel sigorta prim/hasarlarından oluşur.*

Yukarıda bahsedilen hizmet sunucu tanımları, kurumsal yapı olarak sağlık sistemimizde yer almadığı için sınıflama kapsamına alınmamıştır.

Sağlık Fonksiyonları

- *Evde Tedavi Edici Bakım Hizmetleri: Hastalara evde verilen tüm tıbbi ve yardımcı tıbbi tedavi edici hizmetlerden oluşur.*
- *Uzun Dönemli Hemşirelik Bakımı Hizmetleri: Kronik hastalıklar nedeniyle sürekli bakıma ihtiyacı olan hastalara verilen hizmetleri içerir.*
- *Gündüz Bakım Şeklinde Verilen Tedavi Edici Hizmetler: Bu kategori bir tedavi edici bakım olayı süresince gündüz bakım hastalarına verilen hizmetleri içerir. Ayakta cerrahi, diyaliz örnek olarak gösterilebilir.*

Bu üç fonksiyon Türkiye’de yaygın ve kurumsallaşmış yapıda verilen hizmet türleri olmadığı için çalışma kapsamına alınmamıştır.

SAĞLIK HESAPLARI ÇALIŞMALARI VE TÜRKİYE 1999-2000 USH ÇALIŞMASI

Gelişmekte olan ülkelerde, USH'nın geliştirilmesine yönelik çalışmalar nispeten yenidir. 1970'lerin sonları ile 1980'lerin başlarına kadar bu ülkelerde sağlık hizmetlerinin finansmanı minimum düzeydeyken, 1980'lerde ortaya çıkan ekonomik kriz, hem ulusal hem de uluslar arası alanda kaynak sınırlılıkları ve bu sınırlı kaynakların kullanımı konusunda yeni çalışmaların yapılması gereğini doğurmuştur. Bu ülkelerde sağlık harcamalarına yönelik ilk sistematik çalışma, 1960'ların sonunda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yapılmıştır. DSÖ'nün öncülüğünde yapılan sağlık harcamalarına yönelik çalışmalar 1993'de yayınlanan Dünya Gelişme Raporu (World Development Report) ile yeniden gündeme gelmiş ve diğer uluslar arası kuruluşların bu alana ilgisiyle birlikte USH çalışmaları hızlanmıştır. Sağlık Hesapları ile ilgili en düzenli veriler 1964 yılından itibaren Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından toplanmıştır. Oldukça karmaşık bir sağlık sistemine sahip ABD'nin, günümüze kadar olan deneyimleri, sağlık hesapları sisteminin gelişmesini sağlamaktadır.

OECD üyesi ülkelerin ekonomilerinde sağlık hizmetlerinin önemli endüstrilerden biri haline gelmesi; kaynakların nasıl kullanıldığı, kaynak kullanımında eşitlik, verimlilik ve etkililiğinin nasıl geliştirilebileceği konusunda verilere ve sistematik analizine gereksinim duyulmuş, bu nedenle OECD tarafından geliştirilen SHS ile sağlık harcamalarının sistematik analizi yapılmaya başlanmıştır.

USH'nın cevap vermeye yardımcı olabileceği bazı temel sorular; sağlık sisteminin ve ilgili bölümlerin ekonomi içindeki büyüklüğü, kimin ne kadar ödeme yaptığı, sağlık sisteminin nasıl finanse edildiği, kaynakların hizmet sunucuları ve türleri arasında nasıl dağıtıldığı, faydaların finansal değerlerinin ne olduğu ve diğer ülkelerle karşılaştırmaların nasıl yapılabileceğidir. SHS, sağlık harcamaları ve finansmanını birbirleriyle ilişkili tablolar aracılığı ile analiz etme ve raporlamaya imkan sağlayan bir çerçeve sunar.

OECD SHS'nin temel amaçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- *Sağlık hesaplarını, standart tablolar aracılığı ile, uluslar arası karşılaştırmaların yapılabilmesine imkan verecek şekilde uluslar arası düzeyde kabul edilmiş sağlık hizmetleri sınırlarına uygun olarak oluşturmak,*
- *Temel sağlık hizmeti fonksiyonlarını, sağlıkla ilgili fonksiyonlardan ayırt etmek ve çeşitli alanlardaki ekonomik ve sosyal politikalarla da ilgili olarak, sağlığın sektörler arası olma özelliğini vurgulamak,*
- *Sağlık hizmetlerinde finansmanın akışını analiz edebilecek tablolar oluşturmak,*
- *Zaman içinde sağlık hizmetleri ile ilgili olarak birbirleri ile tutarlı raporlamaya yardımcı olacak bir çerçeve sunmak,*
- *Ulusal Gelir Hesapları ile tutarlı olarak ekonomik bakış açısı ve böylece sağlık hizmetlerinin analizinde kullanılacak bir çerçeve oluşturmak.*

Türkiye'de sağlık harcamalarının sistematik analizine yönelik çalışmalar 1990'lı yıllarda başlamış, SB Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü tarafından; 1992-1996, 1997, 1998 Sağlık Harcamaları kitapları eldeki verilerle hazırlanmıştır. Dünya Bankası'nın 2003 yılında yayınladığı, Turkey Reforming the Health Sector for Improved Access and Efficiency (Türkiye: Daha İyi Erişim ve Etkinlik İçin Sağlık Sektörü Reformu) bu konuda yapılan diğer bir çalışmadır. Bu raporlar özellikle, kamudaki mevcut genel bütçe kalemlerinin analiz ve projeksiyonlarını içermesine rağmen hizmet sunucusu, fonksiyon alt detaylarını kapsamamakta,

sonuç olarak da stratejik sağlık planlamaları ve ülkeler arası karşılaştırmalara imkan vermemektedir. Bu nedenle ülkedeki mevcut durumu ortaya koyacak detayda, uluslar arası kabul görmüş yöntemlere dayalı sağlık sistemimizin finansal analizinin yapılması öncelikli ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu amaçla Sağlık Bakanlığı, II. Sağlık Projesi kapsamında Ulusal Sağlık Hesaplarını geliştirmek üzere Harvard Halk Sağlığı Okulu Uluslar Arası Sağlık Sistemleri Grubu (HSPG) ve Sağlık İdaresi Araştırmaları İşletmesi (SIAR) konsorsiyumu ile bir sözleşme imzalamış ve çalışmalar Ekim 2001'de başlamıştır.

Çalışma üç temel bileşenden oluşmuştur: Bunlardan birincisi gelecek yıllarda da kullanılabilir ve ülke ihtiyaçlarını karşılayacak esneklikte bir "USH Çerçevesi"nin oluşturulması, ikincisi Türk Sağlık sektörünün yapısının belirlenmesi ve önceki çalışmaların değerlendirilerek çalışma çerçevesine uygun olarak veri toplanması, üçüncüsü de hane halklarının cepten yaptıkları sağlık harcamalarını belirleyecek hane halkı sağlık araştırmasının yapılmasıdır. Her üç bileşen birbirini tamamlayacak şekilde birbirine bağlı olarak gerçekleştirilmiş, her üçü tamamlandığında USH ana tabloları; Finansman Kurumu Hizmet Sunucusu (FK x HS), Finansman Kurumu Sağlık Fonksiyonu (FK x SF) ve Hizmet Sunucusu Sağlık Fonksiyonu (HS x SF) tabloları yapılabilmektedir.

Çalışma kapsamında, ülkemizde USH ile ilgili kurumsal kapasite ve bilgi birikimi sağlamak, mevcut bilgi ve kaynakları değerlendirmek üzere ilgili tüm kurumların teknik personelinden oluşan "Danışma Kurulu" oluşturulmuştur.

Ulusal Sağlık Hesapları Çerçevesi'nin Oluşturulması

Kurul üyeleri yapılan toplantılardan ve görüşmelerden sonra, diğer OECD ülkeleriyle karşılaştırmaların yapılabilmesi amacıyla Türkiye USH Çerçevesinin, OECD SHS ile uyumlu olması gerektiği konusunda fikir birliğine varmışlardır. Bu amaçla, OECD SHS sınıflaması dikkatle incelenmiş, Türkiye USH Çerçevesi için eklenmesi ve çıkarılması gereken sınıflamalar belirlenmiştir. Kurul üyeleri, yapılacak çalışmanın ülkemizin politik kararlarına da destek olması için, OECD SHS'den farklı olarak, ek sınıflamaları içermesi gerektiğine karar vermişlerdir. Bu sebeple, Türkiye sağlık harcaması tanımı genişletilmiş böylece SHS'de önerilenden daha geniş "Genel Sağlık Harcaması (Türkiye) Sınırı" tanımlanmasına ulaşılmıştır. Bu tanım, sağlık personeli eğitimi, sağlıkta araştırma geliştirme çalışmaları, gıda, hijyen ve içme suyu kontrolü, çevre sağlığı hizmetleri için yapılan harcamaları da içermektedir.

Sınıflama listesine ilişkin olarak, Ek 1'de yer alan Uluslar Arası Sağlık Hesapları Sınıflaması ve tanımlarına uygun, detaylı bir sınıflama listesi oluşturularak ulusal ihtiyaçların karşılanması da sağlanmıştır.

USH Çerçevesinde sağlık finansmanı ve hizmet sunumu gerçekleştiren tüm kurumların eksiksiz yer alması için DİE tarafından yayımlanan "1993 Ulusal Hesaplar Sistemine Göre Kurumsal Sektörler ve Birimler" yayını kaynak olarak kullanılmıştır. Çerçevenin terminolojisi de DİE tarafından yayımlanan "1993 Ulusal Hesaplar Sistemine Göre Açıklamalı Ulusal Hesaplar Terimleri Sözlüğü"ne uygun olarak hazırlanmış ve bu konuda ortak dil sağlanmıştır. Bu çalışmalar ile USH Çerçevesine finansal ve sektörel değişimlere kolayca adapte edilebilecek esnek bir yapı kazandırılmıştır.

Türkiye USH'si 1999 ve 2000 yılları için, OECD SHS'ne uygun olarak tahsil esaslı değil tahakkuk esaslı olarak gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplanması

USH Danışma Kurulunun proje ekibini yönlendirmeleriyle, mevcut veri kaynakları (Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporları, çeşitli kurumlara ait çalışma yıllıkları vs.), araştırmalar incelenmiş, tahakkuk esaslı USH analizlerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Çalışmada yaşanan en önemli zorluklardan biri mevcut verilerin istenilen detayda ve çerçeveye uygun hizmet sunucusu ve fonksiyon dağılımlarına göre tahminlerin yapılmasına izin vermemesidir.

SB ve Sosyal Güvenlik Kurumları tarafından yapılan toplam sağlık harcamaları bilinmesine karşın bu veriler, harcamaların hizmet sunucuları ve fonksiyonlara göre ayrıştırılmasına imkan vermemektedir çünkü devlet harcamaları alt programlara göre detaylı, sistematik bir şekilde raporlanmamaktadır. Devlet harcamalarının fonksiyonlara göre ayrıştırmasını yapabilmek için Maliye Bakanlığı bütçe bilgileri incelenmiş, eksik kalınan noktalarda ise ek araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Örnek olarak; FK x HS tabloları için belediye çalışanlarına yapılan sağlık harcamalarının yatarak, ayakta, ilaç-tıbbi malzeme vs. gibi ayrıştırılması, FK x SF tabloları için sosyal güvenlik fonlarının finanse ettiği tedavi ve rehabilite edici hizmetler, yardımcı sağlık hizmetleri, ayakta hastalara verilen tıbbi malzemeler, koruma ve halk sağlığı hizmetleri, sağlık yönetimi ve sağlık sigortası olarak ayrıştırılması ve HS x SF tabloları için KİT hastanelerinin finansman kaynaklarının tedavi ve rehabilite edici hizmetler, yardımcı sağlık hizmetleri, ayakta hastalara verilen tıbbi malzemeler, koruma ve halk sağlığı hizmetleri, sağlık yönetimi ve sağlık sigortasına ait harcamalarının dağılımları verilebilir.

Eksik kalan veriler aşağıda yer alan kurum ve kuruluşlar için ilgili kurum yetkilileri ile yapılan değerlendirmeler sonrasında hazırlanan veri toplama araçları/anketleri ile toplanmıştır. Bunlar:

- Milli Savunma Bakanlığı,
- İl Özel İdareleri,
- Belediyeler,
- Kamu İktisadi Teşebbüslerine Bağlı Sağlık Kurumları,
- Özel Sandıklar,
- Özelleştirme İdaresi Kapsamındaki Sağlık Kurumları,
- Özel Sigorta Şirketleri,
- Özel Sağlık Kurumları,
- Kar Amacı Olmayan Kurumlar (Dernekler ve Vakıflar),

Sağlıkla İlgili Vakıf ve Dernekler

Bu çalışma kapsamında pek çok kurumun sağlık harcaması ile ilgili verileri ilk defa toplanmıştır. Gerçekleştirilen ek çalışmalar ve karşılıklı kontrollerle farklı kurumlardan elde edilen veriler birbirleriyle tutarlılıkları kontrol edilerek değerlendirilmiştir.

Türkiye’de çeşitli kurum ve kuruluşlara bağlı farklı hastane türlerinin gelirlerinin hangi finansman kurumlarından sağlandığı ve sağlanan finansmanın hangi sağlık fonksiyonları için kullanıldığını belirlemek için çalışma kapsamında “Hastane Araştırması” yapılmıştır. Bu araştırma, örnekleme DİE tarafından belirlenen ve 1999-2000 yıllarında faaliyette olan tüm yataklı kamu kurumlarını kapsayan evren içinden seçilen 152 yataklı tedavi kurumunda gerçekleştirilmiş, sağlık harcamalarının yatan hasta hizmetleri, ayakta

hasta hizmetleri, ağız ve diş sağlığı, rehabilitasyon ve eğitim hizmetleri ile yatırım için ayrılan miktarları, bu kurumların mali veri kaynakları, genel bütçe, döner sermaye harcamaları, dernek ve vakıf harcamalarına ilişkin verilere de ulaşılmıştır. Bu şekilde genel bütçe verilerinden bilinen Yeşil Kartlılar için hastanelerde yapılan harcama toplamının hangi hastane gruplarına ne miktarda dağıldığı tahminlerine ulaşılabilmektedir. Bu nedenle hastane araştırmasının sonuçları finansman kurumlarının katkılarına, hastane türleri ve sağlık fonksiyonları arasında dağıtılmak için kullanılmıştır.

Hane Halkı Sağlık Harcamaları Araştırması

Çalışmanın üçüncü bileşeni, Hane Halkı Sağlık Harcamaları Araştırması anketinin geliştirilmesi ve uygulanması olmuştur. Konuyla ilgili danışma kurulu üyeleri anketin içeriğini, uygulanacağı örnekleme ve uygulamaya ait metodolojiyi değerlendirerek katkıda bulunmuştur. Hane Halkı Sağlık Harcamaları Araştırması, Türkiye için OECD sistemine uygun gerçekleştirilen USH tahminleriyle uyumlu hane halkı cepten sağlık harcamalarını tahmin etmek ve dağılım tablolarını oluşturmak üzere tasarlanmıştır.

Mevsimsel değişikliklerin sağlık harcamalarına etkisini ortadan kaldırmak üzere DİE tarafından, anketin uygulama zamanı birinci tur için Eylül-Ekim 2002 ve ikinci tur için Mart-Nisan 2003 tarihleri olarak belirlenmiştir.

Anket uygulamasının kalite güvencesinin sağlanması amacıyla çalışmayı yapan firmanın denetçilerine ek olarak, İl Sağlık Müdürlükleri personeli tarafından da denetimler yapılmıştır.

Örneklem seçim metodolojisi DİE ile işbirliği içinde geliştirilmiş ve DİE tarafından onaylanmıştır. Örneklem Türkiye'yi ulusal, kent-kır, Ankara, İstanbul, İzmir metropollerini ve beş bölgenin her birini temsil edecek şekilde 427 küme ve 10.675 hanede uygulanmıştır.

ULUSAL SAĞLIK HESAPLARI ÇALIŞMASI SONUÇLARI

1998 yılı için GSYİH'nın %4,8'i olarak tahmin edilen toplam sağlık harcaması, USH çalışması sonuçlarında 1999 yılı için %6,4 ve 2000 yılı için %6,6 olarak hesaplanmıştır. Türkiye, 1999 yılında toplam sağlık harcaması ABD \$ cinsinden kişi başı 178 ABD \$'ı, satın alma gücü paritesi açısından 392 SGP ABD \$'ı ve 2000 yılında toplam sağlık harcaması ABD \$ cinsinden kişi başı 194 ABD\$'ı, satın alma gücü paritesi açısından 443 SGP ABD\$ düzeyiyle OECD ülkeleri arasında en düşük sağlık harcamasının olduğu ülkelerden biridir.

Kitabın bu bölümünde USH sonuçları finansman kurumları, hizmet sunucuları, fonksiyonlara göre ve kişi başı cari sağlık harcamaları tablo ve şekillerle dört başlık altında değerlendirilecektir. Bu bölümdeki veriler "OECD Cari Sağlık Harcaması" üzerinden verilmektedir. İstenildiği takdirde Ek 2'deki tablolardan Toplam Sağlık Harcaması ve Genel Sağlık Harcaması Türkiye Sınırı değerlerine ulaşılabilir.

Cari Sağlık Harcamasının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı

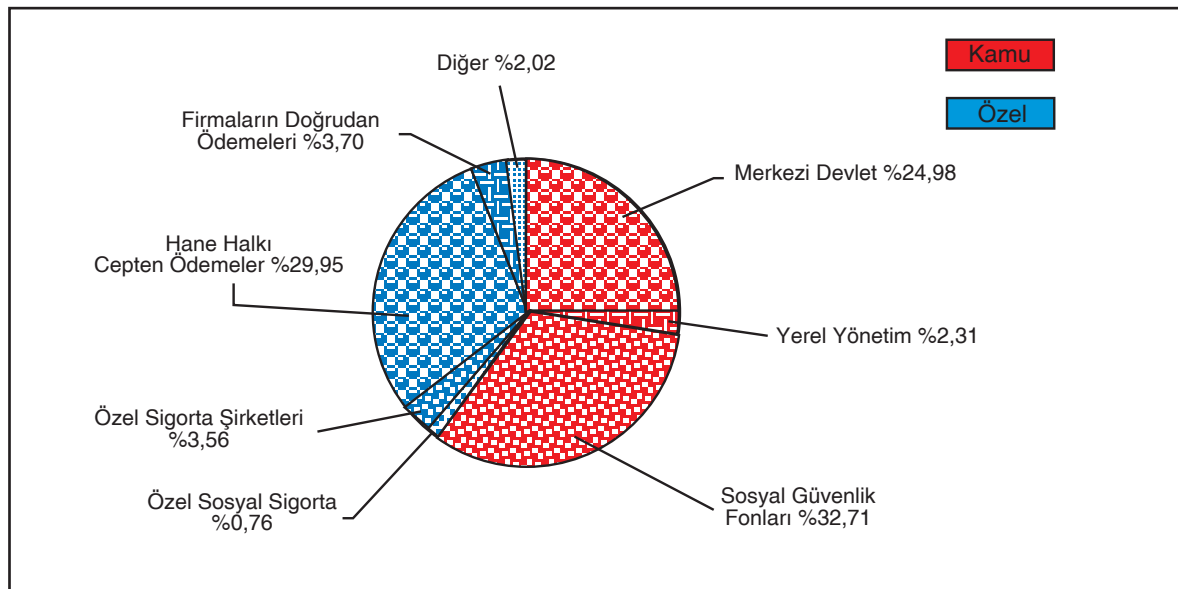
2000 yılı için Türkiye'nin GSYİH'sı ve cari sağlık harcaması olarak ayrılan pay, 1999 yılı ile karşılaştırmalı olarak Tablo 6'da gösterilmiştir. Bu tabloda, cari sağlık harcamasının GSYİH içindeki payının yüzdesel ve dolar bazında değişiminin çok az olduğu görülmektedir.

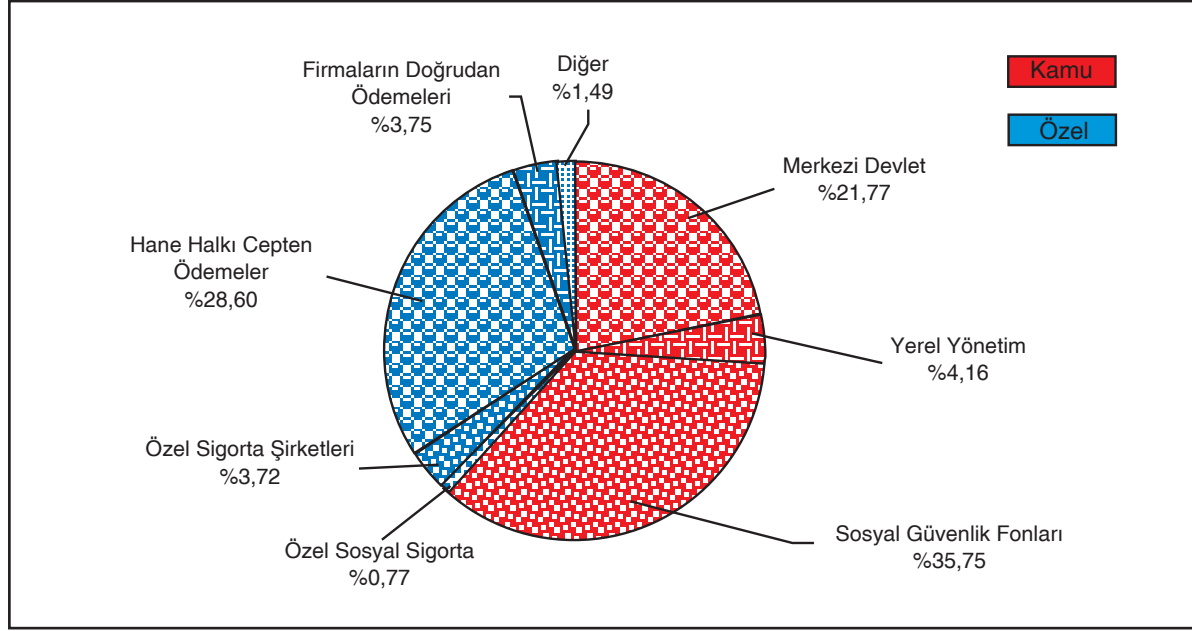
Tablo 6: Cari Sağlık Harcaması Türkiye, 1999-2000

CSH	1999		2000	
	4.785 trilyon TL	11.323 milyon ABD \$	7.888 trilyon TL	12.563 milyon ABD \$
CSH/GSYİH %	6,2		6,3	

1999 yılı cari sağlık harcaması içinde kamu finansman payı %60,00 ve özel finansman payı ise %40,00 olarak 2000 yılında ise cari sağlık harcaması içinde kamu finansman payı %61,68 ve özel finansman payı ise %38,33 olarak gerçekleşmiştir (Şekil 2).

Şekil 2: Cari Sağlık Harcamasının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı, Türkiye 1999

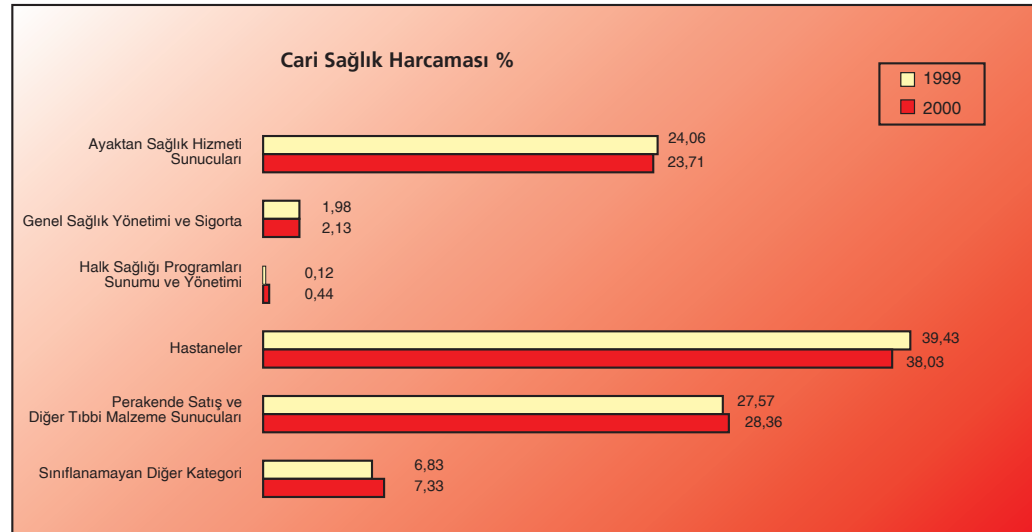

Şekil 3: Cari Sağlık Harcamasının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı, Türkiye 2000

Cari sağlık harcaması içerisinde %35,75 olan Sosyal Güvenlik Fonlarının cari sağlık harcamalarına bakıldığında; %19,20'sinin SSK, %7,62'sinin Emekli Sandığı, %8,93'ünün de Bağ-Kur tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Merkezi devletin içinde Sağlık Bakanlığı programı olarak yer alan Yeşil Kart cari sağlık harcamalarının payı ise % 2,25'tir.

Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı

Cari sağlık harcamasının hizmet sunucularının dağılımı şekil 4'de sunulmaktadır. Hastaneler her iki yıl için (%39,43 ve %38,03) en yüksek payı almakta ve bunu perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunucuları (%27,57 ve %28,36) izlemektedir.

Şekil 4: Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000

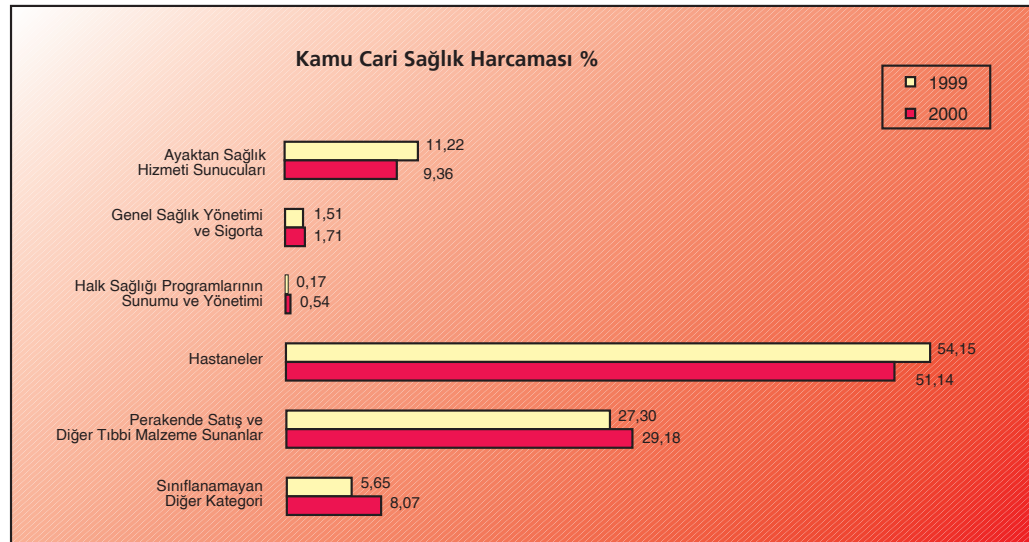
Tablo 7'de temel hizmet sunucularına göre cari sağlık harcamalarının dağılım payları gösterilmiştir. Hastaneler cari sağlık harcamalarının 1999 yılında %39,43'ünü ve 2000 yılında %38,03'ünü oluşturmaktadır. Hastane harcamaları için ayrılan bu payın 1999 yılında %36,85'i SB, %28,25'i SSK, %18,74'ü de üniversite hastaneleri tarafından 2000 yılında ise %36,84'ü SB, %28,24'ü SSK, %18,75'i de üniversite hastaneleri tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 7: Temel Hizmet Sunucu Türlerine Göre Cari Sağlık Harcama Dağılımı, Türkiye 1999-2000

<i>Temel Hizmet Sunucu Türleri</i>	<i>1999 Cari Harcama %</i>	<i>2000 Cari Harcama %</i>
Hastaneler	39,43	38,03
SB	14,53	14,01
Üniversiteler	7,39	7,13
SSK	11,14	10,74
Özel	4,34	4,19
Diğer	2,03	1,96
Ayakta Sağlık Hizmeti Sunucuları	24,06	23,71
Kamu	5,41	5,33
Sigorta	0,01	0,01
Özel	18,64	18,37
Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunucuları	27,57	28,36
Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	0,12	0,44
Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	1,98	2,13
Sınıflanamayan	6,83	7,33
Toplam	100,00	100,00

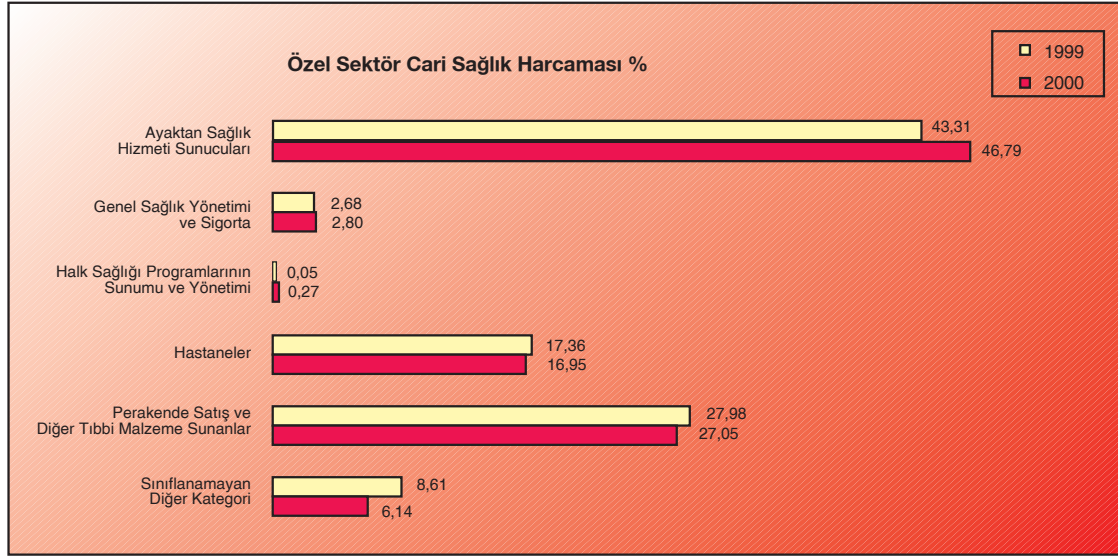
Cari sağlık harcamasının kamu tarafından karşılanan payı Şekil 5'te verilmiştir. Buna göre kamu cari sağlık harcamasının 1999 yılında %54,15'i hastanelere, %27,30'u perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunucularına yapılmaktadır. 2000 yılında ise kamu cari sağlık harcamasının %51,14'i hastanelere ve %29,18 ile perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunucularına yapılmaktadır.

Şekil 5: Kamu Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Özel cari sağlık harcamasının dağılımı ise Şekil 6'da gösterilmektedir. Özel hizmet sunucularına yapılan cari sağlık harcamasında ayakta sağlık hizmeti sunucuları ilk sırada yer almakta ve bunu perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunucuları takip etmektedir. İkinci en önemli harcama payı ayakta hastalara verilen tıbbi malzemelere ayrılan finansmandır.

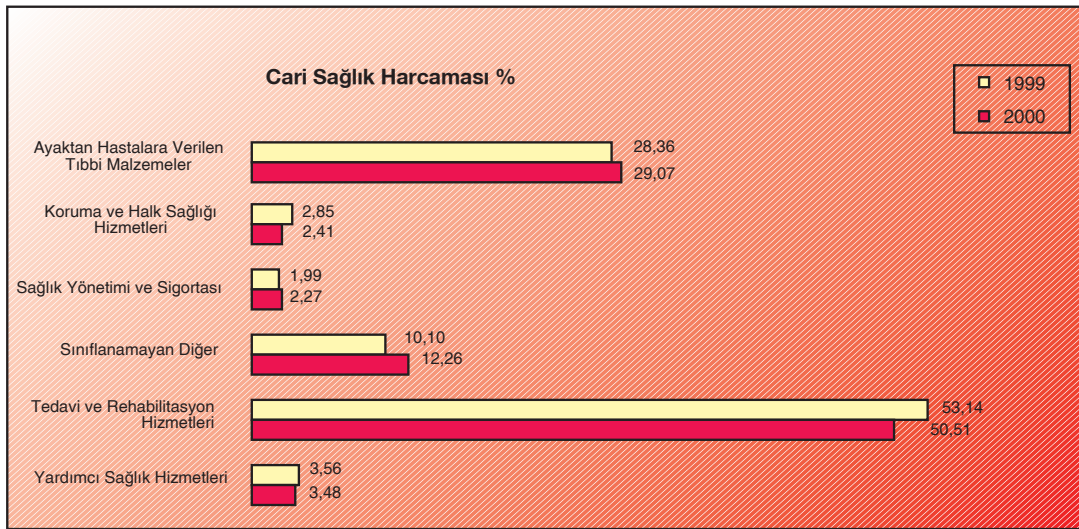
Şekil 6: Özel Sektör Cari Sağlık Harcamasının Hizmet Sunucularına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Cari Sağlık Harcamasının Fonksiyonlara Göre Dağılımı

Fonksiyonel dağılımın anahtar öğeleri, sağlık hizmeti fonksiyonlarının yatarak ve ayakta tedavi edici hizmetler, rehabilite edici hizmetler, yardımcı tıbbi hizmetler, ayakta hastalara verilen tıbbi malzemeler, koruma ve halk sağlığı hizmetleri ve sağlık yönetimi olarak sınıflanmıştır. Şekil 7 bu fonksiyonların cari sağlık harcaması içindeki paylarını göstermektedir. Bu grafikte, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri olarak belirtilen rakam; yataklı, ayakta ve rehabilite edici hizmetlerin toplamıdır.

Şekil 7: Cari Sağlık Harcamasının Sağlık Fonksiyonlarına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Cari sağlık harcamasının fonksiyonel dağılımları Tablo 8'de gösterilmiştir. Ayakta tedavi harcamalarına ayrılan finansman payı 1999 yılında cari sağlık harcamasının %31,00'i iken 2000 yılında %29,74'ü seviyesinde olup (bu pay eczanelerden ilaç alımı gibi perakende tıbbi malzeme satışlarını içermemektedir), yatarak tedavi hizmetlerine ayrılan pay ise %19,89'dur. Tıbbi malzemelere ayrılan pay ise 1999 yılı için %28,36 ve 2000 yılı için %29,07 olarak bulunmuştur.

Tablo 8: Cari Sağlık Harcamasının Fonksiyonel Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Fonksiyonel Sınıflama	Cari Sağlık Harcamasının % Dağılımı	
	1999	2000
Yatarak Tedavi	21,20	19,89
Ayakta Tedavi	31,00	29,74
Rehabilite Edici Hizmetler	0,95	0,88
Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,56	3,48
Tıbbi Malzemeler	28,36	29,07
Halk Sağlığı Hizmetleri	2,85	2,41
Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	1,99	2,27
Sınıflanamayan	10,10	12,26
Toplam	100,01	100,00

Koruma ve halk sağlığı hizmetlerinin finansmanı büyük ölçüde kamu tarafından sağlanmaktadır. 1999 yılında koruma ve halk sağlığı hizmetleri için yapılan harcamanın %98,32'si, 2000 yılında ise %96,12'si kamu tarafından karşılanmıştır.

Kamu bütçesi; yatarak verilen sağlık hizmetinin 1999 yılında %41,35'ini ve 2000 yılında %37,91'ini; ayakta verilen sağlık hizmetlerinin 1999 yılında %21,39'unu ve 2000 yılında %19,56'sını finanse etmektedir.

Yatarak tedavi hizmetlerinin en büyük kaynağını %44,14 ve %46,10 oranları ile Sosyal Güvenlik Fonları oluşturmaktadır. Ayakta tedavi hizmetlerinde ise %44,50 ve %42,83 ile en büyük payın hane halkı cepten harcamaları olduğu Tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 9: Bazı Sağlık Fonksiyonlarının Finansman Kurumlarına Göre Dağılımı, Türkiye 1999-2000

	Yatarak Tedavi %		Ayakta Tedavi %		Halk Sağlığı %		Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler %	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Merkezi Devlet	41,35	37,91	21,39	19,56	98,17	95,77	15,55	14,31
Yerel Yönetim	0,29	1,08	0,17	0,53	0,15	0,33	0,83	0,79
Sosyal Güvenlik Fonları	44,14	46,10	23,78	25,15	0,00	0,00	40,89	46,76
Özel Sigorta	3,99	4,39	2,92	3,01	0,32	0,06	1,46	1,43
HH Cepten Harcamaları	8,33	8,67	44,50	42,83	0,00	0,00	36,40	32,92
Diğer Finans. Kurumları	1,89	1,84	7,25	8,92	1,36	3,85	4,86	3,79
Toplam	99,99	99,99	100,01	100,00	100,00	100,01	99,99	100,00

Tablo 10'da 2000 yılında ülkemizde yapılmış olan toplam ilaç harcamaları verilmiştir. Toplam sağlık harcamasının yaklaşık üçte birini ilaç harcamaları oluşturmaktadır.

Tablo 10: Toplam İlaç Harcamaları, Türkiye 1999-2000

	TL		ABD \$		SGP ABD \$	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Eczaneler Üzerinden Yapılan Toplam İlaç Harcaması	1.211 Trilyon	2.043 Trilyon	2.867 Milyon	3.253 Milyon	6.319 Milyon	7.444 Milyon
Eczaneler Üzerinden Yapılan Kişi Başı İlaç Harcaması	18.270.462	30.127.459	43	48	95	110
Eczaneler Üzerinden Yapılan İlaç Harcamasının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Payı (%)						
1999	24,3					
2000	24,8					
Hastanelerde Yapılan Toplam İlaç Harcaması Tahmini	405 Trilyon	721 Trilyon	959 Milyon	1.147 Milyon	2.113 Milyon	2.626 Milyon
Hastanelerde Yapılan Kişi Başı İlaç Harcaması	6.109.860	10.626.081	14	17	32	39
Hastanelerde Yapılan İlaç Harcamasının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Payı (%)						
1999	8,1					
2000	8,7					
Toplam İlaç Harcaması	1.617 Trilyon	2.763 Trilyon	3.825 Milyon	4.400 Milyon	8.432 Milyon	10.070 Milyon
Toplam Kişi Başı İlaç Harcaması	24.380.322	40.753.540	58	65	127	149
Toplam İlaç Harcamasının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Payı (%)						
1999	32,4					
2000	33,5					

Sosyal Güvenlik Fonlarının Harcamaları

Sosyal Güvenlik Fonlarının cari sağlık harcamaları ve kişi başı sağlık harcamaları Tablo 11'de görülmektedir.

Tablo 11: Sosyal Güvenlik Fonlarının Cari Sağlık Harcamalarının Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Sosyal Güvenlik Fonları	Kişi Sayısı*	Cari Sağlık Harcaması			Kişi Başı Sağlık Harcaması		
		Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$	TL	ABD \$	SGP ABD \$
1999							
SSK	22.212.488	882	2.088	4.602	39.720.900	94	207
Bağ-Kur	7.757.794	399	944	2.080	51.392.186	122	268
Emekli Sandığı	3.381.602	344	815	1.796	101.827.459	241	531
Aktif Memur	4.906.640	382	904	1.991	77.808.862	184	406
Yeşil Kart	5.702.310	110	259	572	19.215.019	45	100
TOPLAM	43.960.834	2.117	5.009	11.041	48.149.223	114	251
2000							
SSK	22.714.316	1.507	2.400	5.492	66.354.190	106	242
Bağ-Kur	7.933.059	714	1.137	2.601	89.958.988	143	328
Emekli Sandığı	3.458.000	599	954	2.182	173.192.583	276	631
Aktif Memur	5.017.491	597	952	2.177	119.071.474	190	434
Yeşil Kart	5.831.138	171	272	623	29.327.038	47	107
TOPLAM	44.954.004	3.588	5.715	13.076	79.819.142	127	291

*2002-2003 Hane Halkı Araştırması oranlarının, DİE 1999 (66.305.933) ve 2000 (67.803.927) Nüfusları Dağılımı

Sosyal Güvenlik Fonlarından SSK, bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı en fazla olan kurumdur. USH Hane Halkı araştırmasında tespit edilen oranlardan yıllara göre hesaplanan kişi sayıları ile kurumların kendi açıkladığı sayılar arasında farklılıklar vardır bunun sebeplerinden biri Hane Halkı Araştırmasında kişilerin aktif olarak kullanmakta oldukları sosyal güvencenin sorgulanması diğeri ise sosyal güvenlik kuruluşlarının bağımlı kişileri tespit için aktif çalışanların her birini belirli bir katsayıyla çarpmasıdır. 2003 yılı sonunda DPT sağlık güvence oranlarını belirlemek için sağlık karnelerini saydirmış ve USH Hane Halkı sayılarına yakın rakamlar açıklamış ve bu rakamlar Genel Sağlık Sigortası çalışmalarında kullanılmıştır. Düzenli olarak prim toplayan Emekli Sandığı diğer sosyal güvenlik kuruluşları mensuplarına göre daha yüksek harcama yapmaktadır.

Sosyal Güvenlik Fonlarının USH'na göre ilaç harcamaları Tablo 12'de verilmektedir.

Tablo 12: Sosyal Güvenlik Fonlarının İlaç Harcamalarının Dağılımı, Türkiye 1999-2000

Sosyal Güvenlik Fonları	Kişi Sayısı*	İlaç Harcaması			Kişi Başı İlaç Harcaması		
		Trilyon TL	Milyon ABD \$	Milyon SGP ABD \$	TL	ABD \$	SGP ABD \$
1999							
SSK	22.212.488	57	135	296	2.558.021**	6**	13**
Bağ-Kur	7.757.794	236	559	1.232	30.453.245	72	159
Emekli Sandığı	3.381.602	196	463	1.020	57.827.621	137	302
Aktif Memur	4.906.640	217	514	1.132	44.229.860	105	231
Yeşil Kart	5.702.310						
TOPLAM	43.960.834	706	1.670	3.681	16.051.561	38	84
2000							
SSK	22.714.316	127	202	463	5.592.509**	9**	20**
Bağ-Kur	7.933.059	448	713	1.633	56.439.767	90	206
Emekli Sandığı	3.458.000	358	570	1.305	103.580.104	165	377
Aktif Memur	5.017.491	335	533	1.221	66.714.632	106	243
Yeşil Kart	5.831.138						
TOPLAM	44.954.004	1.268	2.019	4.621	28.199.715	45	103

*2002-2003 Hane Halkı Araştırması oranlarının, DİE 1999 (66.305.933) ve 2000 (67.803.927) Nüfusları Dağılımı

**SSK'dan dışarı eczanelere yapılan ilaç bedellerini içerir

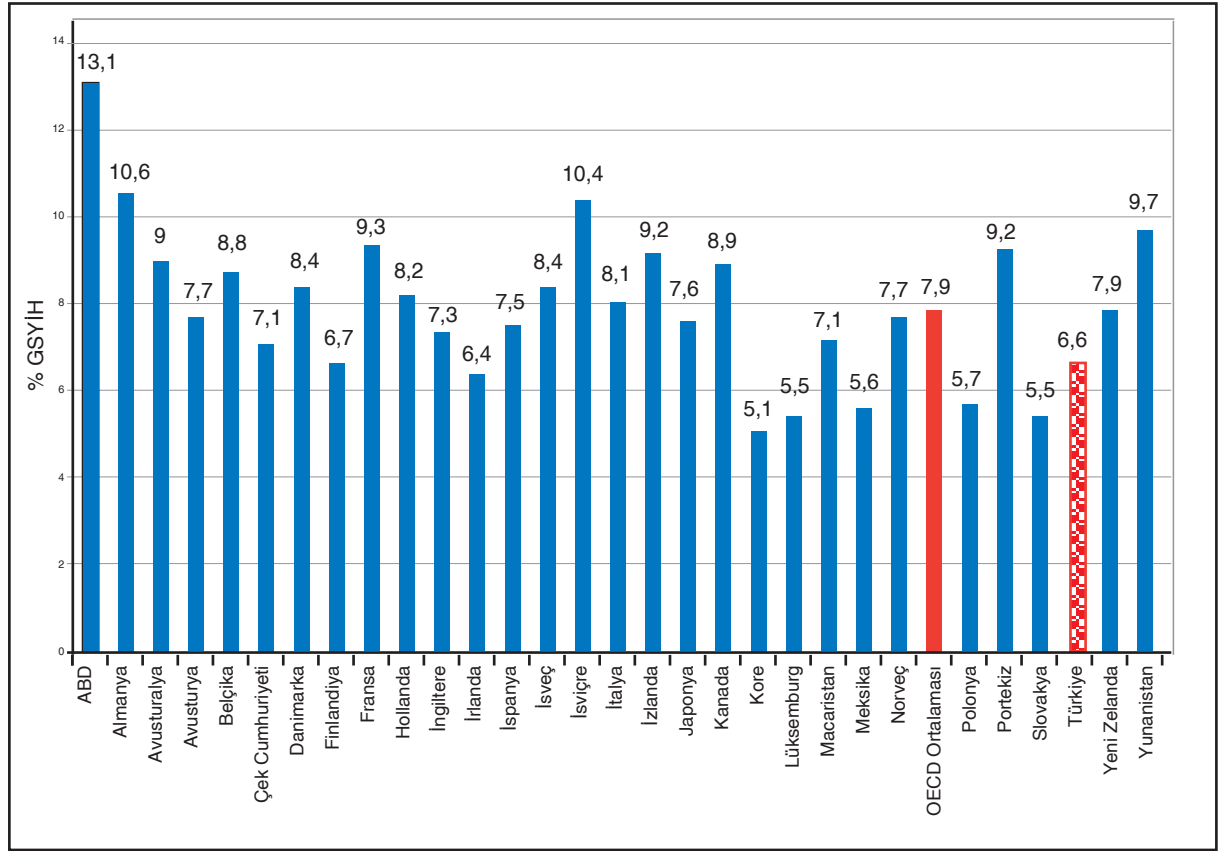
SSK için tabloda verilen ilaç harcama miktarları sadece dış eczanelere gönderilen reçeteleri kapsadığı için çok düşük olarak görülmektedir. Kurumun toptan yaptığı ilaç alımları da eklendiğinde 1999 yılı için 247 trilyon TL (585 milyon ABD \$), kişi başı 11.128.785 TL (26 ABD \$) ve 2000 yılı için 445 trilyon TL (709 milyon ABD \$), kişi başı 19.607.855 TL (31 ABD \$) olarak hesaplanmaktadır. Bu rakamların ilaç alımı üzerinden olduğunu ilaç satış bedellerine göre düzenlenmediği ve yatan ve ayaktan tüm hastalara verilen ilaç bedelleri olduğu hatırlanmalıdır.

SAĞLIK HESAPLARI ULUSLAR ARASI KARŞILAŞTIRMALAR

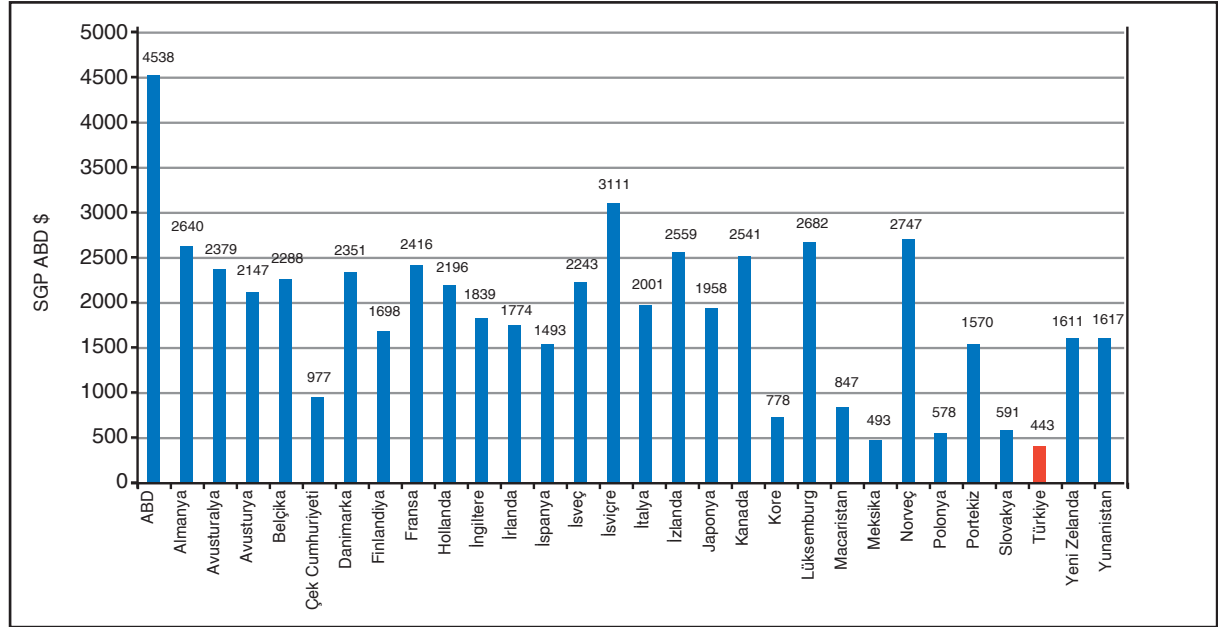
Toplam sağlık harcamalarının 2000 yılında GSYİH içindeki payı, sağlık sektörünün genel ekonomi içindeki göreceli önemine işaret etmekte ve Türkiye diğer OECD ülkelerine göre sağlığa daha az pay ayırmaktadır. Ülkelerin gelişmişlik seviyesi arttıkça sağlık harcamalarının da GSYİH içinde daha yüksek bir pay aldığı görülmektedir. Daha önce sağlığa GSYİH'nın %4,9'u ile (1998) OECD ülkeleri arasında içinde sağlığa en az payı ayıran ülke konumunda olan Türkiye, 2000 yılında GSYİH'nın %6,6'sını toplam sağlık harcamalarına ayırarak Polonya, Slovakya, Kore, İrlanda, Lüksemburg ve Meksika'nın önüne geçmiştir. Bununla birlikte bu rakam OECD ülkelerinin ortalamasından (%7,9) düşüktür (Şekil 8).

Sağlık hesapları uluslar arası karşılaştırmalarında kullanılan veriler OECD Health Data 2004 veri tabanından alınmıştır.

Şekil 8: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Oranı (%), 2000

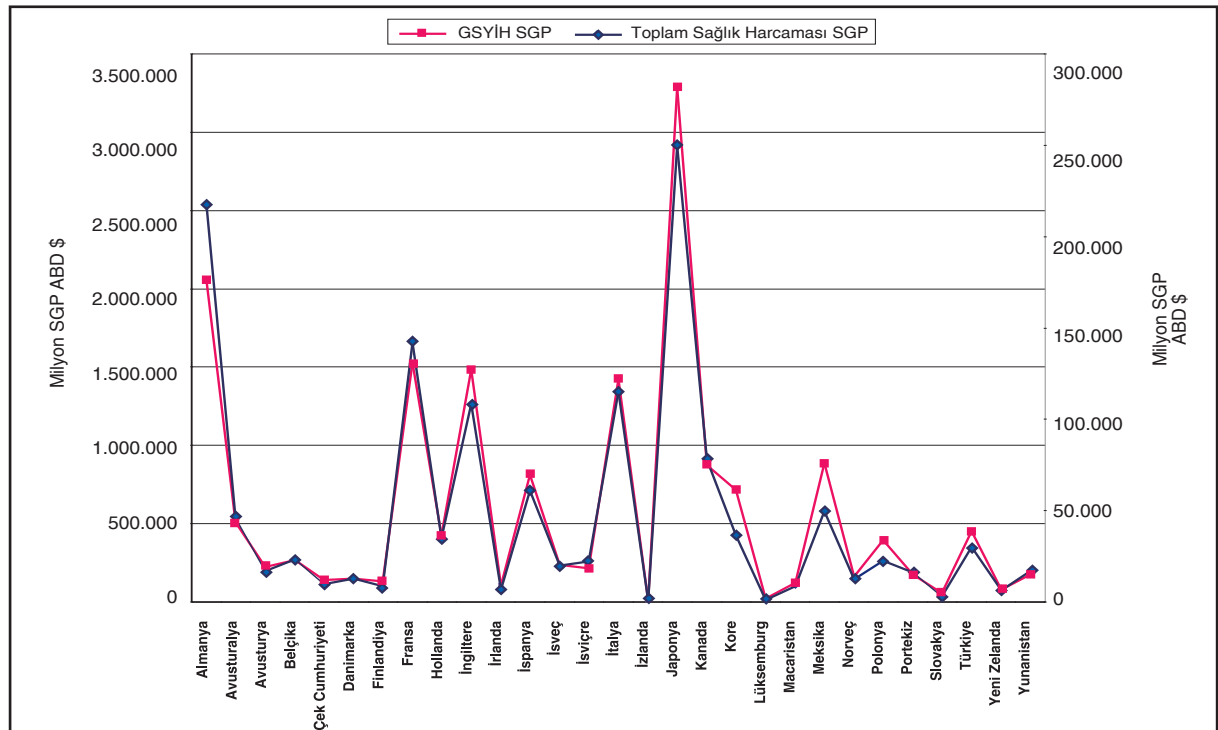

Şekil 9: OECD Ülkelerinin Kişi Başına Toplam Sağlık Harcamasının Satın Alma Gücü Paritesi Açısından Karşılaştırmaları, 2000

2000 yılı kişi başı sağlık harcamasına satın alma gücü paritesi açısından bakıldığında, OECD ülkeleri ortalaması 1.880 SGP ABD\$'ı iken ülkemizde 443 SGP ABD\$'ıdır (Şekil 9).

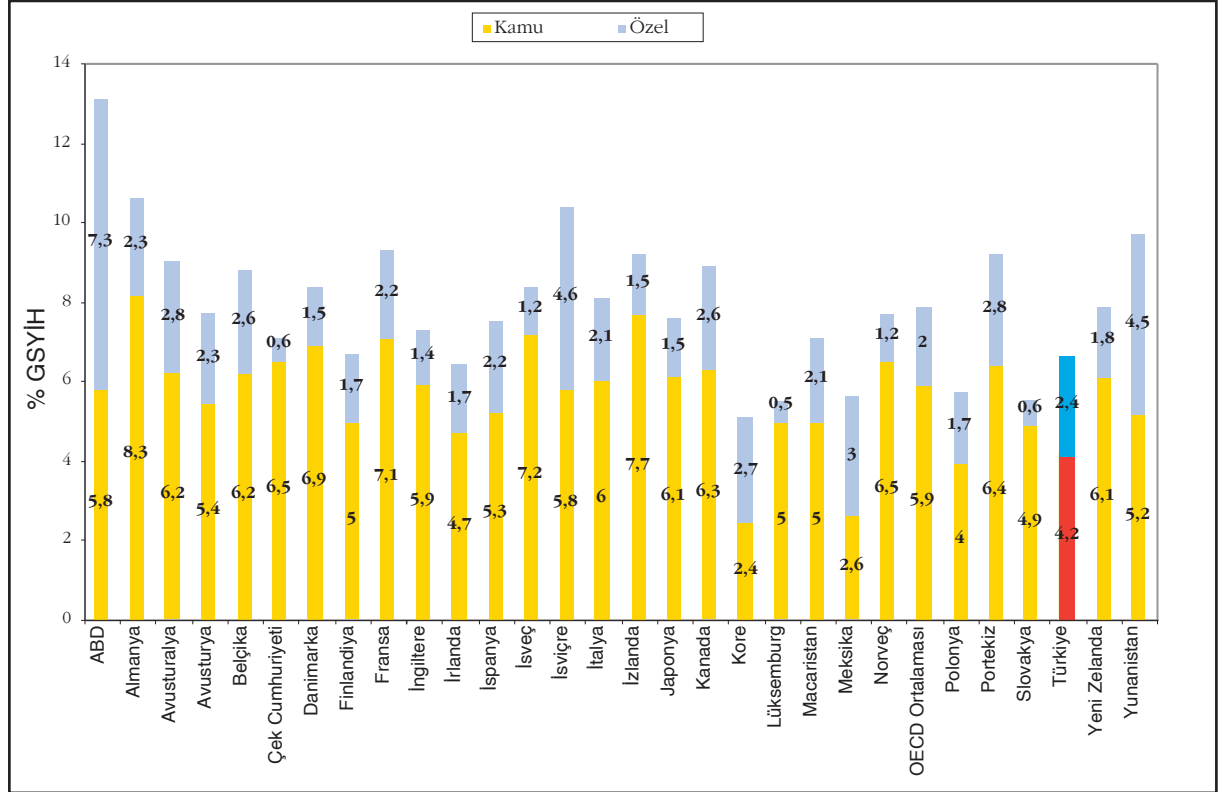
Şekil 10: OECD Ülkelerinin Satın Alma Gücü Paritesine Göre GSYİH ve Toplam Sağlık Harcamaları, 2000*

*ABD dahil edilmemiştir.

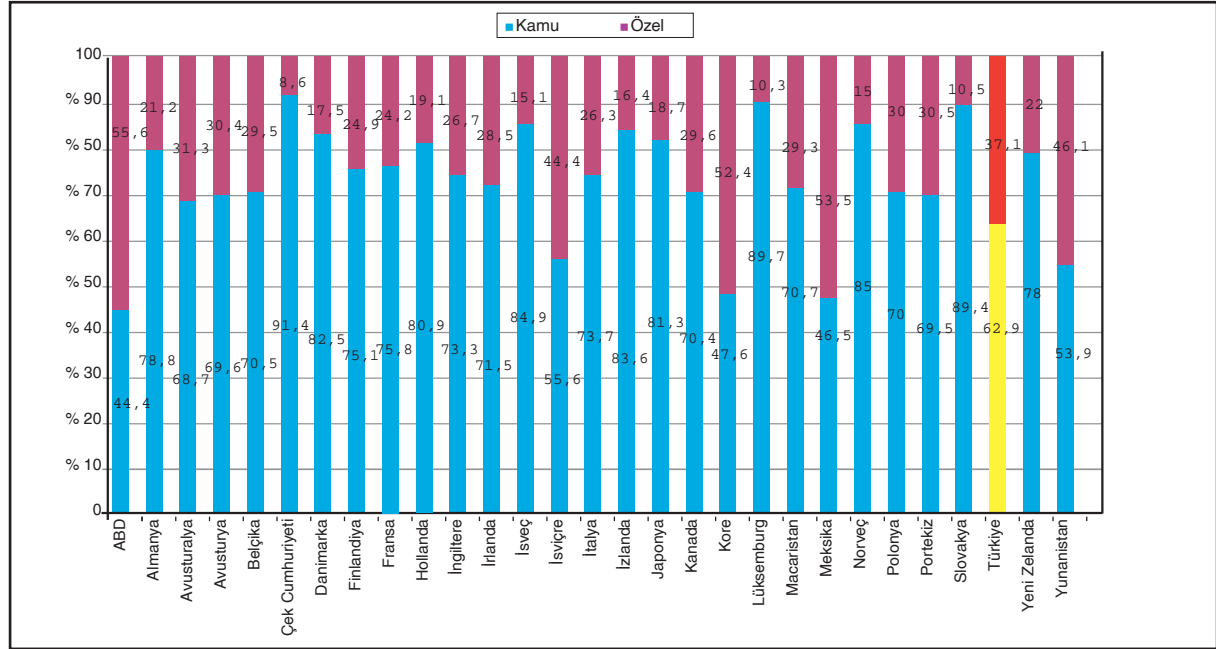
Şekil 10'da OECD ülkelerinin toplam GSYİH ile toplam sağlık harcamaları satın alma gücü paritesine göre dağılımların paralelliğine dikkat çekicidir. ABD'nin 2000 yılı GSYİH'sı 9.762.100 milyon SGP ABD \$'ı, toplam sağlık harcaması 1.278.835 milyon SGP ABD \$'ıdır. ABD'nin sağlık harcamalarının GSYİH içindeki payı %13,1'dir. ABD'nin verileri dağılımı değiştirdiği için şekle alınmamıştır.

Şekil 11: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının Kamu ve Özel Sektör Paylarının GSYİH İçindeki Oranı (%), 2000

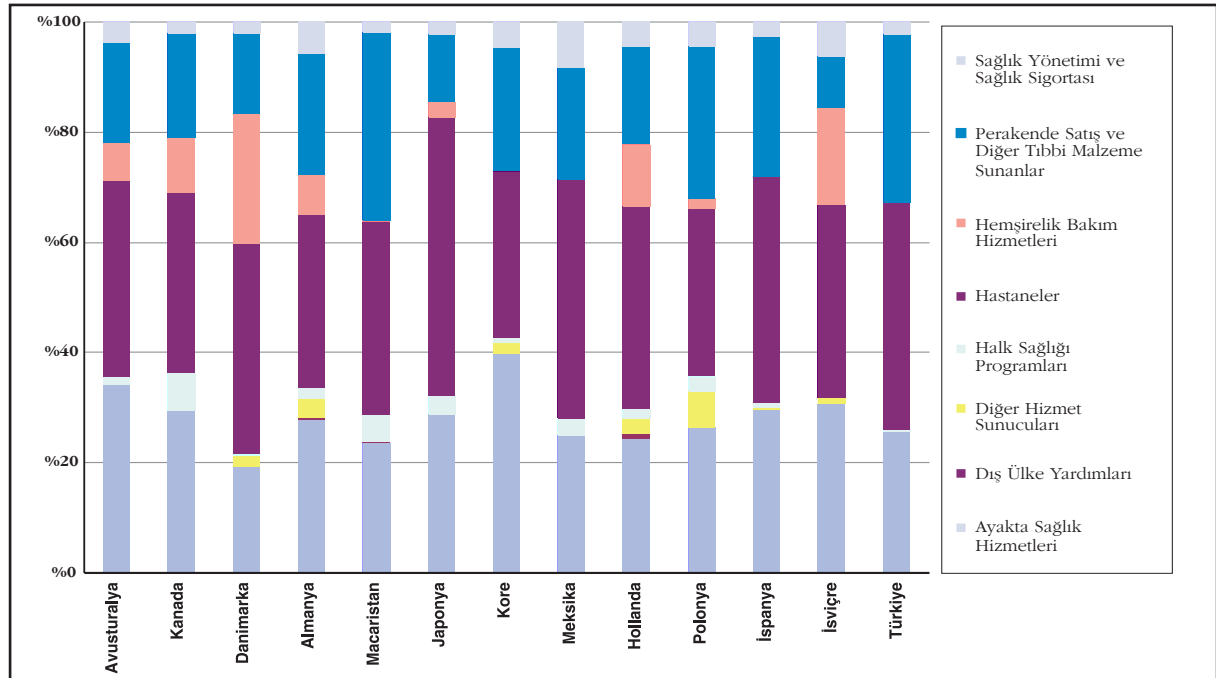
Bazı OECD ülkelerinin toplam sağlık harcamalarının GSYİH içindeki oranı, kamu-özel ayrımı ile birlikte verilmiştir. Türkiye %4,2'si kamu harcaması ve %2,4'ü özel harcama olmak üzere GSYİH'sının %6,6'sını sağlık harcamalarına ayırmaktadır (Şekil 11). Hollanda ile ilgili dağılım verilerine ulaşamadığı için tabloda yer almamıştır.

Şekil 12: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Kamu ve Özel Sektör Karşılaştırmaları (%), 2000

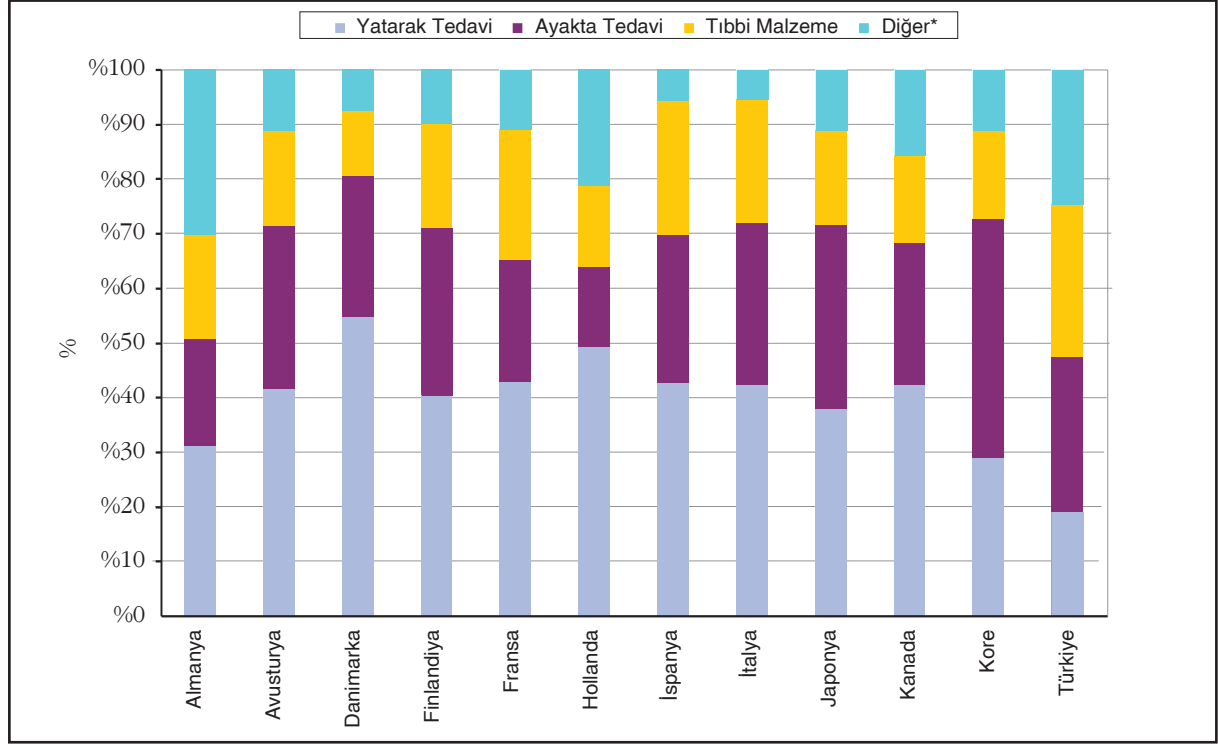
2000 yılında OECD üye ülkeleri arasında kamu ve özel sağlık finansmanının dağılımını göstermektedir. Türkiye’de kamu-özel cari sağlık finansmanı dağılımı %62,90-37,10 olup bu durum özel finansman payı %27 olan OECD ortalamasından yaklaşık %10 daha fazladır. Meksika ve Kore’de önemli miktardaki cepten harcamadan dolayı özel finansmanın payı daha yüksektir. Bu arada, İsviçre’de özel sigortanın öneminden dolayı yüksek oranda özel finansmana sahiptir (Şekil 12).

Şekil 13: OECD Ülkeleri Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı, 2000

Şekil 13'de ülkeler arasında cari sağlık harcamalarının hizmet sunucularına göre dağılımı gösterilmiştir. Cari harcamalar genellikle hastane harcamaları ile ayakta sağlık hizmetleri ve bunun için kullanılan tıbbi malzeme harcamalarında yoğunlaşmaktadır.

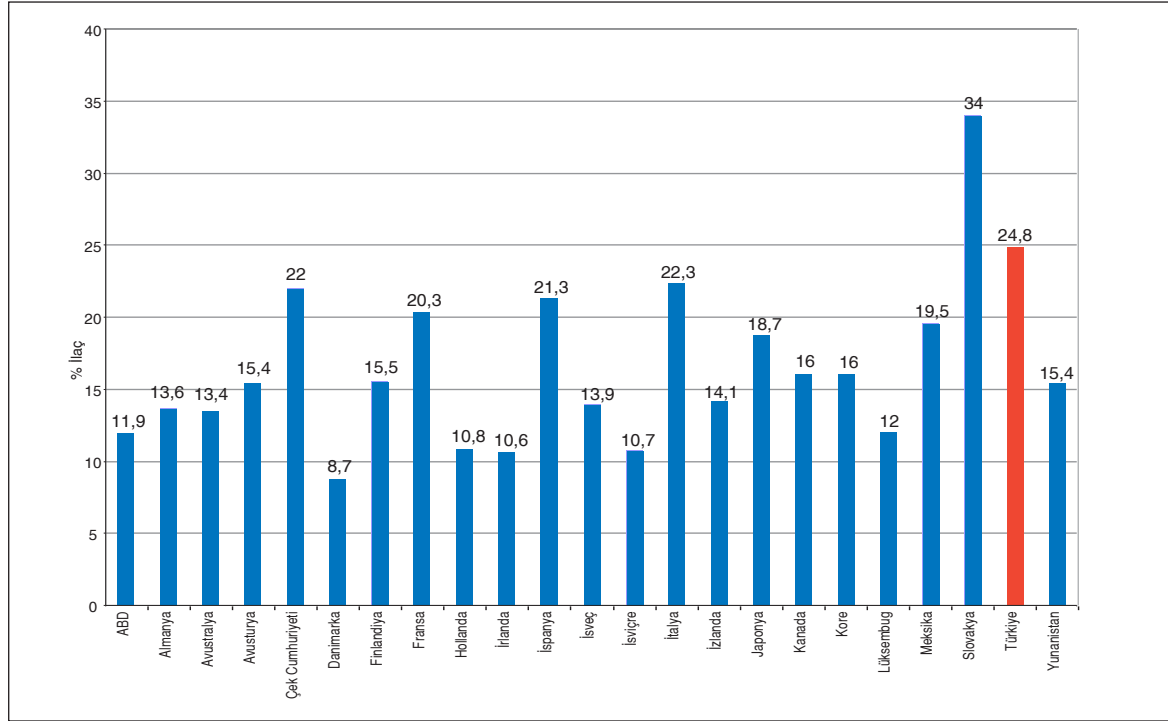
Şekil 14: OECD Ülkeleri Toplam Sağlık Harcamalarının Fonksiyonel Dağılımı, 2000

*Diğer: Sağlık Yönetimi ve Sermaye toplamı

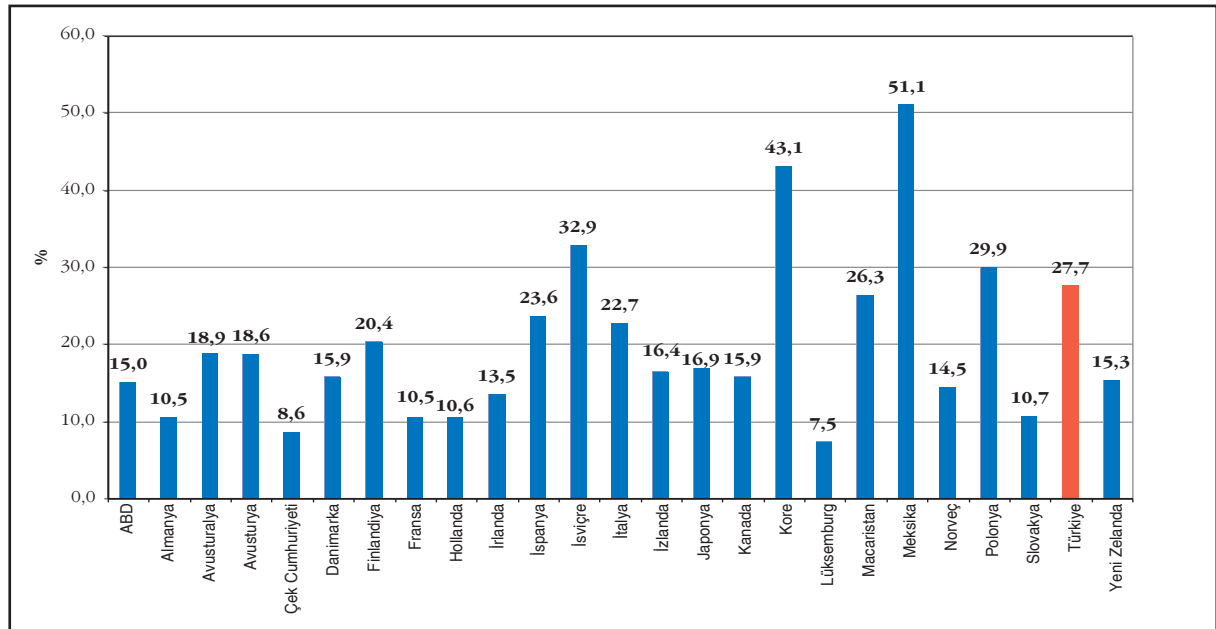
Şekil 14'te toplam sağlık harcamalarının fonksiyonel dağılımları verilmektedir. Toplam sağlık harcamalarının 2000 yılı için fonksiyonel dağılımına göre karşılaştırılabilir verilerle, Türkiye bu ülkeler arasında yatan hastalara sunulan tedavi edici hizmetlere en düşük oranda (%19,02) ve ayakta hastalara verilen tıbbi malzemelerde ise en yüksek oranda (%27,80) harcama yapan ülkedir. Yatan hastalar için yapılan harcama payı kısmen yaşlılara verilen sağlıkla ilgili hemşirelik bakım harcamalarının yüksek olması nedeniyle diğer OECD ülkelerinde daha yüksektir. Türkiye'de sağlık harcamalarının fonksiyonel dağılımı, gelir düzeyi yüksek OECD ülkelerine değil, diğer orta gelirli ülkelerin rakamlarına yakındır. İlgili dağılıma ait verilere ulaşılamadığı için İngiltere'ye ait rakam şekilde yer almamıştır.

Şekil 15: OECD Ülkelerinin İlaç Harcamalarının Satın Alma Gücü Paritesine Göre Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı (%), 2000

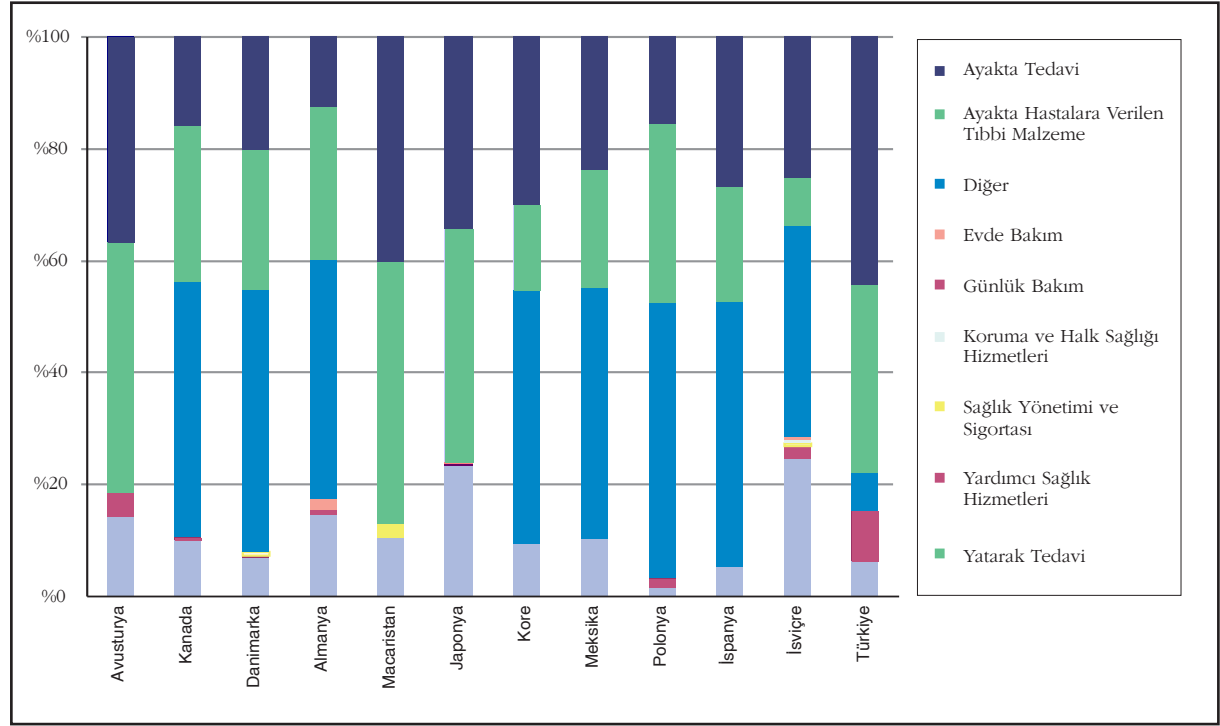
OECD tanımı gereği Şekil 15'te OECD ülkeleri ilaç harcamaları karşılaştırmalarında tanımlanan ilaç harcamaları, yataklı tedavi kurumlarında verilen yatarak tedavi hizmetlerinde yapılan ilaç harcamalarını kapsamamaktadır. Bu tanım çerçevesinde ülkemiz toplam sağlık harcamasının yaklaşık dörtte birini ilaç harcamalarına ayırmaktadır.

Şekil 16: OECD Ülkelerinin Cepten Yapılan Harcamalarının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı, 2000

Şekil 16'da OECD ülkelerinde cepten yapılan harcamaların toplam sağlık harcamaları içindeki payı gösterilmiştir. Türkiye'de 2000 yılında cepten harcamalarla finanse edilen toplam sağlık harcamaya payı %27,65 olup, bu oran mevcut veriler dahilinde çoğu OECD ülkesinden daha yüksektir. Meksika, sağlık hizmetlerinin büyük bir bölümünün cepten yapılan harcamalarla finanse edildiği tek ülkedir.

Şekil 17: OECD Ülkelerinin Cepten Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Fonksiyonlara Dağılımı, 2000

Şekil 17'de bazı OECD ülkelerinin 2000 yılı için cepten yapılan sağlık harcamalarının fonksiyonlarına göre dağılımı gösterilmiştir. Cepten yapılan harcamaların daha çok ayakta sağlık hizmetlerine olması dikkat çekicidir.

GENEL DEĞERLENDİRMELER

- Ülkemizin toplam sağlık harcamalarında yıllar içinde artma eğilimi görülmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak sağlık harcamalarının genel ekonomi içindeki payında da bir artış vardır. 1998 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan Türkiye Sağlık Harcamaları ve Finansmanı kitabı verilerine göre toplam sağlık harcamalarının GSMH içindeki oranı %4,76 iken aynı yıl DİE'nin yayınlamış olduğu GSYİH rakamına oranlandığında ise %4,88 olmaktadır. Bu rakam 1999 yılında %6,44; 2000 yılında ise %6,60 olarak tespit edilmiştir. Yıldan yıla GSYİH'daki artışa paralel olarak toplam sağlık harcamasında artış görülmekle birlikte aradaki fark metodolojik ve teknik detaylardan kaynaklanmış olabilir. Sağlık sektörü, giderek büyüyen GSYİH'da daha yüksek bir oranda yer almaktadır. Sağlık programlarının finansmanı ve sağlık sigortasının yeniden yapılanması açısından bakıldığında USH sonuçları sağlık sektöründe temel noktaları belirlemekte ve özel stratejileri projekte etmeye yönelik temel oluşturmaktadır.
- Kamu toplam sağlık harcamaları 1999 yılında 3.047 trilyon TL, 2000 yılında ise 5.190 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Özel sektör toplam sağlık harcamalarına bakılacak olursa, 1999 yılında 1.938 trilyon TL 2000 yılında ise 3.058 trilyon TL düzeyindedir. Kamu toplam sağlık harcamalarında 2000 yılında 1999 yılına göre %70,33'lük bir artış söz konusudur. Özel toplam sağlık harcamalarında ise 2000 yılında 1999 yılına göre %57,79'lık bir artış vardır. Kamu ve özel sektör sağlık harcamalarındaki değişim birbirine yakın olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin sağlık harcamasının her geçen yıl biraz daha artması, daha yüksek cepten yapılan harcama ve daha düşük sigorta kapsamı, önerilen genel sağlık sigortasının finansmanı ve yeni halk sağlığı girişimlerinde karşı karşıya bulunulan zorlu mücadeleyi ortaya koymaktadır.
- Toplam sağlık harcamaları içinde kamu ve özel harcamaların payı incelendiğinde 1999 yılında yaklaşık %61,13-%38,87 olan kamu-özel dengesi, 2000 yılında yaklaşık %62,93-%37,07 şeklinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlar ile Türkiye OECD ülkeleri arasında, yüksek düzeyde özel sağlık harcaması yapan ülkeler arasında yer almaktadır.
- Ayakta ve yatan hastalara verilen tedavi edici hizmetler için yapılan harcamalar incelenecek olursa; 1999 yılında ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler için 1.483 trilyon TL harcama yapılırken yatan hastalara verilen tedavi edici hizmetler için 1.014 trilyon TL harcama yapılmıştır. 2000 yılında ise ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler için 2.346 trilyon TL harcama yapılırken yatan hastalara verilen tedavi edici hizmetler için 1.569 trilyon TL harcama yapılmıştır. Tedavi edici hizmetler için yapılan harcamanın büyük bir kısmının ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler için yapıldığı görülmektedir. Hastane hizmetleri harcamaları 2000 yılında cari sağlık harcamasının %38,03'ü iken ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler ve tıbbi malzemelerin perakende sunumunun toplamı % 58,81'e ulaşmaktadır. Ayakta hastalara verilen tedavi edici hizmetler, özellikle genel hastanelerde hastane harcamalarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Genel sağlık sigortası ve aile hekimliği modeline geçilerek etkili bir sevk zinciri sistemi oluşturulması, toplumun sağlık güvencesi altına alınması, ikinci basamak hizmet sunucularında ayakta tedavi hizmetleri kullanımını azaltarak hastane ayakta hizmet harcamalarının azaltılacağı tahmin edilmektedir. Sistemdeki değişikliklerin izlenmesi düzenli yapılan USH çalışmaları ile mümkün olabilecektir.

- Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri için 1999 yılında 136 trilyon TL, 2000 yılında ise 190 trilyon TL harcama gerçekleşmiştir. Bu harcamanın 1999 yılında %98,32'si kamu tarafından yapılırken özel sektör katkısı sadece %1,68 düzeyinde kalmıştır. 2000 yılında ise koruma ve halk sağlığı hizmetleri harcamalarının %96,10'u kamu tarafından, %3,90'ı da özel sektör tarafından gerçekleştirilmiştir. Koruma ve Halk sağlığı hizmetleri için geliştirme ve güçlendirme açısından bakıldığında USH sonuçları halk sağlığı harcamalarının mevcut dağılımı ve harcamaların düşüklüğü konusunda deliller sağlamakta ve bu hizmetler için finansal desteğe olan ihtiyacı ortaya koymaktadır.
- Hane halklarının cepten yapmış olduğu toplam sağlık harcamasına bakıldığında; 1999 yılında 1.449 trilyon TL ile toplam sağlık harcamasının %29,08'i, 2000 yılında ise 2.280 trilyon TL ile toplam sağlık harcamasının %27,65'i hane halklarının cepten yapılan harcamalardan oluştuğu görülmektedir. Hane halkı cepten harcamalarının toplam içindeki büyüklüğü dikkat çekicidir ki bu harcamalar OECD ortalamasının da çok üstündedir. Hane halklarının cepten yapmış oldukları harcamaların sağlık sektörü için önemli bir finansman kaynağı olduğu açıktır.
- Sosyal Güvenlik Fonlarına sağlık için yapılan sübvansiyonlar da üzerinde durulması gereken bir konudur. Genel bütçeden 1999 yılında toplam sağlık harcamasının %9,78'i ve 2000 yılında da %7,97'si Sosyal Güvenlik Fonlarına sağlık harcamaları için sübvansiyon olarak aktarılmıştır. Bu yüksek sübvansiyon oranları hizmetlerin fiyatlandırılmasında mutlaka göz önüne alınması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.
- Türkiye USH çalışmasından elde edilen veriler ışığında, ilaç harcamaları da incelenmesi gereken bir konudur. 1999 yılında 1.617 trilyon TL ile toplam sağlık harcamasının %32,43'i; 2000 yılında ise 2.763 trilyon TL ile toplam sağlık harcamasının %33,50'i toplam ilaç harcamalarından oluşmaktadır. 1999 yılında toplam ilaç harcamalarının %24,30'u eczaneler üzerinden, %8,13'ü ise hastanelerde yapılmıştır. 2000 yılında ise eczaneler üzerinden yapılan ilaç harcamaları toplam ilaç harcamalarının %24,77'si, hastanelerdeki ilaç harcamaları ise %8,73'ü olmuştur. Toplam sağlık harcamasının yaklaşık üçte biri olan ilaç harcamaları, yerinde ve etkin kullanım açısından değerlendirilerek gerekli düzenlemelerin yapılması açısından bir hareket noktası oluşturmaktadır.

GELECEK İÇİN NELER ÖNEREBİLİRİZ?

İlk olarak, bu çalışma ile ulaşılan veriler konuyla ilgili başta Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı olmak üzere tüm bakanlık ve birimlerce, sağlık hizmetlerini geliştirmeye ve iyileştirmeye yönelik önerilen sağlık hizmetlerinin finansmanı, gelecekteki sağlık harcamaları, sağlık sistemi yapısı ve performansı üzerindeki etkisini analiz etmek için kaynak olarak kullanılabilir.

İkincisi, Türkiye USH'sinin kurumsallaşması için DİE, Sağlık Bakanlığı ve DPT arasında sürekli olarak sağlanacak işbirliği ile USH'nin DİE tarafından, ilgili kurumların desteğinde, yürütülmesine karar verilmiştir. Kurumsallaşma ile birlikte verilerin tek bir elde, rutin olarak ve doğru bir şekilde toplanması sağlanmış olacaktır. Çalışma kapsamında yapılan eğitimlerle ilgili kurumlarda oluşturulan teknik kapasiteyle beraber çalışmayı gerçekleştiren akademisyenlerin bilgi ve deneyimleri de gelecekteki çalışmalara yardımcı olacak çok önemli bir kaynaktır.

Üçüncüsü, Türkiye USH'sini geliştirme deneyimi, finansal ve sağlık hizmetleri bilgi sistemleri, eldeki bilgilerin sürekliliği, uluslar arası kullanılabilir ve karşılaştırılabilir olması açısından gözden geçirilmesi gerektiğini göstermiştir. Bu çalışma, Türkiye'de çok çeşitli detaylarda verilerin toplandığını ancak bu verilerin genellikle analiz için erişilebilir ve karşılaştırılabilir olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla hem mevcut uygulamaların geliştirilmesi hem de yeni veri toplama stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma ile uluslar arası standartlarla uyumlu, Türkiye'nin ihtiyaçları ve şartlarına uygun USH geliştirmede önemli bir adım atılmıştır. Elde edilen bilginin sektör için ne kadar değerli olduğu ortadadır. Bundan sonraki aşama, başarılı bir değişimi gerçekleştirebilmek için eldeki delillerin tam olarak kullanılması ve USH Çalışmasının takip eden yıllarda da uluslar arası gelişmeleri takip ederek sürdürülmesidir.

Okuyucular, veri toplama konusunda ve Türkiye Sağlık Harcama sınırı üzerinden verilere ve diğer teknik detaya ihtiyaç duyduklarında mektep@hm.saglik.gov.tr adresine taleplerini iletebilirler.

EK 1: TÜRKİYE USH ÇERÇEVESİ İLE OECD SHS SINIFLAMALARININ VE TANIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Kitabın bu bölümde Türkiye Ulusal Sağlık Hesaplarında geliştirilen kategorilerin, OECD Uluslar arası Sağlık Hesapları Sınıflaması Sistemi (USHS) ile uyumu değerlendirilecektir. Aşağıdaki tablolarda her bir sınıflamaya ilişkin açıklama verilmiş ve bu sınıflamanın Türkiye USH'sindeki kodu ile OECD sınıflamasındaki kodu sunulmuştur. OECD sınıflamasında kodu bulunmayan kategoriler, bu kategorinin Türkiye USH'sine özgü olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, OECD sınıflamasında kodu olduğu halde Türkiye sınıflamasında kodu bulunmayan kategoriler, bu kategorinin Türkiye USH'sinde kullanılmadığını göstermektedir.

Her sınıflama kategorisinde, gerekli hallerde (s.d.k) ya da "sınıflanamayan diğer kategoriler" kalemi eklenmiştir. Bu kategori veri kısıtlılıkları nedeniyle söz konusu kategori içinde dağıtım yapılamayan kalemler için kullanılmaktadır. s.d.k kategorisi, tanım gereği toplam harcamayı bulmak için harcamaların bilinmesi gerektiğinden FK sınıflamasında kullanılmamaktadır.

Tablo 1: Finansman Kurumları Sınıflaması

Kod	OECD Kodu	Tanımlayıcı	Tanım
FK 1	HF 1	Genel Devlet	Devletin her düzeyindeki merkezi, yerel yönetim ve sosyal güvenlik fonlarının kurumsal birimlerini kapsar.
FK 1.1	HF 1.1	Sosyal Güvenlik Fonları Hariç Genel Devlet	Merkezi ve yerel yönetimin kurumsal birimlerini içerir. Sosyal güvenlik fonları hariçtir.
FK 1.1.1	HF 1.1.1	Merkezi Devlet	Merkezi devlet içindeki tüm kurumsal birimleri kapsar. Genel, katma ve bağımsız bütçeli kuruluşlar ve kamu denetimindeki fonlar bu kapsam altındadır.
FK 1.1.1.1		Genel Bütçeli Kurumlar	Kamu hizmeti sunan ve yalnızca devletin bütçe gelirlerinden finanse edilen kuruluşlardır.
FK 1.1.1.1.1		Sağlık Bakanlığı	Temel sorumluluğu toplumun sağlığını geliştirmek olan bakanlıktır.
FK 1.1.1.1.1.1		Sağlık Programları	Sağlık programları, toplumun sağlık statüsünü yükseltmeyi amaçlayan tüm programları içerir.
FK 1.1.1.1.1.2		Yeşil Kart	Herhangi bir sosyal güvenlik kurumunun kapsamı altında olmayan ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli finansal kaynağa sahip olmayanların sağlık harcamalarını kapsamak için 1992 yılında kurulan bir programdır.
FK 1.1.1.1.2		Milli Savunma Bakanlığı	Bir finansman kurumu olarak Milli Savunma Bakanlığı kaynaklarını devletten alarak kendi personeli ile bunların bakmakla yükümlü olduklarına ve ordu personeline ve bazı durumlarda tüm topluma sağlık hizmeti sunmaktadır.
FK 1.1.1.1.3		Milli Eğitim Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığının sağlık programları bu kategori altında ele alınmıştır.
FK 1.1.1.1.4		Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Çalışma Bakanlığının sağlık programları bu kategori altında ele alınmıştır. Bunlar mesleki sağlık hizmetleri ile ilgili programlardır.
FK 1.1.1.1.5		Diğer Bakanlıklar	Yukarıdakiler dışında kalan bakanlıkların sağlık programları bu kategori altında ele alınmıştır. Örnek olarak Çevre Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı gösterilebilir.
FK 1.1.1.2		Katma Bütçeli Kurumlar	Giderlerini kamu ve özel kaynaklı gelirlerle karşılayan ve genel bütçe dışında yönetilen kamu kurumlarıdır.
FK 1.1.1.2.1		Üniversiteler	Bir finansman kurumu olarak üniversiteler hem katma bütçeden pay almakta hem de ürettikleri hizmetler

			karşılığında döner sermayeleri aracılığı ile kendi kaynaklarını yaratmaktadır.
FK 1.1.1.2.2		Diğer Katma Bütçeli Kurumlar	Bunlar üniversiteler dışındaki diğer katma bütçeli kuruluşlardır. Örnek olarak Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Piyango İdaresi, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü gösterilebilir.
FK 1.1.1.3		Bağımsız Bütçeli Kurumlar	Bunlar devletin bazı ekonomik faaliyetlerini yerine getirmek amacı ile kurulan ancak genel ve katma bütçe dışında kalan kurumlardır. Örnek olarak Türk Standartları Enstitüsü, Milli Prodüktivite Merkezi gösterilebilir.
FK 1.1.1.4		Kamu Denetimindeki Fonlar	Fonlar, sosyal ve ekonomik amaçlarla özel kaynaklardan yaratılan kaynaklardır. Bu kaynaklar sadece toplandıkları belirli amaçlar için harcanabilirler. Örnek olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu gösterilebilir.
FK 1.1.1.5		Devlet Memurlarına Verilen Sağlık Hizmetleri	Devlet memurları ve bunların bakmakla yükümlü olduklarının sağlık harcamaları ilgili kurumun bütçesine bu amaçla aktarılan kaynaklardan karşılanmaktadır.
	HF 1.1.2	Eyalet/İl Devleti	Türkiye’de bu tür bir yapılanma mevcut olmadığı için bu sınıflama kullanılmamıştır.
FK 1.1.3	HF 1.1.3	Yerel Yönetim	Mali, yasal ve yönetsel otoritesi belirli bir coğrafi alanla sınırlı olan kurumsal birimlerdir.
FK 1.1.3.1		Belediyeler	Belde halkının ortak yerel gereksinimlerini karşılayan ve belde hizmetlerini gören kamu tüzel kişiliğe sahip bir yerel yönetim birimidir.
FK 1.1.3.2		İl Özel İdareleri	Valinin başkanlığında hizmet veren, ilin genel ve yerel hizmetlerine ait tüm işleri yapan tüzel kişilik.
FK 1.1.3.3		Yerel Yönetimlerde Çalışan Devlet Memurlarına Verilen Sağlık Hizmetleri	Yerel yönetimlerde çalışan devlet memurlarının sağlık hizmetleri için yapılan ödemeler bu kapsam altında ele alınmaktadır.
FK 1.2	HF 1.2	Sosyal Güvenlik Fonları	Toplumun tamamını ya da büyük bir bölümünü kapsayan ve katılımın devlet tarafından zorlandığı ve devlet tarafından yönetilen sosyal güvenlik programlarıdır.
FK 1.2.1		Sosyal Sigortalar Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren ve kendisine bağlı olanlara İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortası, Hastalık Sigortası, Analık Sigortası, Malullük Sigortası, Yaşlılık Sigortası, Ölüm Sigortası sağlayan kurumdur.
FK 1.2.2		Emekli Sandığı	Emekli olan devlet memurlarına ve bunların bakmakla yükümlü olduklarına sosyal güvenlik hizmeti veren kurumdur.
FK 1.2.3		Bağ-Kur	Esnaf, sanatkar ve bağımsız çalışanlara sosyal güvenlik hizmetleri sunan kurumdur.
FK 2	HF 2	Özel Sektör	Devlet sektörünün dışında kalan tüm kurumsal birimler.
FK 2.1	HF 2.1	Özel Sosyal Sigorta	Sosyal güvenlik fonları dışındaki tüm sosyal sigorta fonlarını içerir. Sosyal sigorta, poliçe sahibinin üçüncü bir tarafça sigortalanmaya zorlandığı ya da teşvik edildiği sigorta olarak tanımlanır. Türkiye’de 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 20. maddesi kapsamına girenler bu kategori altında kapsanmıştır.
FK 2.2	HF 2.2	Özel Sigorta Şirketleri	Özel sosyal sigorta dışındaki tüm özel sigorta işletmeleri bu kapsam altında ele alınmıştır.
FK 2.3	HF 2.3	Hane Halkı Cepten Yapılan Ödemeler	Bu ödemeler hane halkları tarafından sağlık hizmeti almak amacı ile doğrudan yapılan ödemelerdir. Maliyet

			paylaşımı ve informal ödemeleri de kapsar.
FK 2.4	HF 2.4	Hane Halklarına Hizmet Eden Kar Amaçsız Kurumlar	Kar amacı olmayan, hane halklarına ücretsiz ya da ekonomik olarak anlamlı olmayan fiyatlarla mal ve hizmet sunan kurumlardır. Türkiye USH'sinde sağlık amaçlı vakıf ve dernekler bu kapsam altında ele alınmıştır. Örneğin, Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı, Kızılay Derneği Başkanlığı.
FK 2.5	HF 2.5	İşletmeler	Piyasa mal ve hizmetleri üreten işletmeler bu kapsam altında ele alınmıştır.
FK 2.5.1		Kamu İktisadi Teşekkülleri	Bunlar devletin otoritesi altında piyasa için mal ve hizmet üreten kurumlardır. Bazılarının kendi hastanesi de bulunmaktadır. Örneğin Devlet Demiryolları Hastanesi gibi..
FK 2.5.2		Vakıf Üniversiteleri	Vakıflar tarafından kurulan üniversiteler
FK 2.5.3		Özelleştirme Kapsamındaki Kurumlar	KİT statüsünde faaliyet göstermekte iken Özelleştirme Yasasına göre özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşlardır.
FK 2.5.4		Diğer İşletmeler	Yukarıda sınıflananların dışında kalan özel firma ve işletmelerdir.
	HF 3	Dış Alem	Bu kalem yurt dışındaki kurumsal birimlerden oluşur. Türkiye USH'sinde, dış alemden gelen kaynaklar kaynak x FK tablosunda ele alınmış ve FK tablolarında toplam miktarların dağıtımı yapılmıştır.

Finansman kurumları sınıflamasında OECD sınıflamasında belirtilen ana sınıflamaların altına, Türkiye USH'si için olması gerektiği düşünülen finansman kurumları eklenmiştir. Merkezi devlet üç kategori altında toplanmış ve genel bütçeli kurumlar, katma bütçeli kurumlar ve bağımsız bütçeli kurumlar ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Ayrıca daha önce de ifade edildiği gibi tüm nüfusa hizmet eden programlarla nüfusun belirli bir kesimine yönelik programlar da ayrılmıştır: devlet memurlarının sağlık hizmetleri için yapılan harcamalar Yeşil Kart gibi. OECD formatında KİT'ler özel işletmeler kapsamında alındığı için Türkiye USH çerçevesinde de özel firmalar ve işletmeler altında ele alınmıştır. Vakıf üniversiteleri de işletmeler kapsamında düşünüldüğü için özel sektör altında ele alınmıştır.

Tablo 2: OECD Sağlık Fonksiyonları Sınıflaması

Kod	OECD Kodu	Tanımlayıcı	Tanım
SF 1	HC 1	Tedavi Edici Hizmetler	Bu kategori bir tedavi edici bakım olayı süresince verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetlerden oluşmaktadır. Kadın-doğum hizmetlerini, hastalık tedavisi ya da yaralanmaların tedavisi, cerrahi işlemler, teşhis ve tedaviye ait işlemleri kapsar.
SF 1.1	HC 1.1	Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	Yatan hastalara verilen hizmetleri içerir. Yatan hastalar, hastanede ya da kurumlarda, kuruma kabul edildikten sonra 12 saatten az olmamak üzere kalan hastalardır.
SF 1.2	HC 1.2	Gündüz Bakım Şeklinde Verilen Tedavi Edici Hizmetler	Bu kategori bir tedavi edici bakım olayı süresince gündüz bakım hastalarına verilen hizmetleri içerir. Ayakta cerrahi, diyaliz örnek olarak gösterilebilir.
SF 1.3	HC 1.3	Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	Ayakta sağlık hizmeti veren kurum ve birimlerde verilen hizmetleri içerir.
SF 1.3.1	HC 1.3.1	Temel Tıbbi ve Teşhis Hizmetleri	Birçok tıbbi olayın ortak ögesi olan ve doktorlar tarafından ayakta hastalara verilen tıbbi teşhis ve tedavi hizmetlerini içerir. Rutin tıbbi muayeneler, reçete yazılması örnek olarak gösterilebilir.

SF 1.3.2	HC 1.3.2	Ayakta Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	Diş hekimleri tarafından ayakta hastalara verilen diş tedavi hizmetlerini içerir. Diş protezleri, diş çekimi, dolgu örnek olarak gösterilebilir.
SF 1.3.3	HC 1.3.3	Diğer Tüm Uzmanlaşmış Tıbbi Hizmetler	Temel tıbbi ve teşhis testleri ile ayakta ağız ve diş sağlığı hizmetleri dışında hekimler tarafından ayakta hastalara verilen tüm uzmanlaşmış tıbbi hizmetlerden oluşur. Örnek olarak ruh sağlığı ve madde bağımlılığı tedavisi gösterilebilir.
SF 1.3.9	HC 1.3.9	Diğer Tüm Ayakta Tedavi Edici Hizmetler	Hekimler ve yardımcı tıbbi personel tarafından ayakta hastalara verilen diğer tüm hizmetler bu kapsam altında ele alınmıştır. Isı tedavisi, odyologların verdiği hizmetler örnek olarak gösterilebilir.
	HC 1.4	Evdde Tedavi Edici Bakım Hizmetleri	Bu kalem, hastalara evde verilen tüm tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetlerden oluşur. Türkiye'de yaygın ve kurumsallaşmış olarak verilen bir hizmet türü olmadığı için çalışma kapsamına alınmamıştır.
SF 2	HC 2	Rehabilite Edici Hizmetler	Bu kategori bir rehabilite edici bakım olayı süresince hastalara verilen tıbbi ve yardımcı tıbbi hizmetleri içerir.
	HC 3	Uzun Dönemli Hemşirelik Bakımı Hizmetleri	Kronik hastalıklar nedeniyle sürekli bakıma ihtiyacı olan hastalara verilen hizmetleri içerir.
SF 4	HC 4	Yardımcı Sağlık Hizmetleri	Bu kalem yardımcı tıbbi ya da tıbbi teknik personel tarafından verilen çok çeşitli hizmetleri içerir. Hizmetler, bir hekimin gözetiminde ya da gözetiminde olmaksızın verilebilir.
SF 4.1	HC 4.1	Klinik Laboratuvarlar	İdrar, fiziksel, kimyasal testler, kan kimyası, hematoloji, mikrobiyolojik kültürler ve diğer tüm laboratuvar testlerini içerir.
SF 4.2	HC 4.2	Teşhis Görüntüleme	Ayakta hastalara sunulan radyoloji, bilgisayarlı tomografi ve nükleer manyetik görüntüleme gibi teşhis görüntüleme hizmetlerinden oluşmaktadır.
SF 4.3	HC 4.3	Hasta Nakli ve Acil Kurtarma	Tıbbi ve cerrahi yardım almak amacı ile kurumlara ulaşım sağlayan özel olarak bu amaç için donatılmış kara aracı ya da hava ambulansı ile verilen hizmetleri içerir.
SF 4.9	HC 4.9	Diğer Tüm Yardımcı Tıbbi Hizmetler	Sağlık hizmetleri için verilen diğer tüm yardımcı tıbbi hizmetleri içerir.
SF 4.10		Yardımcı Sağlık Hizmetleri s.d.k.	Yukarıdaki sınıflamalar itibarıyla ayrıştırlamayan tüm harcamalar bu kapsam altında ele alınmıştır.
SF 5	HC 5	Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	Ayakta hastalara verilen tıbbi malzemeleri içerir. Kapsanan hizmetler eczacılar, gözlükçüler ve diğer tüm uzmanlaşmış ya da uzmanlaşmamış perakende satıcılardır.
SF 5.1	HC 5.1	İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	Tıbbi preparatlar, markalı ve jenerik ilaçlar, serumlar, aşılarda, vitamin ve mineraller ve doğum kontrol hapları gibi farmasötikler içerir.
SF 5.1.1	HC 5.1.1	Reçeteli İlaçlar	Reçeteli ilaçlar, tüketicilere tıbbi bir reçete ile satılan ilaçları kapsar. Markalı ve jenerik ilaçlar dahildir.
SF 5.1.2	HC 5.1.2	Reçetesiz İlaçlar	Reçetesiz ilaçlar, hane halklarının reçete edilmeyen ilaçları için yaptıkları harcamaları içermektedir.
SF 5.1.3	HC 5.1.3	Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	Bandaj, varis çorabı, aile planlaması amaçlı kondom gibi çok geniş kapsamlı tıbbi sarf malzemelerinden oluşur.
SF 5.2	HC 5.2	Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	Gözlük, işitme cihazı ve diğer tıbbi araçlar gibi araçları kapsar.
SF 5.2.1	HC 5.2.1	Gözlükler ve Diğer Görme Araçları	Düzeltilici gözlükler ve kontakt lenslerle bunlarla ilgili temizleme malzemeleri ve uygulamalarını içerir.
SF 5.2.2	HC 5.2.2	Ortopedik Araçlar ve Diğer Protezler	Ortopedik ayakkabılar, takma uzuvlar gibi ortopedik araçlar ve protezleri içerir.

SF 5.2.3	HC 5.2.3	İşitme Araçları	Bu kalem bütün taşınabilir işitme cihazlarını içerir.
SF 5.2.4	HC 5.2.4	Tıbbi Teknik Araçlar, Tekerlekli Sandalye Dahil	Bu kalem, tekerlekli sandalye ve özürülü taşıyıcıları gibi çok çeşitli tıbbi-teknik cihazları kapsar.
SF 5.2.9	HC 5.2.9	Diğer Tüm Tıbbi Malzemeler	Bu kategori kan basıncı ölçüm araçları gibi başka yerde kapsanmayan tedavi araçları ve malzemelerini içerir.
SF 5.10		Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler s.d.k.	Yukarıdaki kategorilerden herhangi birine ayrıştırılmayan tıbbi malzemeler bu kategori altında ele alınmıştır.
SF 6	HC 6	Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	Koruma ve halk sağlığı hizmetleri, nüfusun sağlık statüsünü geliştirmek için verilen hizmetlerden oluşur.
SF 6.1	HC 6.1	Ana ve Çocuk Sağlığı, Aile Planlaması ve Danışmanlık	Ana ve çocuk sağlığı hizmetleri, genetik danışmanlık ve doğuştan gelen anormalliklerin önlenmesi, doğum öncesi ve doğum sonrası bakım, bebek sağlığı ve okul çocuğu sağlığı hizmetleri gibi hizmetleri içerir.
SF 6.2	HC 6.2	Okul Sağlığı Hizmetleri	Okullarda sağlanan çeşitli sağlık eğitimi ve taraması, hastalık koruması ve sağlıklı yaşam şartları ve tarzını geliştirmek için verilen hizmetleri içerir.
SF 6.3	HC 6.3	Bulaşıcı Hastalıkları Önleme	Bu kategoride belirli bulaşıcı hastalıkların raporlanması ve bildirimi, hastalıkların kaynağı ve bulaşma noktalarını bulma çabaları, aşılama ve bu gibi hizmetler yer almaktadır.
SF 6.4	HC 6.4	Bulaşıcı Olmayan Hastalıkları Önleme	Bu kategori sağlık eğitimi, hastalıkların önlenmesi sağlıklı yaşam tarzının geliştirilmesi gibi halk sağlığı hizmetlerinden oluşmaktadır.
SF 6.5	HC 6.5	Mesleki Sağlık Hizmetleri	İşçi sağlığının izlenmesi gibi hizmetlerden oluşur. Kurum içinde ya da kurum dışında verilebilir.
SF 6.9	HC 6.9	Diğer Tüm Halk Sağlığı Hizmetleri	Kan ve organ bankalarının işletilmesi ve yönetilmesi, daha önce başka yerde sınıflanmayan halk sağlığı hizmetlerine ilişkin bilgilerin hazırlanması ve dağıtılması gibi halk sağlığı hizmetlerinden oluşur.
SF 6.10		Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri s.d.k.	Yukarıdaki kategorilerden hiçbirine ayrıştırılmayan koruma ve halk sağlığı hizmetleri bu kategori altında ele alınmıştır.
SF 7	HC 7	Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	Sağlık yönetimi ve sağlık sigortası, özel sigortacılar, merkezi ve yerel otoriteler ve sosyal güvenlik kurumlarının faaliyetleridir. Bu kapsamda hizmet sunum sisteminin planlama, yönetim, düzenleme, fonların toplanması ve sunum sisteminde hasarların yönetilmesi gibi hizmetler içerilmektedir.
SF 7.1	HC 7.1	Genel Devlet Sağlık Yönetimi	Genel devlet içinde sağlık yönetimi ile ilgili harcamaları içerir.
SF 7.1.1	HC 7.1.1	Genel Devlet Sağlık Yönetimi (Sosyal Güvenlik Hariç)	Sağlık politikası, planları, programları ve bütçelerinin formülasyonu, yönetimi, koordinasyonu ve izlenmesi gibi genel devletin faaliyetlerinden oluşur.
SF 7.1.2	HC 7.1.2	Sosyal Sigorta Fonlarının Yönetim, İşletme ve Destek Hizmetleri	Sosyal güvenlik fonlarının yönetim, işletme ve desteklenmesi ile ilgili faaliyetlerden oluşur.
SF 7.2	HC 7.2	Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası: Özel	Özel sağlık sigortası kurumlarının yönetimi ve işletilmesinden oluşur.
SF 7.2.1	HC 7.2.1	Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası: Sosyal Sigorta	Özel sosyal sigortanın yönetimi ve işletilmesinden oluşmaktadır.
SF 7.2.2	HC 7.2.2	Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası: Diğer Özel	Özel kar amaçlı sigortalar dahil diğer tüm özel sağlık ve kaza sigortalarının yönetim ve işletilmesinden oluşur.
SF s.d.k.			Bu kategori, herhangi bir sağlık fonksiyonuna atfedilemeyen sağlık harcamalarında oluşmaktadır.
SİF 1	HCR 1	Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı	Sağlık hizmeti sunan kurumların brüt sermaye oluşumundan oluşmaktadır.

SİF 1.1		Binalar	Kurumların bina olarak sermaye oluşumunu kapsar.
SİF 1.2		Ekipman	Kurumların ekipman olarak sermaye oluşumunu kapsar.
SİF 1.3		s.d.k.	Bina ya da ekipman olarak tanımlanamayan sermaye yatırımı.
SİF 2	HCR 2	Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	Devlet ya da özel sektörde sağlık personelinin eğitimi ve öğretimini, bu programların yönetimi ve incelenmesi de dahil olmak üzere kapsar.
SİF 2.1		Hekimler	Hekimlerin eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamalar.
SİF 2.2		Diş Hekimleri	Diş hekimlerinin eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamalar
SİF 2.3		Eczacılar	Eczacıların eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamalar
SİF 2.4		Hemşireler	Hemşirelerin eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamalar
SİF 2.5		Diğer	Yukarıda tanımlanan sağlık personeli dışında kalan personelin eğitimi ve öğretimi için yapılan harcamalar
SİF 2.6		Hastanelerde Eğitim ve Öğretim	Bu kategori hastanelerde sağlık personeli eğitimine yönelik olarak verilen hizmetleri içerir.
SİF 3	HCR 3	Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	İnsan sağlığının korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak geliştirilen araştırma ve geliştirme programlarından oluşur.
SİF 4	HCR 4	Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	İçme suyunun kontrolü ile hijyen ve gıda kontrolü ile ilgili aktiviteleri kapsar.
SİF 5	HCR 5	Çevre Sağlığı	Halk Sağlığı amacına yönelik olarak çevrenin izlenmesi ile ilgili faaliyetleri içerir. Çevrenin geliştirilmesi ile ilgili büyük altyapı yatırımlarını, şehir sanitasyon hizmetlerini ve çevrenin geliştirilmesi ile ilgili endüstri harcamalarını kapsamaz.
	HCR 6	Hastalık ve Engelli Yaşamaya Yardımcı Olmak için Aynı Sosyal Yardımların Sunumu ve Yönetimi	Bu kalem, temel amacın sosyal ya da merkezi rehabilitasyon veya entegrasyon olduğu, sağlık problemleri ve fonksiyonel sınırlılıklar ya da engellerle yaşayan bireylere sunulan aynı sosyal hizmetlerdir. Türkiye genel sağlık harcaması sınırı tanımı içinde kabul edilmediği için sınıflamada yer almamıştır.
	HCR 7	Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Sağlanması ve Yönetimi	Bu kalem, bireyler ve hane halklarına sağlanan transferler şeklindeki sosyal koruma programlarına sağlanan sağlıkla ilgili nakdi yardımların sağlanması ve yönetimini içerir. Türkiye genel sağlık harcaması sınırı tanımı içinde kabul edilmediği için sınıflamada yer almamıştır.

Sağlık fonksiyonlarının sınıflanmasında temelde OECD sınıflamasına bağlı kalınmış ancak bazı kategorilerde eklemeler yapılmış, bazı sınıflamalar ise Türkiye için geçerli olmadığından kullanılmamıştır. Örneğin 'evde verilen sağlık hizmetleri fonksiyonu' Türkiye USH sınıflamasından çıkarılmıştır. Buna karşılık SİF 1 yatırım harcamaları bina, ekipman ve sınıflanamayan yatırım harcamaları olarak üç bölüm olarak detaylandırılmıştır.

Tablo 3: Hizmet Sunucuları Sınıflaması

Kod	OECD Kodu	Tanımlayıcı	Tanım
HS 1	HP 1	Hastaneler	Bu kategori, yatan ve ayakta hastalara hekim, hemşirelik ve diğer sağlık hizmetlerini içeren tıbbi, teşhis ve tedavi hizmetlerini ve yatan hastalara uzmanlaşmış hastane hizmetlerini veren lisanslı kurumlardan oluşur.
HS 1.1	HP 1.1	Genel Hastaneler	Bu kategori, çok çeşitli tıbbi koşullara sahip yatan hastalara teşhis ve tedavi hizmetlerini veren lisanslı kurumlardan oluşur. Bu kurumlar ayrıca ayakta hasta bakım hizmetleri, anatomi patoloji hizmetleri, teşhis amaçlı X-Ray hizmetleri, klinik laboratuvar hizmetleri, cerrahi hizmetler ve eczane hizmetleri de verir.
HS 1.1.1		Sağlık Bakanlığı Genel Hastaneleri	Sağlık Bakanlığı genel hastaneleri bu kategori altında yer almaktadır.
HS 1.1.1.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.1.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.1.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı genel hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.1.2		Sağlık Bakanlığı Sağlık Merkezleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı sağlık merkezlerini içermektedir.
HS 1.1.2.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı sağlık merkezlerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.2.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı sağlık merkezlerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.2.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı sağlık merkezlerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.1.3		Üniversite Hastaneleri	Üniversitelere bağlı hastaneler bu kategori altında alınmaktadır.
HS 1.1.3.1		Katma Bütçe	Bu kategori Üniversite hastanelerinin katma bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.3.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Üniversite hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.1.3.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Üniversite hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.1.4		SSK Genel Hastaneleri	SSK genel hastaneleri bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.1.4.1		SSK Bütçesi	Bu kategori, SSK hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamaları içermektedir.
HS 1.1.4.2		Vakıf ve Dernekler	SSK hastanelerine bağlı dernek ve vakıflar tarafından yapılan harcamalar bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.1.4.3		Diğer	Bu kategori SSK hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.
HS 1.1.5		Özel Hastaneler	Bu kategori özel hastaneleri içermektedir.
HS 1.1.6		Vakıf Üniversiteleri Hastaneleri	Vakıf Üniversitelerine bağlı hastaneler bu kategori altında ele alınmıştır.
HS 1.2	HP 1.2	Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	Bu kategori, ruh sağlığı ve madde bağımlılığı problemleri olan yatan hastalara verilen teşhis, tıbbi tedavi ve izleme hizmetlerini veren lisanslı kurumları içermektedir.
HS 1.2.1		Sağlık Bakanlığı Hastaneleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerini kapsamaktadır.

HS 1.2.1.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.2.1.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.2.1.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.2.2		SSK Hastaneleri	Bu kategori SSK ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerini kapsamaktadır.
HS 1.2.2.1		SSK Bütçesi	SSK ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamaları kapsamaktadır.
HS 1.2.2.2		Vakıf ve Dernekler	Bu kategoride SSK ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamalar ele alınmaktadır.
HS 1.2.2.3		Diğer	Bu kategori SSK hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.
HS 1.3	HP 1.3	Özel Dal (Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Dışında) Hastaneleri	Bu kategori, belirli bir hastalık ya da tıbbi duruma sahip yatan hastalara teşhis ve tıbbi tedavi hizmetleri veren lisanslı kurumları içerir. Bu hastaneler ayakta bakım hizmetleri, teşhis hizmetleri gibi diğer hizmetleri de verebilir.
HS 1.3.1		Sağlık Bak. Özel Dal Hastaneleri	Sağlık Bakanlığı özel dal hastanelerini içerir
HS 1.3.1.1		Doğumevi ve Çocuk Hastaneleri	Sağlık Bakanlığının kadın hastalıkları ve doğum, doğumevi ve çocuk hastalıkları hastanelerini kapsar.
HS 1.3.1.1.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı doğumevi ve çocuk hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.1.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı doğumevi ve çocuk hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.1.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı doğumevi ve çocuk hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.2		Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Hastaneleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı göğüs hastalıkları ve göğüs kalp ve damar cerrahisi hastanelerini kapsamaktadır.
HS 1.3.1.2.1		Genel Bütçe	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı göğüs, kalp ve damar cerrahisi hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.2.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı göğüs kalp ve damar cerrahisi hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.2.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı göğüs, kalp ve damar cerrahisi hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.3		Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastaneleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerini içermektedir.
HS 1.3.1.3.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.3.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.

HS 1.3.1.3.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.4		Onkoloji Hastaneleri	Bu kategori Sağlık Bakanlığı onkoloji hastanelerini içermektedir.
HS 1.3.1.4.1		Genel Bütçe	Bu kategori Sağlık Bakanlığı onkoloji hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.4.2		Döner Sermaye	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı onkoloji hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.4.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, Sağlık Bakanlığı onkoloji hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.5		Diğer Özel Dal Hastaneleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı ve yukarıda sayılmayan özel dal hastanelerini kapsamaktadır.
HS 1.3.1.5.1		Genel Bütçe	Bu kategori diğer özel dal hastanelerinin genel bütçeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.5.2		Döner Sermaye	Bu kategori, diğer özel dal hastanelerinin döner sermayeden yaptıkları harcamaları içermektedir.
HS 1.3.1.5.3		Vakıf ve Dernekler	Bu kategori, diğer özel dal hastanelerine bağlı dernek ve vakıflardan yapılan harcamaları içermektedir.
HS 1.3.2		SSK Özel Dal Hastaneleri	Bu kategoride ruh sağlığı ve madde bağımlılığı hastaneleri dışındaki SSK özel dal hastaneleri ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.1		Doğum ve Çocuk Hastaneleri	Bu kategori, SSK doğum ve çocuk hastanelerini içermektedir.
HS 1.3.2.1.1		SSK Bütçesi	Bu kategori altında SSK doğum ve çocuk hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamalar ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.1.2		Vakıf ve Dernekler	SSK doğum ve çocuk hastanelerine bağlı vakıf ve derneklerden yapılan harcamalar bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.1.3		Diğer	Bu kategori SSK hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.
HS 1.3.2.2		Göğüs ve Meslek Hastalıkları Hastaneleri	Bu kategori SSK göğüs ve meslek hastalıkları hastanelerini içermektedir.
HS 1.3.2.2.1		SSK Bütçesi	Bu kategori altında SSK göğüs ve meslek hastalıkları hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamalar ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.2.2		Vakıf ve Dernekler	SSK göğüs ve meslek hastalıkları hastanelerine bağlı vakıf ve derneklerden yapılan harcamalar bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.2.3		Diğer	Bu kategori, SSK göğüs ve meslek hastalıkları hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.
HS 1.3.2.3		Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastaneleri	Bu kategori SSK fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerini kapsamaktadır.
HS 1.3.2.3.1		SSK Bütçesi	Bu kategori altında SSK fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamalar ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.3.2		Vakıf ve Dernekler	SSK fizik tedavi ve rehabilitasyon hastanelerine bağlı vakıf ve derneklerden yapılan harcamalar bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.3.3		Diğer	Bu kategori SSK hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.

HS 1.3.2.4		Diğer Özel Dal Hastaneleri	Bu kategori, SSK diğer özel dal hastanelerini içermektedir.
HS 1.3.2.4.1		SSK Bütçesi	Bu kategori altında SSK'ya bağlı diğer özel dal hastanelerinin SSK bütçesinden yaptığı harcamalar ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.4.2		Vakıf ve Dernekler	SSK'nın yukarıda belirtilmeyen özel dal hastanelerine bağlı vakıf ve derneklerden yapılan harcamalar bu kategori altında ele alınmaktadır.
HS 1.3.2.4.3		Diğer	Bu kategori SSK diğer özel dal hastanelerine başka finansman kurumları tarafından aktarılan kaynakları kapsamaktadır.
HS 1.3.3		Özel Özel Dal Hastaneleri	Bu kategori özel dal hastanelerini kapsamaktadır.
HS 1.4		KİT Belediye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	Bu kategori KİT belediye ve diğer bakanlıkların hastanelerini içermektedir.
HS 1.5		Kamu Hastaneleri s.d.k.	Bu kategori, genel ya da özel dal olduğuna bakılmaksızın bütün kamu hastanelerini kapsamaktadır. Özellikle özel sektör için geliştirilen anketlerde bu ayrımı yapmak mümkün olmadığı için bu kategori eklenmiştir.
HS 1.6		Özel Hastaneler s.d.k.	Bu kategori, genel ya da özel dal hastanesi olduğuna bakılmaksızın tüm özel hastaneleri kapsamaktadır. Özellikle özel sektör için geliştirilen anketlerde bu ayrımı yapmak mümkün olmadığı için bu kategori eklenmiştir.
	HP 2	Hemşirelik ve Yataklı Bakım Kurumları	Bu kalem, içinde kalanlar tarafından istenen hemşirelik, denetim ya da diğer bakım türlerini içeren yataklı bakımı sağlayan kurumlardan oluşur. Türkiye'de bu tür kurumlar henüz gelişmediği için sınıflama kapsamına alınmamıştır.
HS 3	HP 3	Ayakta Sağlık Hizmeti Sunucuları	Bu kategori, yataklı tedavi hizmetine gereksinimi olmayan ayakta hastalara doğrudan hizmet veren kurumları içerir.
HS 3.1	HP 3.1	Hekim Muayenehaneleri	Bu kategori tıp doktoru derecesine ya da buna eşdeğer bir dereceye sahip sağlık hizmeti sunucularının hizmet verdiği birimleri içerir.
HS 3.2	HP 3.2	Diş Hekimi Muayenehaneleri	Bu kategori diş hekimi derecesine ya da buna eşdeğer bir dereceye sahip sağlık hizmeti sunucularının hizmet verdiği birimleri içerir.
HS 3.3	HP 3.3	Diğer Sağlık Hizmeti Sunucuları	Bu kategori, optometrist, odyolog gibi diğer (Tıp doktoru ve diş hekimleri dışında) bağımsız sağlık hizmeti uygulayıcılarını içerir.
HS 3.4	HP 3.4	Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	Bu kategori, çok geniş kapsamlı ayakta bakım hizmetlerini bir yardımcı tıbbi ekip ya da diğer destek personeli ile veren kurumlardan oluşur.
HS 3.4.1	HP 3.4.1	Sağlık Bakanlığı Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı ana ve çocuk sağlığı merkezlerini kapsamaktadır.
HS 3.4.2	HP 3.4.2	Ayakta Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Merkezleri	Bu kategori, ruh hastalıkları, alkol ve diğer madde bağımlılıklarının teşhis ve tedavisi ile ilgili ayakta bakım hizmetlerini veren kurumlardan oluşmaktadır.
HS 3.4.3	HP 3.4.3	Bağımsız Ayakta Cerrahi Merkezleri	Bu kategori, hekimler ve diğer tıbbi personel ile birlikte ayakta cerrahi hizmeti veren birimlerden oluşmaktadır.
HS 3.4.4	HP 3.4.4	Diyaliz Merkezleri	Bu kategori, doktorlar ve diğer personelin diyaliz hizmetlerini verdiği kurumlardan oluşmaktadır.
HS 3.4.5	HP 3.4.5	Diğer Tüm Ayakta Çok Uzmanlı ve Ortak Hizmet Merkezleri	Bu kategori, doktorlar ve diğer sağlık personeli ile birlikte yukarıdakilerin dışında sağlık hizmeti veren ayakta bakım merkezlerinden oluşmaktadır.

HS 3.4.5.1		Sağlık Bakanlığı Genel Ayakta Bakım Merkezleri (Sağlık Evleri ve Ocakları)	Bu kategori Sağlık Bakanlığının sağlık genel amaçlı ayakta bakım merkezlerini içerir.
HS 3.4.5.2		Sağlık Bakanlığı Uzmanlaşmış Ayakta Bakım Merkezleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı uzmanlaşmış ayakta bakım merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.2.1		Verem Savaş Dispanserleri	Bu kategori, Sağlık Bakanlığına bağlı verem savaş dispanserlerini içermektedir.
HS 3.4.5.2.2		Deri ve Tenasül Hastalıkları Dispanserleri	Bu kategori Sağlık Bakanlığına bağlı deri ve tenasül hastalıkları dispanserlerini içermektedir.
HS 3.4.5.2.3		Cüzam Dispanseri	Bu kategori Sağlık Bakanlığına bağlı cüzam dispanserlerini içermektedir.
HS 3.4.5.2.4		Ruh Sağlığı Dispanserleri	Bu kategori Sağlık Bakanlığına bağlı ruh sağlığı dispanserlerini içermektedir.
HS 3.4.5.3		SSK Ayakta Bakım Merkezleri	Bu kategori, SSK'ya bağlı ayakta bakım merkezlerini kapsamaktadır.
HS 3.4.5.3.1		Dispanserler	Bu kategori SSK'ya bağlı dispanserleri kapsamaktadır.
HS 3.4.5.3.2		Sağlık İstasyonları	Bu kategori SSK'ya bağlı sağlık istasyonlarını içermektedir.
HS 3.4.5.3.3		Ağız ve Diş Sağlığı Dispanserleri	Bu kategori, SSK'ya bağlı ağız ve diş sağlığı merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.4		Türk Silahlı Kuvvetleri Dispanserleri	Bu kategori, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı dispanserleri içermektedir.
HS 3.4.5.5		Diğerleri	Bu kategori yukarıda sayılan ayakta bakım merkezleri dışında kalan merkezleri ya da yukarıda belirtilen kategoriler altında sınıflanamayanları kapsamaktadır.
HS 3.4.5.6		Kurumsal Ayakta Bakım Merkezleri	Bu kategori, kurumlarda kendi personeline sağlık hizmeti sunmayı amaçlayan ayakta bakım merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.6.1		KİT'ler	Bu kategori, KİT'lere bağlı kurumsal ayakta bakım merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.6.2		İşletmeler	Bu kategori, özel firma ve işletmelere bağlı kurumsal ayakta bakım merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.6.3		Özelleştirme Kapsamındaki Kurumlar	Bu kategori özelleştirme kapsamındaki kuruluşların kurumsal ayakta bakım merkezlerini içermektedir.
HS 3.4.5.7		KİT Hariç Tüm Ayakta Bakım Sunucuları	KİT'lerin kendilerine ait olanlar dışındaki tüm ayakta bakım sunucularını kapsamaktadır. Bu kategori, KİT anketine gelen cevaplarda bu kurumlar dışındakilerin sınıflanamamasıdır.
HS 3.4.5.8		Özelleştirme Kapsamındaki Kurumlar Hariç Tüm Ayakta Bakım Sunucuları	Özelleştirme kapsamında olan kurumlara ait olanlar dışındaki tüm ayakta bakım sunucularını kapsamaktadır. Bu kategori, KİT anketine gelen cevaplarda bu kurumlar dışındakilerin sınıflanamamasıdır.
HS 3.5	HP 3.5	Tıbbi ve Teşhis Laboratuvarları	Bu kategori, tıp profesyonellerine ya da sağlık hizmeti sunan birisi tarafından sevk edilen hastaya analiz veya teşhis hizmetlerini sunan kurumlardan oluşur.
HS 3.6	HP 3.6	Evde Sağlık Hizmeti Sunan Sağlık Hizmeti Sunucuları	Bu kalem, evde ileri hemşirelik hizmet sunan kurumlardan oluşur. Türkiye'de bu kurumlar henüz gelişmediği için Türkiye sınıflamasında yer almamıştır.
HS 3.9.1	HP 3.9.1	Ambulans Hizmetleri	Bu kategori hastaların, kara ya da hava yoluyla, sağlık hizmeti ile birlikte ulaşımını sağlayan birimlerden oluşmaktadır.
	HP 3.9.2	Kan ve Organ Bankaları	Bu kalem, kan ve kan ürünlerini toplayan, depolayan ve değişen; vücut organlarını depolayan ve değişen kurumlardan oluşur. Türkiye'de bağımsız olarak hizmet veren bu türde kurumlar olmadığı için Türkiye sınıflamasında kullanılmamıştır.

	HP 3.9.9	Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	Bu kalem, yukarıdakiler dışında kalan sağlık hizmeti sunucularından oluşur. Örnek olarak, kalp pili izleme hizmetleri, sigara bırakma programları gösterilebilir.
HS 3.10		Ayakta Sağlık Hizmetleri Sunanlar s.d.k.	Bu kategori herhangi bir ayakta sağlık hizmeti sunucusu kategorisine atfedilemeyen sağlık harcamalarında oluşmaktadır.
HS 4	HP 4	Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	Bu kategori, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende tıbbi malzeme sağlamak olan kurumları içermektedir.
HS 4.1	HP 4.1	Eczaneler	Bu kalem, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende ilaç satışı yapmak olan kurumları içermektedir.
HS 4.2	HP 4.2	Gözlük ve Diğer Görme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	Bu kalem, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için perakende gözlük ve diğer görme araçlarının satışını yapmak olan kurumları içermektedir.
HS 4.3	HP 4.3	İşitme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	Bu kalem, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için işitme cihazlarının satışını yapmak olan kurumları içermektedir.
HS 4.4	HP 4.4	Tıbbi Cihazların (optik mallar ve işitme araçları dışında) Perakende Satıcı ve Sunucuları	Bu kalem, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için gözlük ve diğer görme araçları ile işitme cihazları dışında tıbbi malzemelerin satışını yapmak olan kurumları içermektedir.
HS 4.9	HP 4.9	Diğer Tüm İlaç ve Tıbbi Malzeme Satıcıları	Bu kalem, temel faaliyeti genel topluma kişisel ya da hane halkı tüketimi için diğer tüm ilaç ve tıbbi malzemenin satışını yapmak olan kurumları içermektedir. Örneğin evde diyaliz için sıvı satışı.
HS 4.10		Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k.	Bu kategori, yukarıdakilerden herhangi birine atfedilemeyen sağlık harcamalarını içermektedir.
HS 5	HP 5	Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	Bu kategori hem kamu hem de özel sektörde sağlığın korunması ve geliştirilmesi gibi halk sağlığı programlarının sunumu ve yönetimini içermektedir.
HS 6	HP 6	Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	Bu kategori, temel faaliyeti sağlık hizmeti sunan kurumların faaliyetlerini düzenlemek, sağlık politikası ve sağlık sigortasının genel yönetimi olan kurumları içermektedir.
HS 6.1	HP 6.1	Devlet Sağlık Yönetimi	Bu kategori, sağlık politikasının formüle edilmesi ve yönetilmesi, sağlık hizmeti sunucularının lisanslandırılması ve düzenlenmesi dahil tıbbi personel ile hastane, klinik gibi sağlık kurumlarının standartlarının belirlenmesi gibi faaliyetleri içeren devlet sağlık yönetimini kapsamaktadır (sosyal güvenlik hariç).
HS 6.2	HP 6.2	Sosyal Güvenlik Fonlarının Yönetimi	Bu kategori, hastalık nedeniyle ortaya çıkabilecek gelir kayıplarını tazmin eden ve devlet tarafından sağlanan zorunlu sosyal güvenlik fonlarının yönetimini içerir.
HS 6.3	HP 6.3	Diğer Sosyal Sigorta Yönetimi	Bu kategori, devlet tarafından sağlanan zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışındaki sosyal sağlık sigortasının yönetimini kapsamaktadır.
HS 6.4	HP 6.4	Diğer (Özel) Sigorta	Bu kalem, sosyal güvenlik fonları ve diğer sosyal sigorta dışındaki sigorta yönetimini içermektedir.
HS 6.9	HP 6.9	Diğer Tüm Sağlık Yönetimi Hizmet Sunucuları	Bu kategori, sağlık yönetimi sağlayan tüm özel kurumları içermektedir.
	Diğer Endüstriler	HP 7	Bu kalem, ikinci üretici ya da diğer üretici olarak sağlık hizmeti sunan ve başka yerlerde sınıflanamayan endüstrilerden oluşur. Türkiye'de bu kategorinin gelişmemiş olması nedeniyle sınıflama kapsamı içine alınmamıştır.

HS 8		Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Kurumlar	Bu kategori sağlık fonksiyonları sınıflamasında belirtilen sağlıkla ilgili fonksiyonları sunan kurumları içermektedir. Bu sınıflama Üretici Rehberinde önerilen sınıflamadır ve Türkiye genel sağlık harcama sınırı tanımında sağlıkla ilgili fonksiyonlar yer aldığı için bu bölüm eklenmiştir.
HS 8.1		Araştırma Kurumları	Bu kategori, sağlık hizmetleri araştırması yapan kurumları içermektedir.
HS 8.2		Eğitim ve Öğretim Kurumları	Bu kategori, sağlık hizmetleri sunacak personeli yetiştirmek üzere eğitim ve öğretim veren kurumları içermektedir.
HS 8.2.1		Tıp Eğitimi	Bu kategori, tıp eğitimi veren kurumları içermektedir.
HS 8.2.2		Tıp Dışı Eğitim	Bu kategori, tıp eğitimi dışında diğer sağlık profesyonellerinin eğitimi hizmetlerini veren kurumları içermektedir.
HS 8.3		Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	Bu kategori sağlıkla ilgili hizmet sunan ve yukarıda kapsanmayan kurumları içermektedir. Örnek olarak çevre sağlığı hizmeti veren kurumlar gösterilebilir.
	HP 9	Dış Alem	Bu kalem, yurt içindeki birimlerin hizmet sunan dış dünyadaki tüm birimlerden oluşur. Türkiye sınıflamasında kullanılmamıştır.
HS s.d.k.		Sınıflanamayan Diğer Hizmet Sunucuları	Bu kategori, yukarıda sayılan hiçbir hizmet sunucusu kapsamına girmeyen ancak sağlık fonksiyonları olan sağlık hizmeti sunucularını kapsamaktadır.

Bu sınıflama listesinde Türkiye'nin politika gerekleri ile de paralel olarak ilave kategoriler eklenmiştir. Örneğin Sağlık Bakanlığı, üniversite ve SSK hastaneleri finansman kaynaklarına göre genel bütçe, döner sermaye, vakıf ve dernekler alt kategorilerine ayrıştırılmıştır.

EK 2 : TABLOLAR

Tablo 1: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (Trilyon TL), Türkiye 1999

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU 1999 (Trilyon)	FK 1 Genel Devlet	FK 1.1			FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3 Hane Halkı Çalışan Yaşayan Ödemeler	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşlet- meler	FK 3 Diş Alem	TOPLAM
		FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Genel Devlet	FK 1.1.1 Merkezi Devlet	FK 1.1.2 Yerel Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1 Özel Siyasal Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta Şirketleri	FK 2.1+ FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1 Özel Siyasal Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta Şirketleri						
											FK 1.1.1					
HS 1 Hastaneler	1.554,55	654,78	647,10	7,68	899,77	332,31	50,66	12,04	38,62	242,88	1,43	37,34	1.886,86			
HS 1.1 Genel Hastaneler	1.322,32	515,88	512,13	3,75	806,43	142,94	12,02	12,02	129,18	0,19	1,74	1.465,25				
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	14,93	11,55	11,52	0,03	3,39	0,19	0,00					15,12				
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	154,00	76,25	75,92	0,34	77,75	39,56	0,02	0,02	39,54			193,57				
HS 1.4 KİT Belediy ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	63,30	51,10	47,53	3,57	12,20	8,55	0,00		0,49		0,31	71,85				
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	0,00					25,74	0,49		38,13	73,97	1,12	2,11	25,74			
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	0,00					115,33	38,13						115,33			
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	322,07	287,22	287,22		34,85	828,96	33,35	10,16	23,19	673,26	10,30	112,04	1.151,03			
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	0,26				0,26	419,29	22,90	9,09	13,81	396,39			419,55			
HS 3.2 Dis Hekimi Muayenehaneleri	7,99				7,99	157,87	1,58	0,92	0,66	156,29			165,86			
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	0,02				0,02	0,00	0,00						0,02			
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	282,43	275,32	275,32		7,11	112,08	0,04	0,04				112,04	394,51			
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	13,20				13,20	129,32	8,74	0,11	8,63	120,58			142,52			
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları							0,00									
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	18,17	11,90	11,90		6,27	0,09	0,09		0,09				18,26			
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.	0,00					10,30	0,00				10,30		10,30			
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malz. Sunanlar	783,78	220,80	210,46	10,34	562,98	535,49	19,52	12,57	6,95	493,82	1,02	21,14	1.319,27			
HS 4.1 Eczaneler	709,24	220,62	210,28	10,34	488,62	465,94	17,84	10,89	6,95	448,11			1.175,18			
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	74,54	0,18	0,18		74,36	69,55	1,68	1,68	0,00	45,71	1,02	21,14	144,09			
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Araç. Per. Satı ve Sun.	12,46				12,46	1,62	1,62						14,08			
HS 4.3 İşitme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	1,86				1,86	0,06	0,06						1,92			
HS 4.4 Tıbbi Cihazların (Optik Mallar ve İşitme Araçları Dışında) Prk. Stc. Sun.	59,79	0,18	0,18		59,61	45,71	0,00			45,71			105,50			
HS 4.10 Perakende Satış ve Diğer Tıbb. Malz Sunan s.d.k	0,43				0,43	22,16	0,00				1,02	21,14	22,59			
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	4,91	4,91	4,91			1,00	0,00				0,82	0,18	5,91			
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	43,42	11,25	11,25		32,17	51,32	51,32	0,00	51,32	0,00	0,00	0,00	94,74			
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	11,25	11,25	11,25			0,00	0,00						11,25			
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	32,17				32,17	0,00	0,00						32,17			
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta																
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta									51,32				51,32			
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalamı)																
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																
HS 7.2 Özel Hane Halkı																
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																
HS 9 Dış Alem																
HS 10 s.d.k.	162,24	126,68	34,33	92,35	35,56	164,80	52,05	1,55	50,50	23,15	83,08	6,52	327,04			
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	2.870,97	1.305,64	1.195,27	110,37	1.565,33	1.913,88	206,91	36,32	170,59	1.433,11	96,65	177,22	4.784,85			
Yatırım Harcamaları	176,02	126,69	78,66	48,04	49,33	23,67	3,73		3,73	16,32	3,56	0,06	199,69			
Toplam Sağlık Harcaması	3.046,99	1.432,33	1.273,93	158,41	1.614,66	1.937,55	210,63	36,32	174,31	1.449,42	100,22	177,28	4.984,54			
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar	249,15	203,21	202,68	0,53	45,94	10,28				10,28			259,43			
HS 8.1 Araştırma Kurumları	10,42	10,02	10,02										10,02			
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	162,43	116,49	115,96	0,53	45,94	10,28				10,28			172,71			
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	76,70	76,70	76,70										76,70			

Tablo 2: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%), Türkiye 1999

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU (%)	TOPLAM	FK 1			FK 1.1			FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2			FK 2.3 Hane Halkı Cepten Yapılan Ödemeler	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler	FK 3 Dış Alem	
		Genel Devlet	Sosyal Güvenlik Fonları Harç Genel Devlet	FK 1.1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Harç Genel Devlet	FK 1.1.1.1 Merkezi Devlet	FK 1.1.1.2 Yerel Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1 Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta Şirketleri	FK 2.1+ Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1+ Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta					FK 2.3 Hane Halkı Cepten Yapılan Ödemeler
HS 1 Hastaneler	100,00	82,39	34,70	34,30	0,41	47,69	17,61	2,69	0,64	2,05	12,87	0,08	0,00	1,98				
HS 1.1 Genel Hastaneler	100,00	90,24	35,21	34,95	0,26	55,04	9,76	0,82	0,00	8,82	0,00	0,12						
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	100,00	98,75	76,35	76,16	0,19	22,40	1,25	0,00	0,00	0,00	1,25	0,00	0,00	0,00				
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	100,00	79,56	39,39	39,22	0,17	40,17	20,44	0,01	0,00	0,00	20,43	0,00	0,00	0,00				
HS 1.4 KIT Belediye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	100,00	88,10	71,12	66,16	4,96	16,98	11,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,90			
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	1,90	0,00	1,90	0,00	0,00	0,00	0,00	1,20	96,89		
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	33,06	0,00	33,06	64,13	0,97	1,83					
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																		
HS 3 Avakta Bakım Sunanlar	100,00	27,98	24,95	24,95	0,00	3,03	72,02	2,90	0,88	2,01	58,49	0,89	9,73					
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	100,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,06	99,94	5,46	2,17	3,29	94,48	0,00	0,00					
HS 3.2 Dis. Hekim Muayenehaneleri	100,00	4,82	0,00	0,00	0,00	4,82	95,18	0,95	0,55	0,40	94,23	0,00	0,00					
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
HS 3.4 Avakta Hasta Bakım Merkezleri	100,00	71,59	69,79	69,79	0,00	1,80	28,41	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	28,40				
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	100,00	9,26	0,00	0,00	0,00	9,26	90,74	6,13	0,08	6,06	84,61	0,00	0,00					
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları																		
HS 3.9 Diğer Avakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	100,00	99,51	65,17	65,17	0,00	34,34	0,49	0,49	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00					
HS 3.10 Avakta Bakım Sunanlar s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00					
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	100,00	59,41	16,74	15,95	0,78	42,67	40,59	1,48	0,95	0,53	37,43	0,08	1,60					
HS 4.1 Eczaneler	100,00	60,35	18,77	17,89	0,88	41,58	39,65	1,52	0,93	0,59	38,13	0,00	0,00					
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	100,00	51,73	0,12	0,12	0,00	51,61	48,27	1,17	1,17	0,00	31,72	0,71	14,67					
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Araçlarının Para. Satıcı ve Sun.ı	100,00	88,49	0,00	0,00	0,00	88,49	11,51	11,51	11,51	0,00	0,00	0,00	0,00					
HS 4.3 İştirak Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	100,00	96,88	0,00	0,00	0,00	96,88	3,13	3,13	3,13	0,00	0,00	0,00	0,00					
HS 4.4 Tıbbi Cihazı. (Optik Mal. ve İşitm. Araç. Diğ.) Pk. Stc. Sun.	100,00	56,67	0,17	0,17	0,00	56,50	43,33	0,00	0,00	0,00	43,33	0,00	0,00					
HS 4.10 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k.	100,00	1,90	0,00	0,00	0,00	1,90	98,10	0,00	0,00	0,00	0,00	4,52	93,58					
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	100,00	83,08	83,08	83,08	0,00	0,00	16,92	0,00	0,00	0,00	0,00	13,87	3,05					
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	100,00	45,83	11,87	11,87	0,00	33,96	54,17	54,17	0,00	54,17	0,00	0,00	0,00					
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta																		
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta																		
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																		
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalanı)																		
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																		
HS 7.2 Özel Hane Halkı																		
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																		
HS 9 Dış Alem																		
HS 10 s.d.k.																		
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	100,00	60,00	27,29	24,98	2,31	32,71	40,00	4,32	0,76	3,57	29,95	2,02	3,70					
Yatırım Harcamaları	100,00	88,15	63,44	39,39	24,06	24,70	11,85	1,87	0,00	1,87	8,17	1,79	0,03					
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	61,13	28,74	25,66	3,18	32,39	38,87	4,23	0,73	3,50	29,08	2,01	3,56					
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar (*)	259,43	249,15	203,21	202,68	0,53	45,94	10,28											
HS 8.1 Araştırma Kurumları	10,02	10,02	10,02	10,02														
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	172,71	162,43	116,49	115,96	0,53	45,94	10,28											
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	76,70	76,70	76,70	76,70														

(*) Trilyon TL

Tablo 3: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Toplam Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%), Türkiye 1999

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3 Hane Halkı Cepren Örtülen Ödemeleri	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler	FK 3 Dış Alem	
		FK 1 Genel Devlet	FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Haric Genel Devlet		FK 1.1.1 Devlet	FK 1.1.2 Sosyal Güvenlik Fonları		FK 2.1 Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1+ Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1+ Özel Sigorta					FK 2.2 Özel Sigorta
			FK 1.1.1.1 Merkezi	FK 1.1.1.2 Yerel		FK 1.1.2.1 Yönetim	FK 2.1+ Özel Sigorta										
HS 1 Hastaneler	37,85	51,02	45,71	50,80	4,85	55,73	17,15	24,05	33,15	22,16	16,76	1,43	21,06				
HS 1.1 Genel Hastaneler	29,40	43,40	36,02	40,20	2,37	49,94	7,38	5,71	33,09	0,00	8,91	0,00	0,98				
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	3,88	0,49	0,81	0,90	0,02	0,21	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	1,44	2,08	3,57	3,73	2,25	0,76	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 1.4 KİT Belediye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,33	0,23	0,00	0,28	0,00	0,31	14,07				
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	2,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,95	18,10	0,00	21,88	5,10	1,12	1,19				
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.																	
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																	
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	23,09	10,57	20,05	22,55	0,00	2,16	42,78	15,84	27,98	13,30	46,45	10,28	63,20				
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	8,42	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02	21,64	10,87	25,04	7,92	27,35	0,00	0,00				
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	3,33	0,26	0,00	0,00	0,00	0,49	8,15	0,75	2,53	0,38	10,78	0,00	0,00				
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	7,91	9,27	19,22	21,61	0,00	0,44	5,78	0,02	0,11	0,00	0,00	0,00	63,20				
HS 3.5 Tıbbi ve Teshis Amaçlı Laboratuvarlar	2,86	0,43	0,00	0,00	0,00	0,82	6,67	4,15	0,30	4,95	8,32	0,00	0,00				
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları																	
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	0,37	0,60	0,83	0,93	0,00	0,39	0,00	0,04	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00				
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	10,28	0,00				
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	26,47	25,72	15,42	16,82	6,53	34,87	27,64	9,27	34,60	3,99	34,07	1,02	11,92				
HS 4.1 Eczaneler	23,58	23,28	15,40	16,51	6,53	30,26	24,05	8,47	29,98	3,99	30,92	0,00	0,00				
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	2,89	2,45	0,01	0,01	0,00	4,61	3,59	0,80	4,63	0,00	3,15	1,02	11,92				
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görmeye Araç, Pera. Satıcı ve Sunucuları	0,28	0,41	0,00	0,00	0,00	0,77	0,08	0,77	4,46	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 4.3 İstihale Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	0,04	0,06	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,03	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 4.4 Tıbbi Cihaz (Optik Mal. ve İsit. Ateç. Dışında) Prk. Stc. Sun.	2,12	1,96	0,01	0,01	0,00	3,69	2,36	0,00	0,00	0,00	3,15	0,00	0,00				
HS 4.10 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k.	0,45	0,01	0,00	0,00	0,00	0,03	1,14	0,00	0,00	0,00	0,00	1,02	11,92				
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	0,12	0,16	0,34	0,39	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,82	0,10				
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	1,90	1,43	0,79	0,88	0,00	1,99	2,65	24,37	0,00	29,44	0,00	0,00	0,00				
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	0,23	0,37	0,79	0,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	0,65	1,06	0,00	0,00	0,00	1,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta	1,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,65	24,37	0,00	29,44	0,00	0,00	0,00				
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																	
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalanı)																	
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																	
HS 7.2 Özel Hane Halkı																	
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																	
HS 9 Dış Alem																	
HS 10 s.d.k.	6,56	5,32	8,84	2,69	58,30	2,20	8,51	24,71	4,27	28,97	1,60	82,90	3,68				
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	95,99	94,22	91,15	93,83	69,94	96,94	98,78	98,23	100,00	97,86	98,87	96,44	99,97				
Yatırım Harcamaları	4,01	5,78	8,85	6,17	30,33	3,06	4,12	1,77	0,00	2,14	1,13	3,56	0,03				
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00				
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar (*)	259,43	249,15	203,21	202,68	0,53	45,94	10,28										
HS 8.1 Araştırma Kurumları	10,02	10,02	10,02	10,02													
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	172,71	162,43	116,49	115,96	0,53	45,94	10,28										
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	76,70	76,70	76,70	76,70													

(*) Trilyon TL

Tablo 4: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%), Türkiye 1999

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	
		FK 1 Genel Devlet	FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Haric Genel Devlet		FK 1.1.1 Devlet	FK 1.1.1.1 Merkezli Yönetim	FK 1.1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1	FK 2.2	FK 2.3 Hane Halki Cepken Örtünme Ödemeleri	FK 2.1	FK 2.2 Sosyal Sigorta Şirketleri				FK 2.3 Hane Halki Cepken Örtünme Ödemeleri
			FK 1.1.1.1 Merkezli Yönetim	FK 1.1.1.2 Yerel Yönetim												
HS 1 Hastaneler	39.43	54.15	50.15	54.14	6.96	57.48	17.36	24.49	33.15	22.64	16.95	1.48	21.07			
HS 1.1 Genel Hastaneler	30.62	46.06	39.51	42.85	3.40	51.52	7.47	5.81	33.09	0.00	9.01	0.00	0.98			
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri		0.52	0.88	0.96	0.03	0.22	0.01	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00			
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	4.05	5.36	5.84	6.35	0.30	4.97	2.07	0.01	0.06	0.00	2.76	0.00	0.00			
HS 1.4 KİT Belediye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	1.50	2.20	3.91	3.98	3.23	0.78	0.45	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.82			
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	0.54	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.34	0.00	0.24	0.00	0.29	0.00	0.32	14.07		
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	2.41	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6.03	18.43	0.00	22.35	5.16	1.16	1.19			
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	24.06	11.22	22.00	24.03	0.00	2.23	43.31	16.12	27.98	13.59	46.98	10.66	63.22			
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	8.77	0.01	0.00	0.00	0.00	0.02	21.91	11.07	25.04	8.10	27.66	0.00	0.00			
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	3.47	0.28	0.00	0.00	0.00	0.51	8.25	0.76	2.53	0.39	10.91	0.00	0.00			
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	3.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	8.24	9.84	21.09	23.03	0.00	0.45	5.86	0.02	0.11	0.00	0.00	0.00	63.22			
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	2.98	0.46	0.00	0.00	0.00	0.84	6.76	4.22	0.30	5.06	8.41	0.00	0.00			
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları																
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	0.38	0.63	0.91	1.00	0.00	0.40	0.00	0.04	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00			
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.	0.22	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.54	0.00	0.00	0.00	0.00	10.66	0.00			
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	27.57	27.30	16.91	17.61	9.37	35.97	27.98	9.43	34.60	4.07	34.46	1.06	11.93			
HS 4.1 Eczaneler	24.56	24.70	16.90	17.59	9.37	31.22	24.35	8.62	29.98	4.07	31.27	0.00	0.00			
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	3.01	2.60	0.01	0.02	0.00	4.75	3.63	0.81	4.63	0.00	3.19	1.06	11.93			
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Arac. Per. Sat. ve Sunu.	0.29	0.43	0.00	0.00	0.00	0.80	0.08	0.78	4.46	0.00	0.00	0.00	0.00			
HS 4.3 İstifme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	0.04	0.06	0.00	0.00	0.00	0.12	0.00	0.03	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00			
HS 4.4 Tıbbi Cih. (Optik Mal./İsit. Araç. Dışın) Prk. Stc. Sun.	2.20	2.08	0.01	0.02	0.00	3.81	2.39	0.00	0.00	0.00	3.19	0.00	0.00			
HS 4.10 Perak. Satış ve Diğer Tıbbi Malz. Sunanlar s.d.k.	0.47	0.01	0.00	0.00	0.00	0.03	1.16	0.00	0.00	0.00	0.00	1.06	11.93			
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	0.12	0.17	0.38	0.41	0.00	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.85	0.10			
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	1.98	1.51	0.86	0.94	0.00	2.06	2.68	24.80	0.00	30.08	0.00	0.00	0.00			
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	0.24	0.39	0.86	0.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	0.67	1.12	0.00	0.00	0.00	2.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta																
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta	1.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.68	24.80	0.00	30.08	0.00	0.00	0.00			
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalanı)																
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																
HS 7.2 Özel Hane Halkı																
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																
HS 9 Dis Alem																
HS 10 s.d.k.	6.83	5.65	9.70	2.87	83.67	2.27	8.61	25.16	4.27	29.60	1.62	85.96	3.68			
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00			
Yatırım Harcamaları (*)	199.69	176.02	126.69	78.66	48.04	49.33	23.67	3.73	16.32	3.73	16.32	3.56	0.06			
Toplam Sağlık Harcaması	4.984.54	3.046.99	1432.33	1273.93	158.41	1614.66	1937.55	210.63	36.32	174.31	1.449.42	100.22	177.28			
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar	259.43	249.15	203.21	202.68	0.53	45.94	10.28									
HS 8.1 Araştırma Kurumları	10.02	10.02	10.02	10.02												
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	172.71	162.43	116.49	115.96	0.53	45.94	10.28									
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	76.70	76.70	76.70	76.70												

(*) Trilyon TL.

Tablo 5: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (Trilyon TL), Türkiye 1999

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU 1999 (Trilyon)	FK 1.1										FK 1.2				FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3		FK 2.4		FK 2.5	
	FK 1 Genel Devlet	FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Haric Genel Devlet			FK 1.1.1			FK 1.1.2			FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları		FK 2.1		FK 2.2		FK 2.3		FK 2.4		FK 2.5			
		FK 1.1.1.1 Merkezli Devlet	FK 1.1.1.2 Yerel Yönetim	FK 1.1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1.1 Oza Sosyal Sigorta	FK 2.1.2 Özel Sigorta	FK 2.2 Oza Sosyal Sigorta Şirketleri	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.3 Hane Halkı Cepten yapılan Ödemeler	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler	FK 2.5 Diş	FK 2.5 Ailem	FK 2.5 TOPLAM										
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	SF 1 1.542,38	742,09	736,60	5,49	800,29	954,96	83,81	23,51	60,30	744,42	4,87	121,86	2.497,34											
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	SF 1.1 870,09	422,41	419,43	2,98	447,68	144,17	40,45	10,87	29,58	84,51	0,43	18,78	1.014,26											
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.	SF 1.2																							
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	SF 1.3 672,30	319,68	317,17	2,51	352,62	810,81	43,38	12,65	30,73	659,92	4,44	103,07	1.483,11											
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.	SF 1.4																							
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	SF 2 39,65	23,21	23,08	0,13	16,44	5,61	0,79		0,79	3,33	0,40	1,09	45,26											
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri	SF 3																							
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	SF 4 38,17	31,89	31,77	0,11	6,28	132,37	4,74		4,74	120,58	3,42	3,63	170,54											
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	SF 5 777,13	222,36	211,04	11,32	554,77	579,63	19,79	12,75	7,04	493,82	27,17	38,85	1.356,76											
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	SF 5.1 710,59	221,97	210,86	11,11	488,62	500,85	17,70	10,89	6,81	448,11	13,19	21,85	1.211,44											
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	SF 5.2 46,75	134,07	133,87	0,21	46,75	1,86	1,86						48,61											
SF 5.10 s.d.k	SF 5.10 19,79	0,39	0,18	0,21	19,40	76,91	0,23		0,23	45,71	13,98	16,99	96,70											
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malz.	SF 1-SF 5 2.397,33	1.019,55	1.002,49	17,05	1.377,78	1.672,57	109,13	36,26	72,87	1.362,15	35,86	165,43	4.069,90											
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	SF 6 134,07	134,07	133,87	0,21		2,29	0,43		0,43		0,90	0,96	136,36											
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	SF 7 39,98	11,25	11,25		28,73	55,16	51,32		51,32		2,60	1,24	95,14											
SF 10 s.d.k	SF 10 299,57	140,77	47,65	93,11	158,80	183,88	46,01	0,06	45,95	70,97	57,29	9,62	483,45											
Toplam Cari Sağlık Harcaması		2.870,95	1.305,64	1.195,26	110,37	1.913,90	206,89	36,32	170,57	1.433,12	96,65	177,25	4.784,85											
SİF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum. Sermaye Yatırımı	SİF 1 176,02	126,69	78,66	48,04	49,33	23,67	3,73		3,73	16,32	3,57	0,05	199,69											
Toplam Sağlık Harcaması		3.046,97	1.432,33	1.273,92	158,41	1.937,57	210,62	36,32	174,30	1.449,44	100,22	177,30	4.984,54											
SİF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	SİF 2 224,31	178,37	177,82	0,53	45,94	10,28				10,28			234,59											
SİF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	SİF 3 10,02	10,02	10,02										10,02											
SİF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	SİF 4 0,09	0,09	0,09										0,09											
SİF 5 Çevre Sağlığı	SİF 5 14,73	14,73	14,73										14,73											
SİF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yarımda Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu	SİF 6																							
SİF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yön. ve Sunumu	SİF 7																							

Tablo 6: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 1999

FINANS KURUMU x SAĞLIK FONKSİYONU (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	FK 3		
		FK 1.1 Genel Devlet	FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Genel Devlet	FK 1.1.1 Merkezi Devlet	FK 1.1.2 Yerel Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1	FK 2.2 Özel Sigortaları	FK 2.1+ FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1 Özel Sosyal Sigorta	FK 2.2 Özel Sigortaları	FK 2.3 Hane Halkı Çaplı Ödemeler					FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	100,00	61,76	29,72	29,50	0,22	32,05	38,24	3,36	0,94	2,41	29,81	0,20	4,88					
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	100,00	85,79	41,65	41,35	0,29	44,14	14,21	3,99	1,07	2,92	8,33	0,04	1,85					
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.																		
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	100,00	45,33	21,55	21,39	0,17	23,78	54,67	2,92	0,85	2,07	44,50	0,30	6,95					
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.																		
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	100,00	87,60	51,28	50,99	0,29	36,32	12,40	1,75	0,00	1,75	7,36	0,88	2,41					
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																		
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	100,00	22,38	18,70	18,63	0,06	3,68	77,62	2,78	0,00	2,78	70,70	2,01	2,13					
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	100,00	57,28	16,39	15,55	0,83	40,89	42,72	1,46	0,94	0,52	36,40	2,00	2,86					
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	100,00	58,66	18,32	17,41	0,92	40,33	41,34	1,46	0,90	0,56	36,99	1,09	1,80					
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	100,00	96,17	0,00	0,00	0,00	96,17	3,83	3,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
SF 5.10 s.d.k	100,00	20,47	0,40	0,19	0,22	20,06	79,53	0,24	0,00	0,24	47,27	14,46	17,57					
SF 1-SF 5 Kişiyeye Yönelik Sağlık Hizmetleri ve Malz.	100,00	58,90	25,05	24,63	0,42	33,85	41,10	2,68	0,89	1,79	33,47	0,88	4,06					
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	100,00	98,32	98,32	98,17	0,15	0,00	1,68	0,32	0,00	0,32	0,00	0,66	0,70					
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	100,00	42,02	11,82	11,82	0,00	30,20	57,98	53,94	0,00	53,94	0,00	2,73	1,30					
SF 10 s.d.k	100,00	61,96	29,12	9,86	19,26	32,85	38,04	9,52	0,01	9,50	14,68	11,85	1,99					
Toplam Cari Sağlık Harcaması	100,00	60,00	27,29	24,98	2,31	32,71	40,00	4,32	0,76	3,56	29,95	2,02	3,70					
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı	100,00	88,15	63,44	39,39	24,06	24,70	11,85	1,87	0,00	1,87	8,17	1,79	0,03					
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	61,13	28,74	25,56	3,18	32,39	38,87	4,23	0,73	3,50	29,08	2,01	3,56					
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)	234,59	224,31	178,37	177,82	0,53	45,94	10,28				10,28							
SIF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	10,02	10,02	10,02	10,02														
SIF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,09	0,09	0,09	0,09														
SIF 5 Çevre Sağlığı	14,73	14,73	14,73	14,73														
SIF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yararlı Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																		
SIF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu																		

(*) Trilyon TL

Tablo 7: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Toplam Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%) Türkiye, 1999

FINANS KURUMU x HİZMET SUNUCULARI 1999 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2				FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3		FK 2.4		FK 2.5					
		FK 1 Genel Devlet	FK 1.1.1 Merkezi Devlet	FK 1.1.2 Sosyal Fonları	FK 1.1.2 Yerel Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1 Sosyal Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1+FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1 Sosyal Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.3 Hane Halkı Cepten Alınan Ödemeleri	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler	FK 3 Dış Alem	FK 2.3		FK 2.4		FK 2.5			
																FK 2		FK 2.3		FK 2.4		FK 2.5	
																Özel	Sektör	Özel	Sektör	Özel	Sektör	Özel	Sektör
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	50,10	50,62	51,81	57,82	3,47	49,56	39,79	64,73	34,60	51,36	4,86	68,73											
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	20,35	28,56	29,49	32,92	1,88	27,73	19,21	29,93	16,97	5,83	0,43	10,59											
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.																							
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	29,75	22,06	22,32	24,90	1,58	21,84	20,60	34,83	17,63	45,53	4,43	58,13											
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.																							
SF 2 Rehabilitte Edici Hizmetler	0,91	1,30	1,62	1,81	0,08	1,02	0,38	0,00	0,45	0,23	0,40	0,61											
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																							
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,42	1,25	2,23	2,49	0,07	0,39	2,25	0,00	2,72	8,32	3,41	2,05											
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	27,22	25,51	15,52	16,57	7,15	34,36	29,92	35,10	4,04	34,07	27,11	21,91											
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	24,30	23,32	15,50	16,55	7,01	30,26	25,85	8,40	29,98	30,92	13,16	12,32											
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	0,98	1,53	0,00	0,00	0,00	2,90	0,10	0,88	5,12	0,00	0,00	0,00											
SF 5.10 s.d.k	1,94	0,65	0,03	0,01	0,13	1,20	3,97	0,11	0,00	0,13	3,15	9,58											
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzemeler	81,65	78,68	71,18	78,69	10,76	85,33	86,32	99,83	41,81	93,98	35,78	93,31											
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	2,74	4,40	9,36	10,51	0,13	0,00	0,12	0,20	0,25	0,00	0,90	0,54											
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	1,91	1,31	0,79	0,88	0,00	1,78	2,85	0,00	29,44	0,00	2,59	0,70											
SF 10 s.d.k	9,70	9,83	9,83	3,74	58,78	9,84	9,49	0,17	26,36	4,90	57,16	5,43											
Toplam Cari Sağlık Harcaması	95,99	94,22	91,15	93,83	69,67	96,94	98,78	100,00	97,86	98,87	96,44	99,97											
SİF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı	4,01	5,78	8,85	6,17	30,33	3,06	1,22	1,77	2,14	1,13	3,56	0,03											
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00											
SİF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)	234,59	224,31	178,37	177,82	0,53	45,94	10,28																
SİF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	10,02	10,02	10,02	10,02																			
SİF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,09	0,09	0,09	0,09																			
SİF 5 Çevre Sağlığı	14,73	14,73	14,73	14,73																			
SİF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																							
SİF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu																							

(*) Trilyon TL

Tablo 8: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%) Türkiye, 1999

FİNANS KURUMU x SAĞLIK FONKSİYONU 1999 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5
		FK 1 Genel Devlet	FK 1.1 Sosyal Güvenlik Fonları Harıç Genel Devlet	FK 1.1.1 Merkezi Devlet	FK 1.1.1.1 Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1 Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta Şirketleri	FK 2.1+FK 2.2 Özel Sigorta	FK 2.1 Özel Sigorta	FK 2.2 Özel Sigorta Şirketleri	FK 2.3 Hane Halkı Cepten Çıkarılan Ödemeler	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşletmeler	FK 3 Dış Alem
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	SF 1	52,19	53,72	61,63	4,97	51,13	49,90	40,51	64,73	35,35	51,94	5,04	68,75		
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	SF 1.1	21,20	30,31	35,09	2,70	28,60	7,53	19,55	29,93	17,34	5,90	0,44	10,60		
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.	SF 1.2														
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	SF 1.3	31,00	23,42	26,54	2,27	22,53	42,36	20,97	34,83	18,02	46,05	4,59	58,15		
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.	SF 1.4														
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	SF 2	0,95	1,38	1,93	0,12	1,05	0,29	0,38	0,00	0,46	0,23	0,41	0,61		
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri	SF 3														
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	SF 4	3,56	1,33	2,44	0,10	0,40	6,92	2,29	0,00	2,78	8,41	3,54	2,05		
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	SF 5	28,36	27,07	17,66	10,26	35,44	30,29	9,57	35,10	4,13	34,46	28,11	21,92		
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	SF 5.1	25,32	24,75	17,64	10,07	31,22	26,17	8,56	29,98	3,99	31,27	13,65	12,33		
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	SF 5.2	1,02	1,63	0,00	0,00	2,99	0,10	0,90	5,12	0,00	0,00	0,00	0,00		
SF 5.10 s.d.k	SF 5.10	2,02	0,69	0,02	0,19	1,24	4,02	0,11	0,00	0,13	3,19	14,46	9,59		
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzemeler	SF 1-SF 5	85,06	83,50	83,87	15,45	88,02	87,39	52,75	99,83	42,72	95,05	37,10	93,33		
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	SF 6	2,85	4,67	11,20	0,19	0,00	0,12	0,21	0,00	0,25	0,00	0,93	0,54		
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	SF 7	1,99	1,39	0,94	0,00	1,84	2,88	24,81	0,00	30,09	0,00	2,69	0,70		
SF 10 s.d.k	SF 10	10,10	10,43	3,99	84,36	10,14	9,61	22,24	0,17	26,94	4,95	59,28	5,43		
Toplam Cari Sağlık Harcaması		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		
Sİ.F 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Serm. Yatırımı (*)	Sİ.F 1	199,69	176,02	78,66	48,04	49,33	23,67	3,73		3,73	16,32	3,57	0,05		
Toplam Sağlık Harcaması		4,984,54	3,046,97	1,432,33	1,273,92	1,614,64	1,937,57	210,62	36,32	174,30	1,449,44	100,22	177,30		
Sİ.F 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	Sİ.F 2	234,59	224,31	178,37	177,82	45,94	10,28								
Sİ.F 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	Sİ.F 3	10,02	10,02	10,02	10,02										
Sİ.F 4 Gıda, Hiyen ve İçme Suyu Kontrolü	Sİ.F 4	0,09	0,09	0,09	0,09										
Sİ.F 5 Çevre Sağlığı	Sİ.F 5	14,73	14,73	14,73	14,73										
Sİ.F 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu	Sİ.F 6														
Sİ.F 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu	Sİ.F 7														

(*) Trilyon TL

Tablo 9: Hizmet Sunucular Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (Trilyon TL), Türkiye 1999

HİZMET SUNUCUSU x SAĞLIK FONKSİYONU 1999 (Trilyon)	HS 1		HS 2		HS 3		HS 4		HS 5		HS 6							HS 7	HS 8	HS 9	HS 10			
	HS 1.1	HS 1.2	HS 2.1	HS 2.2	HS 3.1	HS 3.2	HS 3.3	HS 3.4	HS 3.5	HS 3.6	HS 3.9	HS 4.1	HS 4.2-4.9	HS 5.1	HS 6.1	HS 6.2	HS 6.3	HS 6.4	HS 6.9	HS 7	HS 8	HS 9	HS 10	
	HS 1.1.1	HS 1.1.2	HS 2.1.1	HS 2.1.2	HS 3.1.1	HS 3.1.2	HS 3.1.3	HS 3.1.4	HS 3.1.5	HS 3.1.6	HS 3.1.9	HS 4.1.1	HS 4.1.2-4.1.9	HS 5.1.1	HS 6.1.1	HS 6.1.2	HS 6.1.3	HS 6.1.4	HS 6.1.9	HS 7	HS 8	HS 9	HS 10	
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	1.803,98	828,60	419,55	165,86	0,02	243,17																		2.632,58
SF 1.1 Yabancı Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	1.038,06	0,00																						1.038,06
SF 1.2 Cümlü Bakım Hizmetleri		1,08					1,08																	1,08
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz	765,94	827,50	419,55	165,86	0,02	242,07																		1.593,44
SF 1.3.1 Temel Tıbbi ve Teşhis Hizmetleri	719,26	661,64	419,55		0,02	242,07																		1.380,90
SF 1.3.2 Ayakta Ağır ve Diğer Sağlık Hizmetleri	46,68	165,86		165,86																				212,54
SF 1.4 Evde Bakım Hizmetleri																								
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	42,51	0,00																						42,51
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																								
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,55	181,17					20,40	142,51		18,26														184,72
SF 4.1 Klinik Laboratuvar		156,27					13,76	142,51																156,27
SF 4.2 Teşhis Amaçlı Görüntüleme																								
SF 4.3 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma		24,90					6,64			18,26														24,90
SF 4.9 Diğer Tüm Yardımcı Sağlık Hizmetleri																								
SF 4.10 s.d.k	3,55	0,00																						3,55
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	0,57	0,00																						1.308,33
SF 5.1 ilaçlar ve Diğer Tıbbi Sırt Malzemeleri		0,00																						1.175,18
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malz.		0,00																						121,50
SF 5.10 s.d.k	0,57	0,00																						12,65
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malz.	1.850,61	1.009,77	419,55	165,86	0,02	263,57	142,51			18,26														4.169,14
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	0,01	116,44					116,44																	122,36
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	0,00	0,00																						94,74
SF 10 s.d.k	65,76	0,00																						332,83
Toplam Cari Sağlık Harcaması	1.916,38	1.126,21	419,55	165,86	0,02	380,01	142,51			18,26														332,83
SF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum. Serm. Yat.	90,14	0,15					0,15																	109,40
Toplam Sağlık Harcaması	2.006,52	1.126,36	419,55	165,86	0,02	380,16	142,51			18,26														442,23
SF 2 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum. Serm. Yat.	77,64																							234,59
SF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme																								115,96
SF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü																								10,02
SF 5 Çevre Sağlığı																								0,09
SF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardımla Etmek İçin Ayrıntılı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																								14,73
Sağlık İlgili Nakdi Fayd. Yön. ve Sunumu																								SİF 7

Tablo 10: Hizmet Sunucular Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 1999

HİZMET SUNUCUSU x SAĞLIK FONKSİYONU 1999 (%)	HS 1		HS 2		HS 3		HS 4		HS 5		HS 6					HS 7	HS 8	HS 9	HS 10						
	HS 1.1	HS 1.2	HS 3.1	HS 3.2	HS 3.3	HS 3.4	HS 3.5	HS 3.6	HS 3.9	HS 4.1	HS 4.2-4.9	HS 5 Halk Sağlığı Programları Sunumu ve Yönetimi ve Sporla Yönelimi	HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sporla Yönelimi	HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi ve Sporla Yönelimi	HS 6.2 Sosyal Sporla Yönelimi	HS 6.3 Sosyal Sporla Yönelimi	HS 6.4 Diğer Sağlık Sigorta Yönetimi	HS 6.9 Tüm Diğer Sağlık Yönetimi	HS 7 Tüm Diğer Endüstriyel Kurumlar	HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar	HS 9 HS 9 Diğer Kalemler	HS 10 Sınıflandırmaya Dâir Diğer Kalemler			
	68.53	100.00	15.94	6.30	0.00	9.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	68.53	100.00	15.94	6.30	0.00	9.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.1 Yatam Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	100.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.2 Gündüz Bakım Hizmetleri	100.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	48.07	51.93	26.33	10.41	0.00	15.19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.3.1 Temel Tıbbi ve Teşhis Hizmetleri	52.09	47.91	30.38	0.00	0.00	17.53	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.3.2 Ayakta Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	21.96	78.04	0.00	78.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1.4 Evde Bakım Hizmetleri																									
SF 2 Rehabilitatif Edici Hizmetler																									
SF 2.1																									
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																									
SF 3.1																									
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri																									
SF 4.1 Klinik Laboratuvar	1.92	98.08	0.00	0.00	0.00	11.04	77.15	9.89	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 4.2 Teşhis Amaçlı Görüntüleme	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	8.81	91.19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 4.3 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	26.67	0.00	73.33	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 4.9 Diğer Tüm Yardımcı Sağlık Hizmetleri																									
SF 4.10 s.d.k	100.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	99.96	89.75	10.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzem.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 5.10 s.d.k	4.51	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	95.49	0.00	95.49	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1-SF 5 Kişiyeye Yönelik Sağlık Hizm. ve Malz.	44.39	24.22	10.06	3.98	0.00	6.32	3.42	0.44	0.00	31.39	28.19	3.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	0.01	95.16	0.00	0.00	0.00	95.16	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.83	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	11.87	33.96	0.00	54.17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 10 s.d.k	16.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Toplam Cari Sağlık Harcaması	100.00	100.00	40.05	3.47	0.00	7.94	2.98	0.38	0.00	27.35	24.56	2.79	0.12	1.98	0.24	0.67	0.00	1.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 1 Sağlık Hizmeti Sunum Kurum. Serim. Yat.	45.14	0.08	0.00	0.00	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Toplam Sağlık Harcaması	46.14	22.60	8.42	3.33	0.00	7.63	2.68	0.37	0.00	26.26	23.58	2.68	0.12	1.90	0.23	0.65	0.00	1.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
SF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)	77.64	234.59																	115.96					40.99	
SF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	10.02																		10.02						
SF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0.09																		0.09						
SF 5 Çevre Sağlığı	14.73	14.53				14.53													0.20						
SF 6 Hastalıkla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yarımdan Oluşan Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																									
SF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Fayda Yönet. ve Sun.																									
SF 7.1																									

(*) Trilyon TL

Tablo 11: Hizmet Sunucular Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 1999

HİZMET SUNUCUSU x SAĞLIK FONKSİYONU 1999 (%)	HS 1		HS 2		HS 3			HS 4			HS 5			HS 6			HS 7	HS 8	HS 9	HS 10	
	TOPLAM	Hasta neler	HS 3.1 Bakım Sunu cuları	HS 3.2 Hasta HS 3.1 Hizmeti	HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli	HS 3.3.3 Diğer Sağlık Personeli	HS 3.3.4 Ayakta Hasta Bakım	HS 3.3.5 Evde Sağlık Hizmetleri	HS 3.3.6 Diğer Sağlık Hizmetleri	HS 4.1 Eczacılar	HS 4.2-4.9 Diğer Sağlık Hizmetleri	HS 5.1 Sağlık Programları	HS 6.1 Sağlık Sigortası	HS 6.2 Sosyal Sigorta	HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta	HS 6.4 Diğer Sosyal Sigorta	HS 6.9 Diğer Sağlık Hizmetleri	HS 8 Sağlık İlgili Mali ve Hizmet Sunan Kurumlar	HS 9	HS 10 Sınıflandırmayan Diğer Kalemler	
																					HS 1.1
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	52,82	89,91	73,33	100,00	100,00	100,00	69,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	SF 1.1	20,83	51,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.	SF 1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz	SF 1.3	31,97	38,17	73,24	100,00	69,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.3.1 Tıbbi ve Teğhis Hizmetleri	SF 1.3.1	27,70	33,85	56,89	100,00	69,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.3.2 Ayakta Ağz ve Dış Sağlığı Hizmetleri	SF 1.3.2	4,26	2,33	16,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.	SF 1.4																				
SF 2 Rehabilitate Edici Hizmetler	SF 2	0,85	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri	SF 3																				
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	SF 4	3,71	0,18	17,62	0,00	0,00	5,37	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 4.1 Klinik Laboratuvar	SF 4.1	3,14	0,00	15,98	0,00	0,00	3,62	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 4.2 Teğhis Amaçlı Görüntüleme	SF 4.2																				
SF 4.3 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma	SF 4.3	0,50	0,00	1,64	0,00	0,00	1,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 4.9 Diğer Tüm Yardımcı Sağlık Hizmetleri	SF 4.9																				
SF 4.10 s.d.k	SF 4.10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 5 Ayakta Hasabara Verilen Tıbbi Malzemeler	SF 5	26,27	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	SF 5.1	23,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malze.	SF 5.2	2,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 5.10 s.d.k	SF 5.10	0,25	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 1-SF 5 Kısıtlı Yönelik Sağlık Hizm. ve Malz.	SF 1-SF 5	83,64	92,23	90,95	100,00	69,33	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	SF 6	2,45	0,00	9,04	0,00	0,00	30,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	SF 7	1,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 10 s.d.k	SF 10	8,00	3,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toplam Cari Sağlık Harcaması		95,99	95,51	99,99	100,00	100,00	99,96	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum. Serm. Yat.	SIF 1	4,01	4,49	0,01	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toplam Sağlık Harcaması		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğit. ve Öğretimi (*)	SIF 2	234,59	77,64																		
SIF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	SIF 3	10,02																			
SIF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	SIF 4	0,09																			
SIF 5 Çevre Sağlığı	SIF 5	14,73		14,53																	
SIF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım Etmek (Yin Ayrı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu)	SIF 6																				
SIF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydalar. Yön. ve Sun	SIF 7																				

(*) Trilyon TL

Tablo 13: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (Trilyon TL), Türkiye 2000

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCUSU (Trilyon)	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	FK 3	TOPLAM
	FK 1 Genel Devlet	FK 1.1.1		FK 1.1.2	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1		FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5					
		Devlet	Merkezi			Yerel	Özel									
HS 1 Genel Hastaneler	2.487,85	964,80	925,86	38,94	1.523,05	512,43	84,78	19,20	65,58	375,12	4,66	47,87				3.000,28
HS 1.1 Genel Hastaneler	2.153,60	793,25	769,55	23,70	1.360,35	235,56	19,07	19,07		216,49						2.389,16
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	16,00	9,80	9,67	0,13	6,20	0,37	0,01	0,01		0,36						16,37
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	212,51	75,94	74,18	1,76	136,58	45,41	0,09	0,09		45,32						257,92
HS 1.4 KIT Belediyeye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	105,74	85,81	72,45	13,36	19,93	11,53	0,03	0,03				11,50				117,27
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	0,00					36,81	0,56					2,79				36,81
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	0,00					182,75	65,02			65,02	112,95	1,87	2,91			182,75
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	455,19	395,50	395,50		59,69	1.414,76	56,44	18,87	37,56	1.121,41	18,57	218,35				1.869,95
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	0,46				0,46	697,11	36,93	16,59	20,33	660,18						697,57
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	14,31				14,31	262,47	2,17	1,35	0,82	260,31						276,78
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	0,03				0,03		0,00									0,03
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	390,74	379,65	379,65		11,09	219,18	0,74	0,70	0,04	0,09		218,35				609,92
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	22,67				22,67	217,22	16,40	0,22	16,18	200,83						239,89
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları							0,00									
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	26,98	15,85	15,85		11,13	0,21	0,21	0,01	0,20		18,57					27,19
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.	0,00						0,00									18,57
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	1.419,51	344,48	328,14	16,34	1.075,03	817,83	32,44	20,37	12,07	754,88	0,89	29,62				2.237,34
HS 4.1 Eczaneler	1.277,09	344,15	327,81	16,34	932,94	715,62	30,62	19,00	11,62	685,00						1.992,71
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	142,42	0,33	0,33		142,09	102,21	1,82	1,37	0,45	69,88	0,89	29,62				244,63
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Araçları. Per. Sat. ve Sun.	29,40				29,40	1,35	1,35									30,75
HS 4.3 İğtime Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	2,71				2,71	0,02	0,02									2,73
HS 4.4 Tıbbi Cihaz (Optik Mal. ve İsit. Arac. Dış.) Prk. St. Sun.	106,87	0,33	0,33		106,54	0,00	0,00									106,87
HS 4.10 Per. Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanları s.d.k.	3,44				3,44	100,84	0,45		0,45	69,88	0,89	29,62				104,28
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	26,39	26,39	22,07	4,32		8,27	0,00				8,02	0,25				34,66
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	83,28	14,68	14,68		68,60	84,68	84,68	0,00	84,68	0,00	0,00	0,00				167,96
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	14,68	14,68			0,00	0,00	0,00									14,68
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	68,60				68,60	0,00	0,00									68,60
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta							0,00									
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta	0,00					84,68	84,68		84,68							84,68
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalamı)																
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																
HS 7.2 Özel Hane Haliki																
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																
HS 9 Dış Alem																
HS 10 s.d.k	392,55	299,19	30,71	268,48	93,36	1,85,51	95,57	2,23	93,34	4,89	85,05					578,06
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	4.864,77	2.045,04	1.716,96	328,08	2.819,73	3.023,46	353,90	60,66	293,24	2.256,30	117,19	296,08				7.888,23
Yatırım Harcamaları	325,36	263,05	128,21	134,84	62,31	34,30	6,80		6,80	23,85	3,57	0,08				359,66
Totlam Sağlık Harcaması	5.190,13	2.308,09	1.845,17	462,92	2.882,04	3.057,76	360,70	60,66	300,04	2.280,15	120,76	296,16				8.247,89
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar	355,11	286,59	283,22	3,37	68,52	15,57	13,89									370,68
HS 8.1 Araştırma Kurumları	13,89	13,89														13,89
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	238,69	170,17	166,80	3,37	68,52	15,57										254,26
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	102,53	102,53	102,53													102,53

Tablo 14: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%) Türkiye, 2000

Hizmet Sunucuları	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2		FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5
		FK 1.1.1		FK 1.1.2	FK 1.2		FK 2.1	FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4				
		FK 1.1.1.1	FK 1.1.1.2	FK 1.2.1	FK 1.2.2									
HS 1 Hastaneler	100,00	82,92	32,16	1,30	50,76	17,08	2,83	0,64	2,19	12,50	0,16	1,60		
HS 1.1 Genel Hastaneler	100,00	90,14	33,20	0,99	56,94	9,86	0,80	0,80	0,00	9,06	0,00	0,00		
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	100,00	97,73	59,88	0,79	37,86	2,27	0,06	0,06	0,00	2,21	0,00	0,00		
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	100,00	82,40	29,44	0,68	52,95	17,60	0,03	0,03	0,00	17,57	0,00	0,00		
HS 1.4 KİT Belediyeye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	100,00	90,17	73,18	11,39	16,99	9,83	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	9,81		
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	1,52	0,00	1,52	0,00	7,58	90,90		
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	35,58	0,00	35,58	61,81	1,02	1,59		
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı														
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	100,00	24,34	21,15	0,00	3,19	75,66	3,02	1,01	2,01	59,97	0,99	11,68		
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	100,00	0,07	0,00	0,00	0,07	99,93	5,29	2,38	2,91	94,64	0,00	0,00		
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	100,00	5,17	0,00	0,00	5,17	94,83	0,78	0,49	0,29	94,05	0,00	0,00		
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	100,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	100,00	64,06	62,25	0,00	1,82	35,94	0,12	0,11	0,01	0,01	0,00	35,80		
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	100,00	9,45	0,00	0,00	9,45	90,55	6,84	0,09	6,74	83,71	0,00	0,00		
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları														
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	100,00	99,24	58,30	0,00	40,94	0,76	0,76	0,04	0,72	0,00	0,00	0,00		
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00		
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	100,00	63,45	15,40	0,73	48,05	36,55	1,45	0,91	0,54	33,74	0,04	1,32		
HS 4.1 Eczaneler	100,00	64,09	17,27	16,45	46,82	35,91	1,54	0,95	0,58	34,38	0,00	0,00		
HS 4.2-4.10 Diğer Tüm Tıbbi Malzeme Sunanlar	100,00	58,22	0,13	0,13	58,08	41,78	0,74	0,56	0,18	28,57	0,36	12,11		
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Araçları Perakende Satıcı ve Sunucuları	100,00	95,61	0,00	0,00	95,61	4,39	4,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 4.3 İştihme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	100,00	99,27	0,00	0,00	99,27	0,73	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 4.4 Tıbbi Cihazların (Optik Mal. ve İst. Arac. Dis. /Prak. Satıcı Sun.	100,00	100,00	0,31	0,31	99,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 4.10 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k	100,00	3,30	0,00	0,00	3,30	96,70	0,43	0,00	0,43	67,01	0,85	28,40		
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	100,00	76,14	76,14	12,46	0,00	23,86	0,00	0,00	0,00	0,00	23,14	0,72		
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	100,00	49,58	8,74	0,00	40,84	50,42	50,42	0,00	50,42	0,00	0,00	0,00		
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	100,00	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta														
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta														
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi														
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalamı)														
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı														
HS 7.2 Özel Hane Halkı														
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler														
HS 9 Diğer Ailem														
HS 10 s.d.k														
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	100,00	67,91	51,76	46,44	16,15	32,09	16,53	0,39	16,15	0,85	14,71	0,00		
Yatırım Harcamaları	100,00	61,67	25,93	4,16	35,75	38,33	4,49	0,77	3,72	28,60	1,49	3,75		
Totam Sağlık Harcaması	100,00	90,46	73,14	37,49	17,32	6,63	1,89	0,00	1,89	6,63	0,99	0,02		
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar (*)	370,68	355,11	286,59	283,22	3,37	15,57	4,37	0,74	3,64	27,65	1,46	3,59		
HS 8.1 Araştırma Kurumları	13,89	13,89	13,89	13,89										
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	254,26	238,69	170,17	166,80	3,37	15,57								
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	102,53	102,53	102,53	102,53										

(*) Trilyon TL

Tablo 15: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%), Türkiye 2000

FINANS KURUMU x HİZMET SUNUCULARI 2000 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5
		FK 1.1.1		FK 1.1.2		FK 1.2			FK 2.1		FK 2.2				
		FK 1.1.1.1	FK 1.1.1.2	FK 1.1.2.1	FK 1.1.2.2	FK 2.1.1	FK 2.1.2	FK 2.2.1	FK 2.2.2	FK 2.3.1	FK 2.3.2				
HS 1 Hastaneler	36,38	47,93	41,80	50,18	8,41	52,85	16,76	23,50	31,65	21,86	16,45	3,86	16,16		
HS 1.1 Genel Hastaneler	28,97	41,49	34,37	41,71	5,12	47,20	7,70	5,29	31,44	0,00	9,49	0,00	0,00		
HS 1.2 Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	0,20	0,31	0,42	0,52	0,03	0,21	0,01	0,00	0,02	0,00	0,02	0,00	0,00		
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	3,13	4,09	3,29	4,02	0,38	4,74	1,48	0,02	0,15	0,00	1,99	0,00	0,00		
HS 1.4 KİT Belediyeye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	1,42	2,04	3,72	3,93	2,89	0,69	0,38	0,01	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,20	0,16	0,00	0,19	0,00	2,31	11,30		
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	2,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,98	18,03	0,00	21,67	4,95	1,55	0,98		
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı															
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	22,67	8,77	17,14	21,43	0,00	2,07	46,27	15,65	31,11	12,52	49,18	15,38	73,73		
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	8,46	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02	22,80	10,24	27,35	6,78	28,95	0,00	0,00		
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	3,36	0,28	0,00	0,00	0,00	0,50	8,58	0,60	2,23	0,27	11,42	0,00	0,00		
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri															
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	7,39	7,53	16,45	20,58	0,00	0,38	7,17	0,21	1,15	0,01	0,00	0,00	73,73		
HS 3.5 Tıbbi ve Teshis Amacı Laboratuvarlar	2,91	0,44	0,00	0,00	0,79	0,79	7,10	4,55	0,36	5,39	8,81	0,00	0,00		
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları	0,33	0,52	0,69	0,86	0,00	0,39	0,01	0,06	0,02	0,06	0,00	0,00	0,00		
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.															
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	27,13	27,35	14,92	17,78	3,53	37,30	26,75	8,99	33,58	4,02	33,11	0,74	10,00		
HS 4.1 Eczaneler	24,16	24,61	14,91	17,77	3,53	32,37	23,40	8,49	31,32	3,87	30,04	0,00	0,00		
HS 4.2-4.10 Diğer Tüm Tıbbi Malzeme Sunanlar	2,97	2,74	0,01	0,02	0,00	4,93	3,34	0,50	2,26	0,15	3,06	0,74	10,00		
HS 4.2 Gözlük ve Diğer Görme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sumu	0,37	0,57	0,00	0,00	0,00	1,02	0,04	0,37	2,23	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 4.3 İşitme Araçlarının Perakende Satıcı ve .Diş. Perak. Satıcı. Sun.	1,30	2,06	0,01	0,02	0,00	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 4.10 Per. Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k	1,26	0,07	0,00	0,00	0,12	0,12	3,30	0,12	0,00	0,15	3,06	0,74	10,00		
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	0,42	0,51	1,14	1,20	0,93	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,64	0,08	
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	2,04	1,60	0,64	0,80	0,00	2,38	2,77	23,48	0,00	28,22	0,00	0,00	0,00		
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	0,18	0,28	0,64	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	0,83	1,32	0,00	0,00	0,00	2,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta															
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta	1,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,77	23,48	0,00	28,22	0,00	0,00	0,00		
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi															
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalanı)															
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı															
HS 7.2 Özel Hane Halkı															
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler															
HS 9 Dış Alem															
HS 10 s.d.k.															
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	7,01	7,56	12,96	1,66	58,00	3,24	6,07	26,50	3,68	31,11	0,21	70,43	0,00		
Yatırım Harcamaları	95,64	93,73	88,60	93,05	70,87	97,84	98,88	98,11	100,00	97,73	98,95	97,04	99,97		
Toplam Sağlık Harcaması	4,36	6,27	11,40	6,95	29,13	2,16	1,12	1,89	0,00	2,27	1,05	2,95	0,03		
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar (*)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		
HS 8.1 Araştırma Kurumları	370,68	355,11	286,59	283,22	3,37	68,52	15,57								
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	13,89	13,89	13,89	13,89											
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	254,26	238,69	170,17	166,80	3,37	68,52	15,57								
	102,53	102,53	102,53	102,53											

(*) Trilyon TL

Tablo 16: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Hizmet Sunucularına Dağılımı (%) Türkiye 2000

FİNANS KURUMU x HİZMET SUNUCULARI 2000 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3 Hane Cari Yapılan Ödemeler	FK 2.4 HHEKAK	FK 2.5 İşlet- meler	FK 3 Dış Alem	
		FK 1.1.1 Devlet	FK 1.1.1 Merkezi	FK 1.1.2 Yerel	FK 1.1.2 Yönetim	FK 1.2 Sosyal Güvenlik Fonları	FK 2.1 Devlet	FK 2.1 Özel	FK 2.1 Sosyal Sigorta	FK 2.2 Devlet	FK 2.2 Özel	FK 2.2 Sosyal Sigorta					FK 2.2 Şirketleri
HS 1 Hastaneler	38.03	51.14	47.18	53.92	11.87	54.01	16.95	23.96	31.65	22.36	16.63	3.98	16.17				
HS 1.1 Genel Hastaneler	30.29	44.27	38.79	44.82	7.22	48.24	7.79	5.39	31.44	0.00	9.59	0.00	0.00				
HS 1.2 Ruhi Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Hastaneleri	0.21	0.33	0.48	0.56	0.04	0.22	0.01	0.00	0.02	0.00	0.02	0.00	0.00				
HS 1.3 Özel Dal Hastaneleri	3.27	4.37	3.71	4.32	0.54	4.84	1.50	0.03	0.15	0.00	2.01	0.00	0.00				
HS 1.4 KİT Belediye ve Diğer Bakanlık Hastaneleri	1.49	2.17	4.20	4.22	4.07	0.71	0.38	0.01	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 1.5 Kamu Hastaneleri s.d.k.	0.47	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.22	0.16	0.00	0.19	0.00	2.38	11.30				
HS 1.6 Özel Hastaneler s.d.k.	2.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6.04	18.37	0.00	22.17	5.01	1.60	0.98				
HS 2 Evde Hemşirelik Bakımı																	
HS 3 Ayakta Bakım Sunanlar	23.71	9.36	19.34	23.03	0.00	2.12	46.79	15.95	31.11	12.81	49.70	15.85	73.75				
HS 3.1 Hekim Muayenehaneleri	8.84	0.01	0.00	0.00	0.00	0.02	23.06	10.43	27.35	6.93	29.26	0.00	0.00				
HS 3.2 Diş Hekimi Muayenehaneleri	3.51	0.29	0.00	0.00	0.00	0.51	8.68	0.61	2.23	0.28	11.54	0.00	0.00				
HS 3.3 Diğer Sağlık Personeli Muayenehaneleri	7.73	8.03	18.56	22.11	0.00	0.39	7.25	0.21	1.15	0.01	0.00	0.00	73.75				
HS 3.4 Ayakta Hasta Bakım Merkezleri	3.04	0.47	0.00	0.00	0.00	0.80	7.18	4.63	0.36	5.52	8.90	0.00	0.00				
HS 3.5 Tıbbi ve Teşhis Amaçlı Laboratuvarlar	0.34	0.55	0.78	0.92	0.00	0.39	0.01	0.06	0.02	0.07	0.00	0.00	0.00				
HS 3.6 Evde Sağlık Bakım Sunucuları	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.61	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 3.9 Diğer Ayakta Sağlık Hizmeti Sunanlar																	
HS 3.10 Ayakta Bakım Sunanlar s.d.k.																	
HS 4 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	25.26	29.18	16.84	19.11	4.98	38.13	27.05	9.17	33.58	4.12	33.46	0.76	10.00				
HS 4.1 Eczaneler	28.26	26.25	16.83	19.09	4.98	33.09	23.67	8.65	31.32	3.96	30.36	0.00	0.00				
HS 4.2-4.10 Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	3.10	2.93	0.02	0.02	0.00	5.04	3.38	0.51	2.26	0.15	3.10	0.76	10.00				
HS 4.3 Gözlük ve Diğer Görme Arac. Pera. Satıcı ve Sunucuları	0.39	0.60	0.00	0.00	0.00	1.04	0.04	0.38	2.23	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 4.3 İşitme Araçlarının Perakende Satıcı ve Sunucuları	0.03	0.06	0.00	0.00	0.00	0.10	0.00	0.01	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 4.4 Tıbbi Cihazların (Optik Mal. ve İsit. Arac. Dış.) Prk. Stc. Sun.	1.35	2.20	0.02	0.02	0.00	3.78	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 4.10 Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar s.d.k.	1.32	0.07	0.00	0.00	0.00	0.12	3.34	0.13	0.00	0.15	3.10	0.76	10.00				
HS 5 Halk Sağlığı Programlarının Sunumu ve Yönetimi	0.44	0.54	1.29	1.29	1.32	0.00	0.27	0.00	0.00	0.00	0.00	6.84	0.08				
HS 6 Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	2.13	1.71	0.72	0.85	0.00	2.43	2.80	23.93	0.00	28.88	0.00	0.00	0.00				
HS 6.1 Devlet Sağlık Yönetimi	0.19	0.30	0.72	0.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 6.2 Sosyal Güvenlik Fonları	0.87	1.41	0.00	0.00	0.00	2.43	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00				
HS 6.3 Diğer Sosyal Sigorta																	
HS 6.4 Diğer (özel) Sigorta	1.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.80	23.93	0.00	28.88	0.00	0.00	0.00				
HS 6.9 Diğer Tüm Sağlık Yönetimi																	
HS 7 Diğer Endüstriler (Ekonominin Geri Kalanı)																	
HS 7.1 İşçi Sağlığı Bakımı																	
HS 7.2 Özel Hane Halkı																	
HS 7.9 Diğer Tüm İkincil Üreticiler																	
HS 9 Dış Alem																	
HS 10 s.d.k.																	
TOPLAM Cari Sağlık Harcaması	7.33	8.07	14.63	1.79	81.83	3.31	6.14	27.01	3.68	31.83	0.22	72.57	0.00				
Yatırım Harcamaları (*)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				
Toplam Sağlık Harcaması	359.66	325.36	263.05	128.21	134.84	62.31	34.30	6.80	6.80	6.80	23.85	3.57	0.08				
HS 8 Sağlıkla İlgili Mal ve Hizmet Sunan Kurumlar	8.247.89	5190.13	2308.09	1845.17	462.92	2882.04	3057.76	360.70	60.66	300.04	2280.15	120.76	296.16				
HS 8.1 Araştırma Kurumları	370.68	355.11	286.59	283.22	3.37	68.52	15.57										
HS 8.2 Eğitim ve Öğretim Kurumları	13.89	13.89	13.89	13.89													
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	254.26	238.69	170.17	166.80	3.37	68.52	15.57										
HS 8.3 Sağlıkla İlgili Hizmet Sunan Diğer Kurumlar	102.53	102.53	102.53	102.53													

(*) Trilyon TL

Tablo 17: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (Trilyon TL), Türkiye 2000

FİNANS KURUMU X SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (Trilyon)	FK 1.1										FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	FK 3 Diş Alem TOPLAM
	FK 1 Genel Devlet	FK 1.1			FK 1.1.1		FK 1.1.2		FK 1.2		FK 2 Özel Sektör	FK 2.1+	FK 2.1		FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5			
		Genel Devlet	Genel Devlet	Genel Devlet	Merkezi Devlet	Yerel Yönetim	Sosyal Güvenlik Fonları	Sosyal Güvenlik Fonları	Özel Sigorta	Özel Sigorta			Özel Sigorta Şirketleri	Özel Sigorta Şirketleri	Özel Sigorta Şirketleri	Özel Sigorta Şirketleri			Özel Sigorta Şirketleri		
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	2.396,52	1.083,19	1.063,78	29,39	1.313,33	1.518,23	139,50	39,58	99,92	1.140,65	8,18	229,90								3.914,75	
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	1.335,17	611,76	594,86	16,90	723,41	233,93	68,94	19,78	49,16	136,09	0,43	28,47								1.569,10	
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.																					
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	1.061,35	471,41	468,92	12,49	589,94	1.284,30	70,54	19,79	50,75	1.004,56	7,75	201,45								2.345,65	
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.																					
SF 2 Rehabilitasyon Edici Hizmetler	60,08	33,60	32,80	0,81	26,48	9,52	1,82													69,60	
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																					
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	53,70	42,56	42,36	0,21	11,14	221,11	7,93	0,01	7,92	200,83	6,93	5,42								274,81	
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	2.510,30	1.159,35	1.128,94	30,41	1.350,95	1.748,86	149,25	39,59	109,66	1.346,70	15,83	237,08								4.259,16	
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	1.418,28	346,26	328,14	18,12	1.072,02	874,56	32,76	20,69	12,07	754,87	31,70	55,23								2.292,84	
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	1.278,71	345,76	327,81	17,95	932,95	764,05	30,62	19,00	11,62	685,00	15,42	33,01								2.042,76	
SF 5.10 s.d.k	97,72	0			97,72	1,69	1,69				0	0								99,41	
SF 5.10 s.d.k	42,34	0,50	0,33	0,17	41,34	108,83	0,45	0,00	0,45	69,88	16,28	22,22								151,17	
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malz.	3.928,58	1.505,61	1.457,08	48,53	2.422,97	2.623,42	182,01	60,28	121,73	2.101,57	47,53	292,31								6.552,00	
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	182,72	182,72	182,10	0,62		7,42	0,11													190,14	
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	89,21	20,61	14,68	5,93	68,60	90,07	84,68													179,28	
SF 10 s.d.k	664,26	336,07	63,10	272,97	328,19	302,53	87,11	0,39	86,72	154,73	59,34	1,35								966,79	
Toplam Cari Sağlık Harcaması	4.864,77	2.045,01	1.716,96	328,05	2.819,76	3.023,44	353,91	60,67	293,24	2.256,30	117,19	296,04								7.888,21	
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum. Sermaye Yatırım	325,36	263,05	128,21	134,84	62,31	34,30	6,80													359,66	
Toplam Sağlık Harcaması	5.190,13	2.308,06	1.845,17	462,89	2.882,07	3.057,75	360,71	60,67	300,04	2.280,15	120,76	296,12								8.247,88	
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	321,32	252,81	249,43	3,37	68,51	15,57														336,89	
SIF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	13,89	13,89	13,89																	13,89	
SIF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,35	0,35	0,35																	0,35	
SIF 5 Çevre Sağlığı	19,55	19,55	19,55																	19,55	
SIF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																					
SIF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yön. ve Sunu.																					

Tablo 18: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 2000

	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2		FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5
		FK 1.1.1	FK 1.1.2	FK 1.1.1	FK 1.1.2	FK 1.2	FK 2.1	FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5			
FİNANS KURUMU X SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (%)														
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	100,00	61,22	27,67	26,92	0,75	33,55	38,78	3,56	1,01	2,55	29,14	0,21	5,87	
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	100,00	85,09	38,99	37,91	1,08	46,10	14,91	4,39	1,26	3,13	8,67	0,03	1,81	
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.														
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	100,00	45,25	20,10	19,56	0,53	25,15	54,75	3,01	0,84	2,16	42,83	0,33	8,59	
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.														
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	100,00	86,32	48,27	47,13	1,16	38,05	13,68	2,62	0,00	2,62	7,50	1,03	2,53	
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri														
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	100,00	19,54	15,49	15,41	0,08	4,05	80,46	2,89	0,00	2,88	73,08	2,52	1,97	
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	100,00	61,86	15,10	14,31	0,79	46,76	38,14	1,43	0,90	0,53	32,92	1,38	2,41	
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	100,00	62,60	16,93	16,05	0,88	45,67	37,40	1,50	0,93	0,57	33,53	0,75	1,62	
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	100,00	98,30	0,00	0,00	0,00	98,30	1,70	1,70	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	
SF 5.10 s.d.k	100,00	28,01	0,33	0,22	0,11	27,35	71,99	0,30	0,00	0,30	46,23	10,77	14,70	
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzemeler	100,00	59,96	22,98	22,24	0,74	36,98	40,04	2,78	0,92	1,86	32,08	0,73	4,46	
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	100,00	96,10	96,10	95,77	0,33	0,00	3,90	0,06	0,00	0,06	0,00	3,11	0,74	
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	100,00	49,76	11,50	8,19	3,31	38,26	50,24	47,23	0,00	47,23	0,00	2,46	0,55	
SF 10 s.d.k	100,00	68,71	34,76	6,63	28,23	33,95	31,29	9,01	0,04	8,97	16,00	6,14	0,14	
Toplam Cari Sağlık Harcaması	100,00	61,67	25,92	21,77	4,16	35,75	38,33	4,49	0,77	3,72	28,60	1,49	3,75	
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı	100,00	90,46	73,14	35,65	37,49	17,32	9,54	1,89	0,00	1,89	6,63	0,99	0,02	
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	62,93	27,98	22,37	5,61	34,94	37,07	4,37	0,74	3,64	27,65	1,46	3,59	
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)	336,89	321,32	252,81	249,43	3,37	68,51	15,57							
SIF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	13,89	13,89	13,89	13,89										
SIF 4 Gıda, Hiyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,35	0,35	0,35	0,35										
SIF 5 Çevre Sağlığı	19,55	19,55	19,55	19,55										
SIF 6 Hastalıkla Yaşamaya Yardımlı Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu														
SIF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu														

(*) Trilyon TL

Tablo 19: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Toplam Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 2000

FİNANS KURUMU X SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2			FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	FK 3
		FK 1.1.1		FK 1.1.2		FK 1.2	FK 2.1	FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5					
		FK 1.1.1.1	FK 1.1.1.2	FK 1.1.2.1	FK 1.1.2.2											
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	47,46	46,17	46,93	57,11	6,35	45,57	49,65	38,67	65,24	33,30	50,03	6,77	77,64			
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	19,02	25,73	26,51	32,24	3,65	25,10	7,65	19,11	32,60	16,38	5,97	0,36	9,61			
SF 1.2 Gündüz Bakım Hiz.																
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.	28,44	20,45	20,42	24,87	2,70	20,47	42,00	19,56	32,62	16,91	44,06	6,42	68,03			
SF 1.4 Evde Bakım Hiz.																
SF 2 Rehabilitte Edici Hizmetler	0,84	1,16	1,46	1,78	0,17	0,92	0,31	0,50	0,00	0,61	0,23	0,60	0,59			
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,33	1,03	1,84	2,30	0,05	0,39	7,23	2,20	0,02	2,64	8,81	5,74	1,83			
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	27,80	27,33	15,00	17,78	3,91	37,20	28,60	9,08	34,10	4,02	33,11	26,25	18,65			
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	24,77	24,64	14,98	17,77	3,88	32,37	24,99	8,49	31,32	3,87	30,04	12,77	11,15			
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	1,21	1,88	0,00	0,00	0,00	3,39	0,06	0,47	2,79	0,00	0,00	0,00	0,00			
SF 5.10 s.d.k	1,83	0,82	0,02	0,02	0,04	1,43	3,56	0,12	0,00	0,15	3,06	13,48	7,50			
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzemeler	79,44	75,69	65,23	78,97	10,48	84,07	85,80	50,46	99,36	40,57	92,17	39,36	98,71			
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	2,31	3,52	7,92	9,87	0,13	0,00	0,24	0,03	0,00	0,04	0,00	4,89	0,47			
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	2,17	1,72	0,89	0,80	1,28	2,38	2,95	23,48	0,00	28,22	0,00	3,65	0,33			
SF 10 s.d.k	11,72	12,80	14,56	3,42	58,97	11,39	9,89	24,15	0,64	28,90	6,79	49,14	0,46			
Toplam Cari Sağlık Harcaması	95,64	93,73	88,60	93,05	70,87	97,84	98,88	98,11	100,00	97,73	98,95	97,04	99,97			
SİF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı	4,36	6,27	11,40	6,95	29,13	2,16	1,12	1,89	0,00	2,27	1,05	2,96	0,03			
Toplam Sağlık Harcaması	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00			
SİF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)	336,89	321,32	252,81	249,43	3,37	68,51	15,57									
SİF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	13,89	13,89	13,89	13,89												
SİF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,35	0,35	0,35	0,35												
SİF 5 Çevre Sağlığı	19,55	19,55	19,55	19,55												
SİF 6 Hastalıkla Ya da Sakatlıkla Yaşamaya Yardım																
Etme İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																
SİF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu																

(*) Trilyon TL

Tablo 20: Finansman Kurumları Tarafından Yapılan Toplam Cari Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 2000

FINANS KURUMU x SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (%)	TOPLAM	FK 1.1				FK 1.2				FK 2.1 + FK 2.2				FK 2.3	FK 2.4	FK 2.5	
		FK 1.1.1	FK 1.1.2	FK 1.1.1	FK 1.1.2	FK 1.2.1	FK 1.2.2	FK 2.1	FK 2.2	FK 2.1	FK 2.2	FK 2.3	FK 2.4				FK 2.5
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler	49,63	52,97	61,37	8,96	46,58	50,22	39,42	65,24	34,07	50,55	6,98	77,66					
SF 1.1 Yatan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	19,89	29,91	34,65	5,15	25,66	7,74	19,48	32,60	16,76	6,03	0,37	9,62					
SF 1.2 Gündüz Bakım Hizmetleri																	
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hizmetler	29,74	23,05	26,73	3,81	20,92	42,48	19,93	32,62	17,31	44,52	6,61	68,05					
SF 1.4 Evde Bakım Hizmetleri																	
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri	0,88	1,64	1,91	0,25	0,94	0,31	0,51	0,00	0,62	0,23	0,61	0,59					
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																	
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,48	2,08	2,47	0,06	0,40	7,31	2,24	0,02	2,70	8,90	5,91	1,83					
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	29,07	16,93	19,11	5,52	38,02	28,93	9,26	34,10	4,12	33,46	27,05	18,66					
SF 5.1 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	25,90	16,91	19,09	5,47	33,09	25,27	8,65	31,32	3,96	30,36	13,16	11,15					
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler	1,26	0,00	0,00	0,00	3,47	0,06	0,48	2,79	0,00	0,00	0,00	0,00					
SF 5.10 s.d.k	1,92	0,02	0,02	0,05	1,47	3,60	0,13	0,00	0,15	3,10	13,89	7,51					
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzemeler	83,06	73,62	84,86	14,79	85,93	86,77	51,43	99,36	41,51	93,14	40,56	98,74					
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri	2,41	8,93	10,61	0,19	0,00	0,25	0,03	0,00	0,04	0,00	5,04	0,47					
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	2,27	1,01	0,85	1,81	2,43	2,98	23,93	0,00	28,88	0,00	3,76	0,33					
SF 10 s.d.k	12,26	16,43	3,68	83,21	11,64	10,01	24,61	0,64	29,57	6,86	50,64	0,46					
Toplam Cari Sağlık Harcaması	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00					
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurumların Sermaye Yatırımı (*)	359,66	325,36	128,21	134,84	62,31	34,30	6,80	6,80	6,80	23,85	3,57	0,08					
Toplam Sağlık Harcaması	8.247,88	5.190,13	2.308,06	1.845,17	462,89	3.057,75	360,71	60,67	300,04	2.280,15	120,76	296,12					
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	336,89	321,32	252,81	249,43	68,51	15,57											
SIF 3 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	13,89	13,89	13,89														
SIF 4 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,35	0,35	0,35														
SIF 5 Çevre Sağlığı	19,55	19,55	19,55														
SIF 6 Hastalıklarla Yaşamaya Yardım Etmek İçin Aynı Yardım Olarak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																	
SIF 7 Sağlıkla İlgili Nakdi Faydaların Yönetimi ve Sunumu																	

(*) Trilyon TL

Tablo 23: Hizmet Sunucular Tarafından Yapılan Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 2000

HİZMET SUNUCUSU x SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (%)	HS 1	HS 2	HS 3										HS 4				HS 5				HS 6						HS 7	HS 8	HS 9	HS 10
			HS 3.1	HS 3.2	HS 3.3	HS 3.4	HS 3.5	HS 3.6	HS 3.9	HS 4		HS 4.1		HS 4.2-4.9		HS 5		HS 6.1	HS 6.2	HS 6.3	HS 6.4	HS 6.9								
										HS 4	Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunucular	HS 4.1	HS 4.1	HS 4.2-4.9	HS 4.2-4.9	HS 5	HS 5													
	HS 1	HS 2	HS 3.1	HS 3.2	HS 3.3	HS 3.4	HS 3.5	HS 3.6	HS 3.9	HS 4	HS 4.1	HS 4.2-4.9	HS 4.2-4.9	HS 5	HS 5	HS 6.1	HS 6.2	HS 6.3	HS 6.4	HS 6.9	HS 7	HS 8	HS 9	HS 10						
SF 1 Tedavi Edici Hizmetler																														
SF 1.1 Yaşan Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.																														
SF 1.2 Günümüz Bakım Hizmetleri																														
SF 1.3 Ayakta Hastalara Verilen Tedavi Edici Hiz.																														
SF 1.3.1 Temel Tıbbi ve Teşhis Hizmetleri																														
SF 1.3.2 Ayakta Ağır ve Diğer Sağlık Hizmetleri																														
SF 1.4 Evde Bakım Hizmetleri																														
SF 2 Rehabilitasyon Hizmetleri																														
SF 3 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																														
SF 4 Yardımcı Sağlık Hizmetleri																														
SF 4.1 Klinik Laboratuvar																														
SF 4.2 Teşhis Amaçlı Görüntüleme																														
SF 4.3 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma																														
SF 4.9 Diğer Tıbbi Yardımcı Sağlık Hizmetleri																														
SF 4.10 s.d.k																														
SF 5 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler																														
SF 5.1 ilaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri																														
SF 5.2 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeler																														
SF 5.10 s.d.k																														
SF 1-SF 5 Kişiyönelik Sağlık Hizm. ve Malz.																														
SF 6 Koruma ve Halk Sağlığı Hizmetleri																														
SF 7 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası																														
SF 10 s.d.k																														
Toplam Cari Sağlık Harcaması																														
SIF 1 Sağlık Hizmeti Sunan Kurum, Serm. Yatır.																														
Toplam Sağlık Harcaması																														
SIF 2 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi (*)																														
SIF 3 Sağlık Araştırma ve Geliştirme																														
SIF 4 Gıda, Hiyen ve İçme Suyu Kontrolü																														
SIF 5 Çevre Sağlığı																														
SIF 6 Hastalıkla Yaşamaya Yardımlı Olmak İçin Aynı Yarıdan Olanak Verilen Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																														
SIF 7 Sağlıkla İlgili Maddi Faydalı, Yöne. ve Sun.																														

*) Tıbbiyon TL

Tablo 24: Hizmet Sunucular Tarafından Yapılan Cari Sağlık Harcamalarının Sağlık Fonksiyonlarına Dağılımı (%), Türkiye 2000

HİZMET SUNUCUSU, SAĞLIK FONKSİYONU 2000 (%)	HS 1		HS 2		HS 3			HS 4		HS 5		HS 6					HS 7	HS 8	HS 9	HS 10					
	HS 1.1	HS 1.2	HS 2.1	HS 2.2	HS 3.1	HS 3.2	HS 3.3	HS 3.4	HS 3.5	HS 3.6	HS 3.9	HS 4.1	HS 4.2-4.9	HS 5.1	HS 6.1	HS 6.2	HS 6.3	HS 6.4	HS 6.9	HS 7	HS 8	HS 9	HS 10		
HS 1 Hasta	53,83	93,95	75,42	100,00	100,00	100,00	69,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 2 Evde Hemşirelik Bakım Sunumları	20,66	53,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 3 Ayakta Bakım Sunumları	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00	69,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 4 Ayakta Bakım Sunumları	33,17	40,47	75,42	100,00	100,00	100,00	69,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 5 Ayakta Bakım Sunumları	28,78	38,19	60,33	100,00	0,00	100,00	69,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 6 Ayakta Bakım Sunumları	4,39	2,28	15,09	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 7 Rehabilitatif Hizmetler	0,83	2,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 8 Uzun Dönem Hemşirelik Bakım Hizmetleri																									
HS 9 Yardımcı Sağlık Hizmetleri	3,77	0,11	16,04	0,00	0,00	0,00	4,59	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 10 Klinik Laboratuvar	0,23	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	3,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 11 Teşhis Amaçlı Görüntüleme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 12 Hasta Nakli ve Acil Kurtarma	0,46	0,00	1,96	0,00	0,00	0,00	1,49	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 13 Diğer Tüm Yardımcı Sağlık Hizmetleri																									
HS 14 s.d.k	3,08	0,11	13,08	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 15 Ayakta Hastalara Verilen Tıbbi Malzemeler	28,17	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 16 İlaçlar ve Diğer Tıbbi Sarf Malzemeleri	27,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,04	100,00	61,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 17 Tedavi Araçları ve Diğer Tıbbi Malzemeleri																									
HS 18 s.d.k	1,13	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,96	0,00	38,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 19 Kıyayla Yönelik Sağlık Hizmetleri ve Malzeme	86,59	96,22	91,46	100,00	100,00	100,00	75,59	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 20 Koruma ve Sağlık Hizmetleri	2,41	0,00	8,48	0,00	0,00	0,00	26,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 21 Sağlık Yönetimi ve Sağlık Sigortası	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
HS 22 s.d.k	8,86	3,77	0,06	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HS 23 Toplam Cari Sağlık Harcaması	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
HS 24 Sağlık Hizmeti Sun. Kur. Serm. Yatır. (*)	359,66	144,83	0,78				0,78																		
HS 25 Toplam Sağlık Harcaması	8,247,893	1,915,4	11,835,53	697,57	2,767,78	0,03	594,07	239,89	27,19	2220,99	1992,65	228,34	34,66	167,96	14,68	68,60	84,68	166,79	13,89	0,35	0,19				
HS 26 Sağlık Personelinin Eğitimi ve Öğretimi	336,89	113,66	19,37																						
HS 27 Sağlıkta Araştırma ve Geliştirme	13,89																								
HS 28 Gıda, Hijyen ve İçme Suyu Kontrolü	0,35																								
HS 29 Çevre Sağlığı	19,55																								
HS 30 Hastalıkla Yaşamaya Yardımcı Olarak Yardım Veren Sosyal Hizmetlerin Yönetimi ve Sunumu																									
HS 31 Sağlıkla İlgili Nakit Faydalar, Yın. ve Sun.																									

(*) Trilyon TL